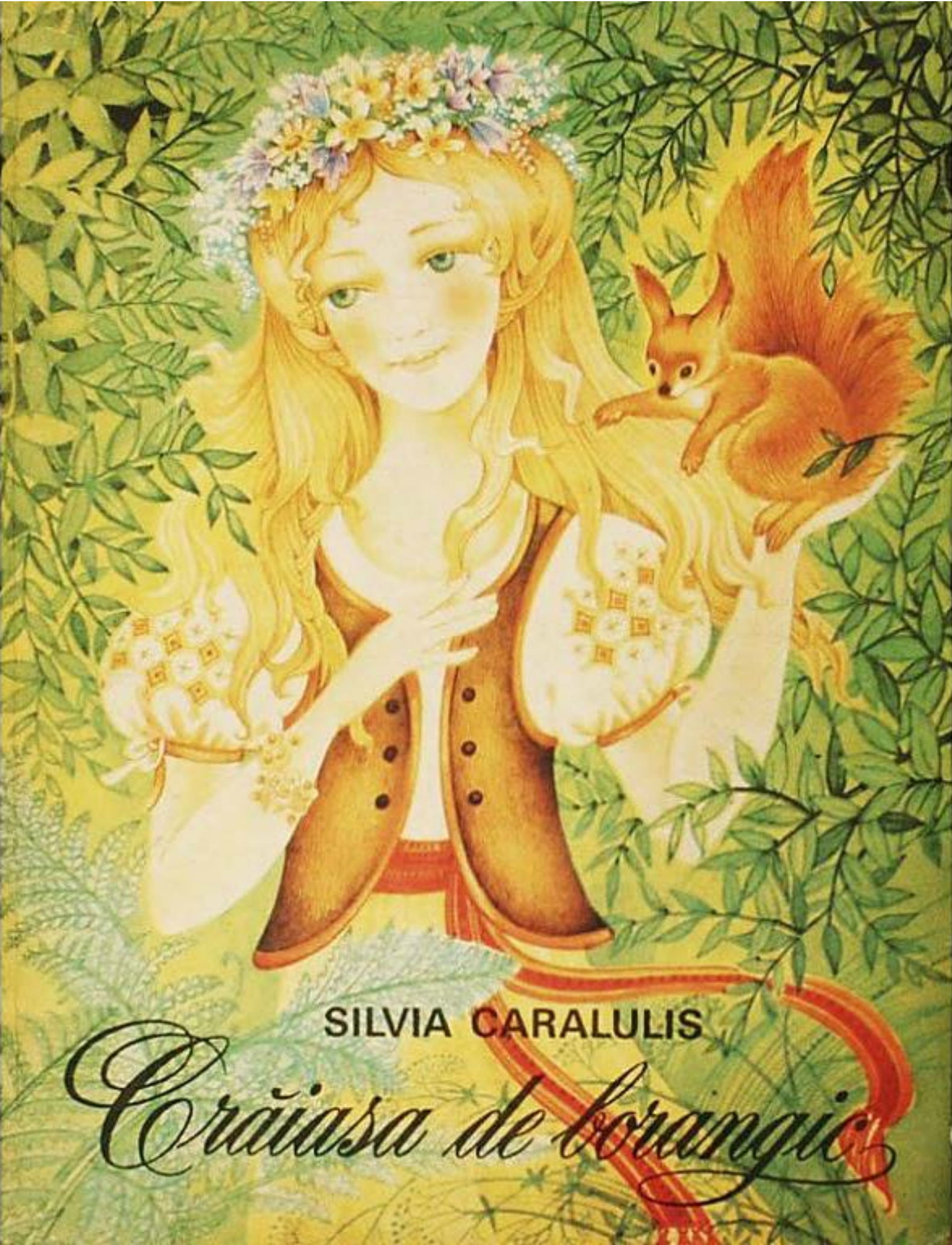

SILVIA CARALULIS

Crăiasa de borangic

SILVIA CARALULIS

Crăiasa de borangic

1974
EDITURA ION CREANGĂ - BUCUREŞTI

Ilustraţii şi copertă de Elena Chinschi

CRĂIASA BASMELOR

A fost odată un pădurar ce-şi avea coliba în mijlocul codrului. Era o căsuţă întocmită din bârne de lemn afumat, din trunchiuri întregi de brazi şi molizi.

Cum nimeni nu-l întrecea în meşteşugul cioplitului, nu era o aşezare mai frumoasă ca a lui.

Pe bârnele de sub streaşină, rânduise inimioare colorate din iască şi din în loc în loc atârnase coarne de cerb, ca nişte ramuri ce aşteptau podoaba frunzelor verzi.

La ferestrele gătite cu perdele aurii de -borangic, râdeau muşcatele roşii ca nişte flăcări. De o vedeai răsărind dintr-o dată din brădetul întunecat, o credeai lăcaşul vrăjit al unei zâne a pădurii.

Înlăuntru fiecare lucruşor era la locul lui, frumos rânduit, ca la un om harnic.

De câţiva ani, pădurarul rămăsese singur doar cu Măriuca, fetiţa lui cuminte. Buna lui tovarăşă de viaţă se prăpădise muşcată de un lup rătăcit pe la coliba lor. Zăcuse o iarnă întreagă, dar rana ei nu găsise niciun leac.

Măriuca se deprinsese greu cu singurătatea, dar neavînd încotro învăţase să se mulţumească doar cu tovărăşia bătrânului câine credincios, ce veghea zi şi noapte în prag şi a motanului leneş, ce-şi torcea caierul nesfârşit în tihna cotlonului.

Tatăl ei era plecat mai tot timpul, cutreierând zile şi nopţi întregi cărările codrului după treburi, ca orice pădurar. Ba sa taie un brad uscat, ba să întocmească adăposturi şi hrănitoare pentru blândele animale ale pădurii pe timp de iarnă, când zăpada acoperea totul şi câte altele.

Cornul lui răsuna din depărtare ca o chemare duioasă, pentru cei care-1 aşteptau.

După ce-şi rânduia căsuţa, Măriuca o împodobea cu buchete de floi, pline de miresme. Din fiecare ulcică frumos smălţuită, râdeau romaniţele, caprifoiul, garoafele poienilor şi florile de sulfină aurii. Cu ele-şi trecea urâtul biata fetiţă şi la vorbele ei îi răspundeau mişcând căpşoarele şi râzând cu petalele lor parfumate.

Mai tot timpul era singură, doar arareori se abăteau pe la căsuţa lor copiii din satul apropiat, care umblau prin pădure după vreascuri, poame sălbatice şi ciuperci. Atunci se bucura de tovărăşia lor şi asculta încântată tot felul de poveşti şi întâmplări adevărate sau scornite de ei.

— De unde ştiţi voi atîtea basme ? îi întreba Măriuca.

— De la bunicul sau de la bunica, răspundeau ei fericiţi.

Ce tristă rămânea biata fetiţă.

Când tatăl ei era plecat şi ea rămânea singură în căsuţa din pădure, se visa alături de o bunică blândă şi duioasă, care să-i spună şi ei poveşti frumoase,

„Ce fericiţi sunt copiii care au bunici, gândea ea. Eu n-am cunoscut niciodată această bucurie.“

Astfel micuţa Măriuca adormea în fiecare seară mai tristă şi în închipuirea ei vedea aievea în jilţul tihnit de lângă vatră o bătrână cu chipul blând, care o privea cu dragoste.

În vis era fericită, dar dimineaţa se deştepta din nou singură, cu câinele doar şi cu motanul.

În zadar căuta bietul pădurar să aline tristeţea fetiţei pe care o iubea nespus.

Dorul ei după dragostea unei bunici care s-o mângâie şi să-i spună basme era necuprins.

Într-o seară mai rece, pe când şi motanul adormise, Măriuca se afla singură acasă în patul cald, aşteptând să vină somnul.

Ca să-i treacă de urât, privea la buştenii ce ardeau cu flăcări jucăuşe şi cu vaiere molcome. Deodată i se păru sau auzi aievea un glas subţirel, un cântec uşor venind din vatră.

Când se minuna astfel, se ivi dintre flăcări o arătare străvezie, verzuie, ce se răsucea în vîrtej, ca o şopârlă. Se preschimbă apoi într-o fată subţiratecă, jucăuşă, care o privea râzând.

Rochia ei din limbi de foc îşi schimba culorile la fiecare adiere de vânt.

Măriuca sări degrabă din pat şi se apropie fără teamă de vatra în care dansa minunata crăiasă a focului.

„E poate un vis“, gîndi ea. Deodată, mica făptură ieşi din vatra şi ca o fată adevărată se aşează cuminte în jilţul bunicii.

— Bună seara, Măriuca, strigă ea veselă.

— Bună seara, micuţă crăiasă, răspunse copila.

— Ţi-a plăcut dansul meu, Măriuca?

— O, da ! Mă mir însă cum se poate să joci în foc şi să nu-ţi arzi picioarele? Eu cînd mă apropii de vatră mă tem să nu mi se aprindă hainele.

— Ei, draga mea fetiţă, daca ai să afli povestea mea, n-o să te mai miri că focul nu-mi poate face nici un rău.

— Ah, ce fericită aş fi să ascult o poveste, spuse Măriuca.

Şi mica zână începu să povestească :

Tatăl meu e Craiul Muntelui de iască din Ţara Negurilor, iar mama mea e Salamandra cea vrăjită, Crăiasa focului. Eu îmi petrec ziua alergând prin pădurile răcoroase, de brad, şi nopţile îmi încălzesc trupul la para focului din vatră. În păduri îmi ţin tovărăşie păsările şi puii fiarelor, supusele tatălui meu, iar în vatră puterea mamei mele îmblânzeşte dogoarea focului şi tare mult îmi place să joc şi să-mi schimb în mii de culori rochia mea roşie strălucitoare. Nopţile rămân uneori să dorm legănată de braţele moi ale pădurii, până când sprintenele veverițe îmi aştern un pătuţ cald din frunze de stejar şi puf de plopi tremurători, pe care mi-l aduce de pe colină vântul serii, tovarăşul meu de joacă. Stelele şi luna îmi veghează somnul, iar floarea de sulfină mă adoarme cu miresmele ei dulci.

Dar cel mai mult îmi place sa mă ascund în vetre şi să ascult poveştile ce le spun bunicii copiilor cuminţi. Când basmele lor sunt vesele râd înfundat, să nu mă audă nimeni, iar când sunt triste, plâng şi eu laolaltă cu copiii. Bătrânii cred că buştenii se vaită prevestind vreme rea, şi atunci îi scormonesc cu vătraiul.

Eu mă prefac de îndată în fum albăstrui şi ies pe horn, de unde pornesc spre alte vetre. Astfel am adunat o mulţime de basme, pe care-mi place sa le povestesc şi eu vietăţilor pădurii, în nopţile frumoase de vară, şi copiilor necăjiţi. Din această pricină cu toţii ma numesc Crăiasa basmelor.

Atunci Măriuca o întrebă :

— *De-ai vrea să-mi spui, bună Crăiasă*
De ce-ai venit acum aici ?
— *Eu vin să spun basme frumoase*
Copiilor fără bunici.

Te-am auzit de atâtea ori suspinând singură în cămăruţa ta şi tatăl tău, vrednicul pădurar, care ne ocroteşte, e mereu mai trist din pricina asta.

— E adevărat, bună crăiasă, că viaţa mea e pustie şi nu aud nici un glas în preajmă care să-mi alunge urâîtul. Fraţi şi surori nu am, pe bunici nu i-am cunoscut niciodată, iar mama mea s-a prăpădit muşcată de un lup hain. Nopţile mi le petrec singură, cu teama care se strecoară în colibă pe furiş.

— De acum voi veni în fiecare seară să-ţi ţin tovărăşie şi să-ţi spun poveşti, dragă Măriuca, spuse crăiasa.

Mult se bucură fetiţa şi după ce zîna pieri aşa cum venise, dormi fericită cu gîndul la ziua de mîine.

De cum se deşteptă, Măriuca sări sprintenă din pat şi alergă la fântână să aducă apă proaspătă. Presurile şi cintezoii cântau voios preamărind soarele ce strălucea în fiecare boabă de rouă. Florile se legănau în boarea dimineţii, aducându-i în dar parfurmul lor suav. Dintr-un măr, o privighetoare de grădină începu să-şi picure viersul cristalin. Fetiţa îi răspunse fericită, dându-i bineţe.

Atunci mica privighetoare se preschimbă dintr-o dată într-o copila bălaie, care-i râse chemând-o dintre florile mărului.

Măriuca înţelese că nu putea fi alta decât crăiasa cea mică şi jucăuşă din vatră.

Dar, iute ca o şopârlă, zâna pieri curând şi din nou fetiţa auzi cântecul privighetorii răsunând dinspre pădure.

Toată ziulica Măriuca trebălui voioasă, aşa cum nu mai fusese niciodată. Când tatăl ei se întoarse la colibă, găsi în locul fetiţei triste şi tăcute de până atunci o Măriucă veselă şi vorbăreaţă ca o ciocârlie. „Ce minune se întâmplase ?“ gândi el şi mulţumi în sinea lui frumoasei zile de primăvară.

De cum se înseră, fetiţa aprinse focul şi rămase singură aşteptând cu nerăbdare să răsară dintre flăcările roşietice Crăiasa basmelor.

Încălzită de para focului, Măriuca începu să moţăie şi nu ştiu dacă în somn sau de adevărat auzi cântecul ei vrăjit. Se trezi deodată cu mica zână ce-şi schimbase înfăţişarea, aproape să n-o mai cunoască. Acum avea părul de aur împodobit cu rubine şi o rochie ca o poiană verde smălţuită cu flori, dar în locul florilor străluceau pe ea stele argintii ce luminau încăperea ca luna plină.

— Îţi mulţumesc, bună crăiasă, că ţi-ai ţinut făgăduiala şi nu m-ai uitat, spuse fetiţa.

— Eu îmi ţin întotdeauna făgăduiala. Dar şi tu, Măriuca, va trebui să ţii taina prieteniei noastre. Să nu spui niciodată nimănui povestea mea, altfel voi pieri pentru totdeauna din căsuţa voastră, care mi-e atât de dragă.

De-acum şedeau amândouă la gura sobei ca două surori, una povestind şi alta ascultând, cele mai minunate basme pe care nici un copil din sat nu le auzise vreodată.

Când se întâlnea cu ei ziua prin pădure şi le povestea la rândul ei, cu toţii se mirau şi o iscodeau de unde le ştia.

Dar Măriuca nu scotea o vorbă despre Crăiasa basmelor, căci se temea să nu-şi piardă prietena dragă pe care o iubea din toată inima.

Astfel, în fiecare seară,
Când Măriuca o aştepta,
Frumoasa zâna venea iară
Şi basme noi îi povestea.

Aşa trecu primăvara cu ghiocei, trecu vara cu greieri şi privighetori, se scurse încet şi toamna cu zile mohorâte şi ploi reci, cu ţipete jalnice de cocori şi veni iarna cu viscole şi nămeţi.

Salamandra pierise şi ea într-o bună zi, dusă de o pală de vânt călduţ, lăsând-o singură pe copila ei care iubea mai mult pădurea cea tainică de brazi. Plecase să se cuibărească în nisipurile fierbinţi de miazăzi.

De acum Crăiasa basmelor se ascundea mai des prin vetrele calde ale oamenilor buni.

Pădurarul îşi făcea şi el de lucru ziua, şi mai ales noaptea, în coliba lui tihnită, înfruntând mai rar fiarele înfometate ale pădurii.

Cornul lui duios nu se mai auzea ca altădată, când blândele căprioare îl adulmecau ca pe o chemare tainică a codrului.

Se ivea în tindă, când nu te aşteptai, trăgându-şi ciubotele, sau dând de mâncare câinelui care-l primea lătrând de bucurie.

Atunci mica zână se prefăcea de îndată în fum şi pierea în văzduh, lăsând pe Măriuca înciudată, cu basmul pe jumătate.

Se mira bietul pădurar auzind adeseori, de după uşă, vorbe, râsete şi şoapte. În zadar o întreba cu cine vorbeşte. Fetiţa se prefăcea că nu ştie nimic, încât tatăl ei înţelese că la mijloc era o vrajă care schimbase sufletul şi mintea copilei.

„Cine ştie, gândi el, pădurea e plină de fiinţe ciudate, căci şi eu le aud adeseori, când colind noaptea prin beznă.“ Se hotărî deci să se ascundă într-un colţ tăinuit şi să afle ce se întâmpla în colibă după plecarea lui.

Într-o seară geroasă, pe când viscolul şuiera pe la ferestre şi pădurarul nu se întorsese încă, mica zână îşi încălzea picioarele străvezii la para focului din vatră.

Motanul sări deodată de pe cuptor şi începu să miaune. Bătrânul câine din pridvor lătra şi el speriat.

„Cine poate să fie?“ se întreba Măriuca şi se duse degrabă la uşă s-o deschidă.

— Să nu faci asta, îi strigă Crăiasa cea mică. Pe o astfel de noapte, duhurile rele ale pădurii caută adăpost şi, de m-ar vedea, ar spune tatălui meu că stau de vorbă cu o muritoare.

— Dar tu eşti doar Crăiasa basmelor şi trebuie să povesteşti copiilor, spuse fetiţa.

— Eu spun basmele atunci când copiii dorm-şi doar de dragul tău am luat chipul unei fetiţe, ca să-ţi ţin tovărăşie. Eu sălăşluiesc într-o creangă de sulfină când vorbesc cu florile, când mă îngân cu păsările într-o mică privighetoare, iar copiii nu mă văd niciodată.

Îmi aud doar poveştile şi de aceea ei râd adesea în somn.

De afară nu se mai auzi lătratul cîinelui, ci numai un glas jalnic cerând adăpost.

— Nu cumva să deschizi, strigă Crăiasa. S-ar putea să fie tatăl meu, care mă caută. El e foarte aspru de felul lui şi vine deseori din ţinuturile neguroase pe aripi de furtună, să pedepsească oamenii şi fiarele care-i ies înainte.

— Oh, îi spuse Măriuca. Mă tem că în pădure îl v-a întâlni şi pe tatăl meu. Ajută-mă să-l scap, buna mea Crăiasă.

— Cu dragă inimă voi încerca, dar ascultă-mă. De-1 vom întâlni pe Omul de omăt, omul cel alb care cutreieră pădurea şi umblă după lumină, asupra lui nici eu nici tatăl meu nu avem nici o putere. Dacă m-ar simţi pe aproape, m-ar preface de-ndată într-o floare de gheaţă, care la primele raze de soare s-ar topi. Atunci bătrâna pădure m-ar plânge şi micile vieţuitoare şi florile poienii m-ar căuta în zadar. Cine ştie — poate şi tu m-ai plânge, mica mea prietenă.

— Dacă s-ar întîmpla una ca asta, zise Măriuca, m-aş ruga de omul cel alb să mă prefacă şi pe mine în floare de gheaţă, să rămânem împreună până în cea din urmă clipă.

Se bucură mult Crăiasa basmelor, care acum aflase dragostea şi credinţa Măriucăi.

Glasul de afară se pierdu în bezna pădurii şi liniştea se aşternu din nou în jurul colibei.

— Duhurile rele fug şi se ascund de-acolo unde sălăşluieşte iubirea şi credinţa, spuse Crăiasa fericită. Acum am scăpat şi să plecăm îndată să-l întâmpinăm pe tatăl tău.

— Să plecăm, spuse Măriuca fără să stea pe gînduri.

— Să ştii, dragă copilă, că noaptea, pădurea e plină de fiinţe nevăzute bune şi rele. Unele vor încerca să te sperie.

— Dar eu am cugetul curat şi nu mă tem de nimic, răspunse Măriuca.

— Eşti o copilă bună şi curajoasă, zise Crăiasa şi vei fi răsplătită cu bine.

Plecară dar amândouă ţinându-se de mână pe cărarea cea mare a pădurii. Gerul se mai molcomise şi fulgii de zăpadă cădeau ca nişte fluturi blânzi acoperindu-le şi pe ele cu o haină moale şi caldă. Mergeau parcă plutind prin nori pufoşi şi nici o vietate nu le auzea în tot cuprinsul.

Doar un liliac amorţit pe o creangă de molid le simţi în preajmă şi începu să ţiuie deşteptând pădurea.

Glasuri, şoapte şi ţipete se iţiră din văzduh, fâlfâit de aripi şi gheare de crengi uscate le înconjurară.

— Să le pedepsim, să le pedepsim, că ne-au tulburat liniştea, strigară ele.

—Potoliţi-vă odată şi pieriţi prin ungherele voastre întunecate, le răspunse muma pădurii, cea cu şapte cojoace de iască. Nu vedeţi, răilor, pe Crăiasa voastră, pe Crăiasa basmelor, care v-adoarme cu poveştile ei cât e vara de lungă ?

— lartă-ne, stăpână, dar liliacul cel neadormit şi sperios e de vină, că ne-a asmuţit împotriva celor două copile, rătăcite prin împărăţia noastră.

Pe dată se potoliră toate spiritele şi fetiţele, ocrotite de bătrână, plecară mai departe, spre mijlocul codrului.

Mergând astfel pe cărarea nesfârşită, fulgi mari ca nişte păsări albe şi grele cădeau noian din văzduh asupra lor, îngropându-le sub o mantie de nepătruns. De acum nu mai simţeau nici vântul rece şi nici o teamă. De sus, din vârful unui brad stufos, din culcuşul ei, o veveriţă ce-şi păzea puii auzi ultimele suspine ale celor două copile, care acum fuseseră înghiţite de troianul de zăpadă.

Chemă degrabă pe toate suratele ei, şi, împreună cu ele, cu lăbuţele lor iuţi, deteră la o parte zăpada, scoţându-le pe amândouă la lumină. Mult se bucură veveriţa cea roşcată, recunoscându-şi prietena dragă, pe care o legănase adeseori în cuibul ei de cetină.

— E Crăiasa noastră cea bună, spuse ea. Dar omul cel alb e rău şi hain şi nu cruţă pe nimeni în calea lui. Le încălziră cu blăniţa lor moale, le aduseră din scorburi alune şi poame uscate şi dulci şi le întrebară unde voiau să meargă pe aşa noapte prin tainiţa pădurii.

— Mergem înaintea tatălui meu, spuse Măriuca. La coliba din pădure ni s-au arătat semne că el ar fi în primejdie.

— Dar cine e tatăl tău ? o întrebă veveriţa.

— E pădurarul cel bun, răspunse Crăiasa în locul ei, şi în noaptea asta duhurile rele şi omul cel alb îi aţin calea, pentru că el vrea să stârpească lupii cenuşii, care pustiesc pădurile şi jefuiesc turmele.

— Voi merge împreună cu voi, să-l găsim, spuse veveriţa cea codată.

Măriuca ştia o ascunzătoare, un fel de colibă mică din bârne şi crengi de brad verde, în care tatăl ei se adăpostea adeseori de furtună şi rămânea câteodată peste noapte, de teama fiarelor înfometate.

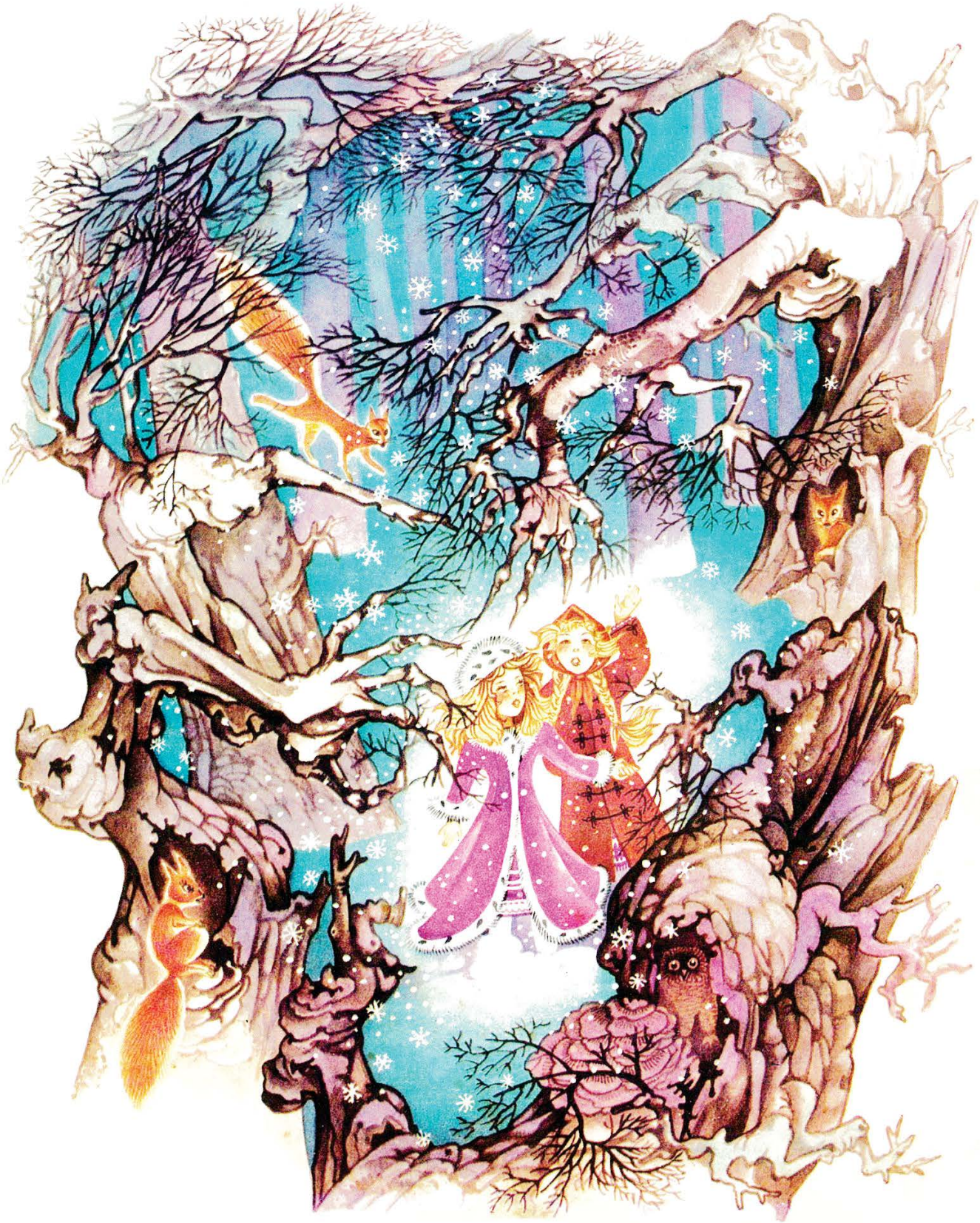

Merseră ele ce merseră spre inima codrului, dar zăpada proaspătă le ascunsese cărarea şi ele rătăciră drumul spre colibă. Umblau întruna, dar se întorceau mereu în locul de unde plecaseră.

— Ce-o să ne facem ? suspină Măriuca. Cine o să ne arate drumul cel bun ?

— Eu, dragele mele, răspunse o ciocănitoare pestriţă, din vârful unui pin. Veniţi după mine. Voi aşterne în drumul vostru din loc în loc câte o crenguţă verde până la coliba pădurarului. Dar să luaţi aminte la tocănitul meu, care vă va da de ştire când se va ivi vreo primejdie.

Mulţumiră cu recunoştinţă şi porniră pe urmele crenguţelor de brad. Mica veveriţă le zărea de îndată şi sprintenă călăuzea pe cele două copile prin omăt.

Merseră ele ce merseră, trecând prin vâlcele, înotând prin nămeţi şi parcă drumul era fără capăt. Crengi uscate ca nişte gheare le ţineau calea şi păsări negre le speriau cu vaierele lor tânguitoare.

Deodată, din înaltul unui brad ciocănitoarea care vedea departe începu să bată toaca şi să ţipe ascuţit.

Veveriţa, auzind semnul de primejdie, se opri pe loc uitându-se în jur speriată.

— Staţi, strigă ea copilelor, priviţi ce namilă alba vine spre noi.

— Ah, şopti micuţa Crăiasă, hai să ne ascundem degrabă din calea lui. E omul cel alb de care mă temeam.

Veveriţa sări deodată pe trunchiul unui brad, iar cele două copile începură să alerge spre mica lumină ce se zărea acum ca prin ceaţă în faţa lor. Dar omul cel alb se apropia din ce în ce, cuprinzând toată cărarea cu mîinile şi ghearele lui de gheaţă.

Arăta ca un uriaş ce înghiţea nămeţi şuierând, dar se părea că nu vede nimic în juru-i.

Când bietele copile se credeau pierdute, se auzi deodată glasul tânguitor al cornului. Era pădurarul. De bucurie, Măriuca începu a plânge şi alunecă pe zăpada moale. Ştia că tatăl ei trăieşte şi o va apăra.

Namila albă pieri ca prin farmec şi nu se mai arătă de atunci.

Mica zână era fericită că prietena ei scăpase de primejdie. Câînd pădurarul îşi găsi copila aproape îngheţată, se miră cum ajunsese aici. Măriuca îşi amintea ca prin vis de zâna cea mică, cu care străbătuse pădurea plină de spaime. Gândi că poate omul cel alb o prinsese şi o prefăcuse în floare de gheaţă, aşa cum se temea ea.

Din seara aceea Măriuca n-o mai văzu niciodată pe buna ei prietenă.

Când omul de omăt acoperea ochiurile de geam cu steluţe de gheaţă, şi când ele scânteiau în soare, copila căuta în fiecare chipul gingaş al Crăiesei. În nopţile lungi de iarnă i se părea că aude cântecul ei duios şi râsul zglobiu în flăcările jucăuşe din vatră.

O plânse mult, dar o speranţă răsări în sufletul ei primăvara, când mica zână îi zîmbea din florile poienii şi glasul ei dulce îl îngânau privighetorile grădinii.

Acum abia îi spuse tatălui ei povestea minunată a Crăiesei celei mici a basmelor.

— Să nu fii tristă, zise pădurarul. Zâna cea mică nu piere niciodată şi poate că acum s-a dus să mângîie cu poveştile ei nopţile triste ale vreunor copii sărmani. De acum, tu eşti o fetiţă mare şi ai învăţat de la ea o mulţime de basme.

Măriuca înţelese că tatăl ei avea dreptate şi nu mai plânse niciodată.

Doar din când în când, se trezea vorbind cu prietena ei cea bună ca altădată şi chiar râzând.

Atunci pădurarul se prefăcea că n-o aude şi ieşea binişor din tindă, pe uşa căsuţei spre pădure.

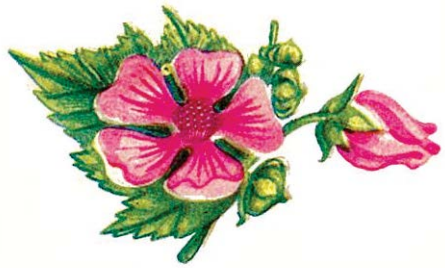

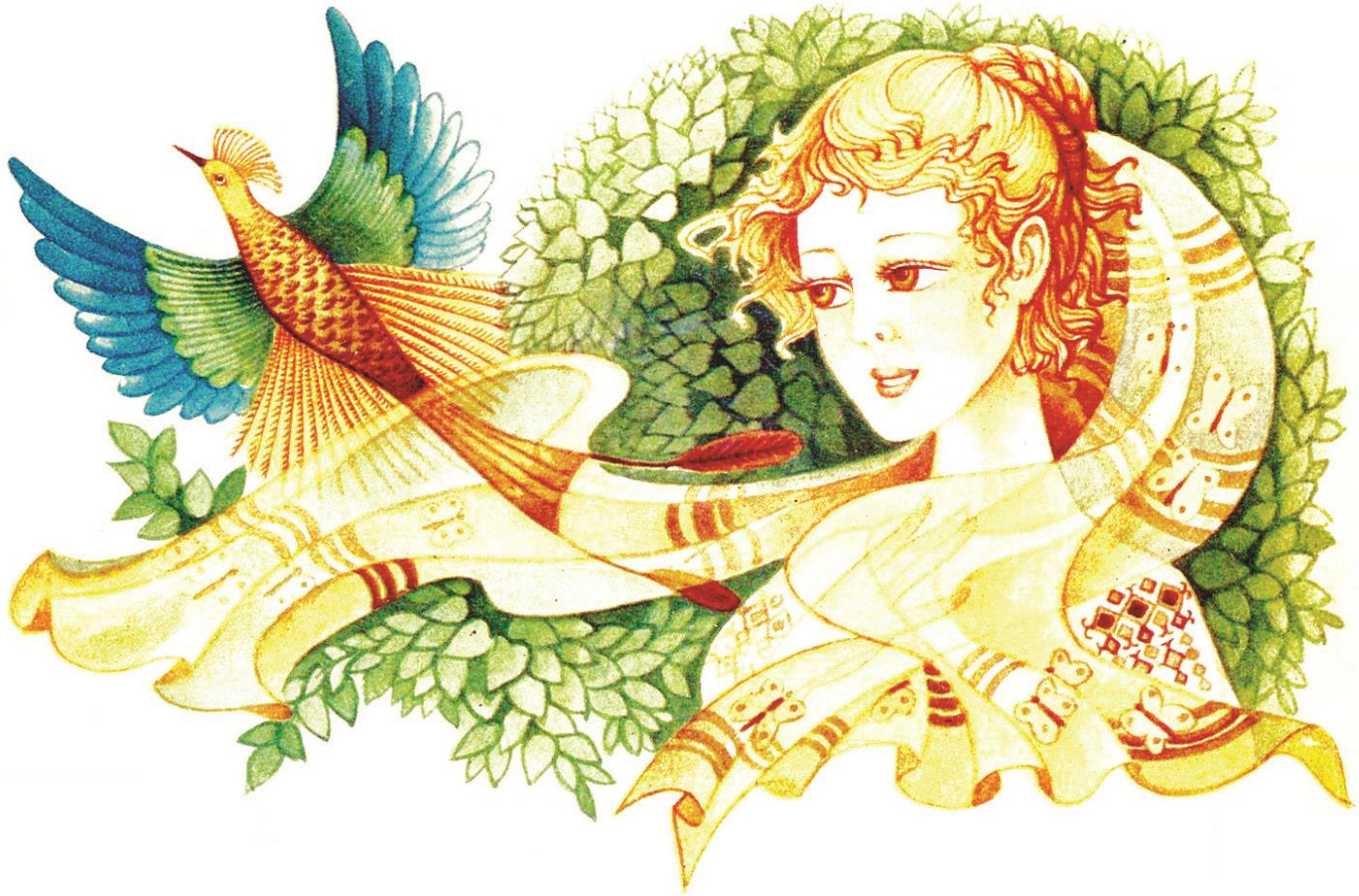

CRĂIASA DE BORANGIC

Trăia cândva demult într-un ţinut îndepărtat o femeie sărmană, dar nespus de blândă şi harnică. Singura ei bogăţie era un dud uriaş, care acoperea cu crengile lui ocrotitoare întreaga bătătură şi de asemeni căsuţa ei albă ca o lebădă, Frunzişu-i verde foşnitor vuia cât e ziulica de mare de ciripitul păsărelelor. Într-o zi de primăvară, când zefirul se juca prin crengile lui, femeia auzi un glas nefiresc şoptit, ce-i spuse:

"Dacă vei ţese borangic din frunzele mele, vei împleti în el tot aurul din soare şi argintul din lună.

La început, femeia se sperie, crezu că visează si întrebă cu uimire:

— Cine-mi vorbeşte?

— Eu sunt, dudul credincios, care vrea sa te ajute. Casa ta va fi plină de soare şi belşug.

Din ziua aceea începu pentru femeia sărmană o altă viaţă.

Frunzele verzi şi fragede se preschimbau pe rând în trâmbe moi şi strălucitoare de borangic şi întreg ţinutul cunoştea acum femeia cu mâinile vrăjite, care ţesea mătasea de aur cum nu se mai pomenise niciodată.

Săraci şi bogaţi îşi doreau veşminte făcute de ea.

Mai ales tinerele fete visau voalurile gingaşe ca florile primăverii.

Femeia ţesea tot ţimpul şi nu mai prididea cu lucrul.

Câteodată se întrista şi în inima ei se strecura un gând care nu-i dădea pace.

— Dacă aş avea şi eu o fată a mea, cu care să mă mângîi, pe care s-o învăţ să ţească ca mine şi care să-mi înveselească zilele pe care le mai am, aş fi cu adevărat fericită.

Într-o dimineaţă, când razele de soare se jucau pe firele aurii de borangic pe care le depăna femeia, căzu în poala ei o gogoaşă fermecată.

O ridică şi mare-i fu mirarea găsind în ea, în locul coconului de flutur, o minune de fiinţă mititică şi plăpândă, care-i sări drept în palmă.

— Oh! bine că am ieşit odată la lumină, ca tare-mi era urât în întunericul ce mă învăluia. Avea un glas subţirel ca o muzicuţă şi de cum deschise gura ei mica, fugi şi urâtul din casa femeii. De bucurie, biata de ea începu să plângă şi nu ştia cui să mulţumească pentru că-i îndeplinise visul cel mai scump, chiar dacă fetiţa pe care o căpătase era numai cât un pui de vrabie. Dar, îşi zise femeia, cu timpul va creşte şi va fi şi ea ca ceilalţi copii ai oamenilor. O luă cu duioşie, îi făcu un legănaş cât un papucel de zână, în care aşternu un fuior moale de borangic, şi-o înveli pe deasupra cu un voal uşor ca un puf de păpădie. Şi mica făptură era una cu raza soarelui care strălucea în ţesăturile vrăjite ale femeii. Crescu copila ca un juvaier de preţ, hrănită cu faguri de miere şi petale dulci de flori înmiresmate, după cum ea singură ceruse, şi dezmierdată, şi alintată cu cântece de leagăn duioase. Şi păsărelele din dudul fermecat ciripeau vesel chemând-o parcă la joacă. Dar era prea gingaşă copila şi biata femeie se temea să n-o fure cumva vântul serii, s-o ducă în ţara lui întunecată. Adeseori îi mîngâiase faţa plăpândă cu suflarea-i răcoroasă. Când bătrânul dud privea pe fereastra căsuţei, vedea înăuntru doua fiinţe fericite şi se legăna şi el mulţumit în adierile blândului zefir.

Anii treceau şi mica făptură creştea văzând cu ochii. De cum ajunse la războiul de ţesut, nu se mai desprinse de el. Învăţă cu timpul atât de bine acest meşteşug, încât o întrecu în măiestrie chiar pe mama ei. Şi era atât de frumoasă, cu părul auriu ce o învăluia ca o maramă strălucitoare, încât credeai că fluturii de mătase i-1 dăduseră din comoara lor. De aceea fusese botezată „Crăiasa de borangic". Dar, pe măsura frumuseţii şi hărniciei îi era şi bunătatea sufletului ei. Dădea oricui era la nevoie tot ce avea mai de preţ în căsuţa lor, care acum era îmbelşugată ca un fagure de miere. Pe deasupra le mai dăruia vorbe bune şi mângâiere la cei necăjiţi, încât toţi plecau de la ea cu sufletul alinat.

Într-o dimineaţă, pe când blânda crăiasă ţesea un văl de mireasă, o pasăre fermecată, cu aripile albastre, se aşează pe fereastra ei şi-i grăi cu glas omenesc:

— De-i ţese rochie frumoasă, vei ajunge împărătească.

Îşi luă apoi zborul şi se făcu nevăzută. Rămase uimită copila de această întâmplare şi alergă într-un suflet la dudul sfătos, să-l întrebe de nu ştia să tălmăcească graiul păsărilor măiastre. De cum o văzu, dudul îi spuse cu blândeţe:

— Copila mea, pasărea fermecată care ţi-a adus vestea a înnoptat pe crengile mele, că era tare qbosită. Venea de la drum lung, din ţara soarelui şi a fluturilor de aur. Împărăteasa lor cea bună e tare bătrână şi s-a gîndit să caute în lumea toată o fată vrednică să-i ia locul când ea nu va mai putea cuprinde trebile împărăţiei. Pe lângă hărnicie, copila va trebui să fie înţeleaptă, frumoasă şi bună. Şi să ştii fata mea că rareori o singură fiinţă e împodobită cu toate aceste comori. Vestea despre tine a ajuns şi în împărăţia îndepărtată şi în curând peţitorii vor veni să te caute.

— Dar eu nu vreau să plec din căsuţa mea. Eu sunt fericită să ţes mai departe gingaşe marame subţiri şi moi ca aripile, de fluturi şi să alin pe cât pot durerile oamenilor.

— Şi în ţara în care vei merge tu vei aduce bucurie.

Rămase îngândurată frumoasa crăiasă şi aşezându-se la război sfârşi de ţesut vălul pe care-1 începuse. Privind apoi cu tristeţe afară la grădina cu flori minunate, se gândi la căsuţa ei dragă şi la tot ce în curând trebuia să părăsească. Unde va pleca oare, cum va trăi de acum înainte ? Gândind astfel, ochii ei ca mierea se umplură de mărgăritare de lacrimi. Mult se întristă şi bătrâna ei mamă de cele auzite şi gândea în fel şi chip cum s-o ascundă spre a scăpa de cei care-i răpeau acum pe fata ei mai dragă decât lumina ochilor.

Dar nu avură timp de gândit, căci în zori doi cavaleri în haine scumpe se arătară în faţa lor, cerând ca frumoasa copilă să-i însoţească de îndată la împărăţie. Zadarnice fură toate împotrivirile. Dacă văzu Crăiasa că nu era chip să scape, îşi îmbrăţişă mama şi-şi luă rămas bun de la tot ce-i era drag. Îşi îmbrăcă straiele de drum şi se urcă pe calul alb, înaripat ce-o aştepta ca pe o stăpână. Merseră ei ce merseră, trecând codri nesfârşiţi şi poieni smălţuite cu flori cântătoare, nemaivăzute, trecură munţi înalţi cu păsări ciudate, cu glas omenesc, înfruntară ape învolburate şi deodată în faţa lor se iviră turnurile de aur ale unui palat fermecat. Razele soarelui le făcea să strălucească, de credeai că te orbesc cu lumina lor. În jurul palatului creşteau în locul arborilor tulpini uriaşe, ce purtau semeţ ca pe nişte umbrele pălării uriaşe de floarea-soarelui galbene ca şofranul, încât văzduhul întreg plutea într-o pulbere de aur. Când se apropiară, văzură zburând în jurul lor stoluri de păsări cu pene galbene şi fluturi mari cu aripile poleite de soare. Porţile palatului fermecat se deteră în lături şi un alai de curteni în haine scumpe le ieşi înainte. În fruntea alaiului păşea o mândreţe de fecior, cum nu mai văzuse Crăiasa nici măcar în vis. I se păru totul atât de frumos, că uită într-o clipă tristeţea ce-i stăpânea inima. Mult se minună de tot ce vedea în jurul ei, dar de acum nu mai avea ochi decât pentru chipeşul prinţ ce-i ieşise în întâmpinare. Prinţul fusese şi el fermecat de frumuseţea ei. Cu ochii plecaţi şi cu obrajii împurpuraţi ca doi trandafiri, coborî de pe cal copila, care arăta acum în straiele ei aurii ca o zână. Porniră amîndoi în fruntea alaiului, îndreptându-se spre sala tronului unde îi aştepta bătrâna împărătească. Acolo, pe un tron de aur strălucitor, împodobit cu pietre scumpe, şedea înţeleapta bătrână, mult iubită de supuşii ei. Avea părul nins acoperit cu o năframă şi o diademă bătută în rubine odihnea pe fruntea ei senină. De o parte şi de alta a tronului se mai aflau câteva tinere crăiese venite din ţinuturi îndepărtate să se întreacă în frumuseţe şi vrednicie,, pentru a căpăta împărăţia şi mai ales pe chipeşul prinţ de soţ. Împărăteasa o primi cu dragoste ca pe o adevărată fiică. De cum intră în sala tronului, salută cu un zâmbet sfios şi mergând la împărătească, îngenunche în faţa ei smerită şi îi sărută mâna, aşa cum făcea şi cu mama ei iubită. Ea o sărută pe frunte cu dragoste, gândind că era singura dintre crăiese care se arăta ca o fiică iubitoare, celelalte fiind mândre şi îngâmfate. „Trebuie să fie o copilă bună, aşa cum mi s-a spus, iar despre înfăţişare e mai mult decât frumoasă.

“ Rămaseră cu toţii, oaspeţi şi curteni, cu ochii pironiţi ca la o făptură de vis, neştiind ce să privească mai întâi. Chipul ei roz-alb, ca floarea de răsură, ochii strălucitori de chihlimbar, cu ape verzi, părul de mătase, sau straiele de zână, ţesute de mâinile ei fermecate, cu alesături, împodobite cu fluturaşi de aur, de credeai că stau să zboare. Se aşează şi ea în rând cu celelalte, privind sfioasă la cei din jur. Crăiesele o pismuiră de îndată şi fiecare ar fi dorit să fie în locu-i. Printre ele era mai ales una micuţă la trup şi negricioasă ca un pui de mierlă. Era o crăiasa din ţara negurilor şi tare se mai cătrăni la chip de cum o văzu pe blânda copilă plină de soare ca o zi de vară. Şi pe cât o ura pe crăiasa de borangic, pe atât îl îndrăgise pe tânărul prinţ, care nu o învrednicise măcar cu o singură privire. Ochii lui erau numai pentru frumoasa copilă, care intrase ultima în sala tronului. Când fiecare dintre oaspeţi şi curteni îşi luă locul cuvenit, vorbi împărăteasa cu glasul ei blajin:

— Iubiţii mei oaspeţi, dragi copile, astăzi e o zi mare pentru noi. V-am chemat aci ca împreună cu sfatul înţelepţilor să chibzuim cum e mai bine pentru viitorul ţării noastre. Timpul nu stă pe loc şi anii mulţi ce au trecut atârnă greu pe umerii mei bătrâni. După datină strămoşească, precum ştiţi, iubitul nostru prinţ a fost crescut de noi, pentru a fi urmaş de nădejde, spre binele împărăţiei şi al supuşilor lui. Vreau ca alături de el să aibă o soţie la fel de bună şi înţeleaptă, care să-l ajute şi să-l sfătuiască la vreme de nevoie chiar în treburile cârmuirii. Pentru aceasta, să alegem pe cea mai vrednică dintre crăiesele de faţa.

Spre a dovedi înţelepciunea ei, fiecare copilă va trebui să-mi răspundă la trei întrebări. Şi acum ascultaţi:

— Care socotiţi a fi darul cel mai de preţ dintre câte sunt pe lume ?

Fiecare din ele se grăbiră să răspundă:

— Frumuseţea sau bogăţia.

Când fu întrebată Crăiasa de borangic, vorbi cu glasul ei dulce:

— Nimic nu poate fi mai de preţ pe lume decât înţelepciunea şi bunătatea. Frumuseţea e un dar trecător, bogăţia e fără omenie, pe când înţelepciunea te învaţă să preţuieşti vrednicia, cinstea şi dreptatea. Bunătatea te face să iubeşti, să ierţi chiar pe cei răi şi să aduci mângâiere şi dragoste în jurul tău.

— Slăvită fie mama care ţi-a sădit în suflet asemenea credinţă, îi spuse bătrîna împărătească.

— Să-mi spuneţi cine dă tot şi nu cere nimic în schimb ?

Una după alta, răspunseră după mintea lor:

— Omul fără judecată, spuse una.

— Cel nesocotit, răspunse alta.

— Cine poate fi alta, decât mama, care dă copiilor viaţă .şi dragoste până dincolo de moarte, fără să ceară ceva în schimb?

— Tu singură ai răspuns cu înţelepciune şi aşa cum se cuvine.

— Acum să-mi răspundeţi care e calea cea mai grea pe lume?

Una răspunse:

— Calea ce trece prin păduri şi mlaştini.

Alta:

— Calea ce urcă pe munţii de piatră.

Alta:

— Calea până la marginea pamântului.

Crăiasa de borangic vorbi astfel:

— Eu mă gândesc că nici o cale nu e mai grea decât calea adevărului.

— Aşa e, copila mea, spuse împărăteasa, calea spre adevăr e adeseori presărată cu multe greutăţi, încât numai cu preţul curajului şi al suferinţei o poţi străbate până la capăt. De acum aş vrea să ştiu care dintre voi e cea mai harnica şi iscusită ţesătoare. Pentru a vă dovedi vrednicia, fiecare va trebui să ţească în cel mai scurt timp câte un veşmînt. Aceea care-1 va ţese mai frumos şi mai măiestrit împodobit va fi socotită cea mai bună.

Se apucară tinerele crăiese de lucru, fiecare cum se pricepea mai bine.

După cum le ceruse bătrâna împărătească, întreaga ţesătură trebuia să fie atît de gingaşă, încât să încapă într-o coajă de nucă.

Nu-i trebui mult timp şi copila ţesu cu uşurinţă o minune de rochie, împodobită cu flori de lăcrămioare, pe care argintul le făcea strălucitoare ca diamantele. După ce o privi cu încântare, o strânse cu grijă, să nu-i piară din mână, o ascunse în coaja de nucă şi o băgă în sân. Deodată auzi din cămara de alături un plâns ce răzbea pînă la ea. Alergă de îndată să vadă cine suferea aşa de mult şi dacă putea să-i dea o mînă de ajutor.

Când intră în cămara de unde venea plânsul, zări pe crăiasa din ţara negurilor, care neştiind să ţească bine se căina amar de necaz. Cum o văzu buna copilă, care nu cunoştea răutatea şi invidia, o mângâie, voind s-o ajute.

Când ea îi spuse ca rochia pe care a ţesut-o se află de acum în coaja de nucă, un gând rău îi dete acesteia prin minte şi o rugă cu lacrimi în ochi să i-o arate şi ei.

— Asta nu se poate, îi spuse buna copilă, nici una nu trebuie să ştie cum arată rochia ţesută de cealaltă, dar iată nuca în care e ascunsă.

Atunci crăiasa cea rea, care atâta aştepta, i-o smulse din mână şi ieşind degrabă pe uşă o încuie pe dinafară. Când văzu una ca asta, biata copilă începu să plângă. Acum nu va putea dovedi că rochia furată era ţesută de ea.

Timpul hotărît să se înfăţişeze înaintea tronului trecuse şi fiecare venise cu ceea ce se pricepuse să ţească în acest timp. Mândră crăiasa negurilor se duse în faţa tronului şi plină de îngâmfare depuse pe tava de aur nuca fermecată în care se găsea cea mai frumoasă rochie.

Dar împărăteasa, curtenii şi mai ales tânărul prinţ văzură cu mirare că lipsea tocmai cea mai frumoasă şi mai înţeleaptă din toate crăiesele venite la palat.

— De ce s-o mai căutaţi, spuse prinţesa cea rea. Când am ieşit din cămară am auzit cum plângea de ciudă că nu se pricepe să ţească decât straie urâte şi groase cu care se ruşinează să se înfăţişeze înaintea voastră.

— Totuşi vreau să văd şi rochia ţesută de ea, spuse împărăteasa. De ciudă şi de teamă că va fi dată de gol, crăiasa cea rea se făcu mai neagră de cum era, dar n-avu încotro. Unul din slujitori alergă s-o caute pe crăiasa de borangic. O găsi plângând şi o rugă să vină şi ea în faţa împărătesei cu rochia pe care a ţesut-o.

Dar eu nu mai am cu ce mă arăta în faţa luminăţiei sale. Nuca fermecată în care ascunsesem rochia ţesută de mine mi-a fost furată şi eu nu am cum dovedi că spun adevărul.

— Dacă e vorba numai de atât, spuse slujitorul, apoi înţelepciunea măritei noastre doamne va şti s-o lămurească.

Copila îşi şterse lacrimile şi urmând sfatul lui se duse în sala tronului unde era aşteptată.

— Unde e rochia ţesută de tine ? o întrebă împărăteasa.

— În coaja de nucă, pe tava de argint, răspunse ea.

— Dar această rochie a fost ţesută de crăiasa din ţara negurilor, doar ea ne-a înfăţişat-o.

— Ea mi-a răpit-o, spuse copila, şi dacă mi-ar fi cerut-o poate i-aş fi dat-o bucuroasă, atunci când m-am dus s-o ajut.

Minte, strigă crăiasa cea rea.

Atunci împărăteasa, care ascultase răbdătoare pe cele două copile, grăi:

— Numai una din voi spune adevărul, dar care anume? Daca tu eşti aceea care ai ţesut rochia din coaja de nucă, trebuie să găseşti un mijloc de a ne dovedi aceasta cu înţelepciunea ta.

— Luminată împărătească, îngăduie-mi să pun o întrebare acestei copile care nesocoteşte adevărul. Să-mi răspundă cu ce este împodobită rochia şi ce se mai află ascuns împreună cu ea în coaja de nucă ?

Crăiasa cea rea, care nu se aştepta la această întrebare, rămase ruşinată şi se dădu bătută, dar în acelaşi timp se gândea cum să se răzbune.

Când toate prinţesele aduseră rochiile lor, arătau sărace şi urâte pe lângă minunea de rochie pe care o scoase acum din coaja de nucă frumoasa crăiasă de borangic. Celelalte erau grosolane şi aspre, că nu încăpeau nici într-un bostan, darmite într-o coajă de nucă. Înţeleseră aşadar că nici una din ele nu putea sta alături de harnica ţesătoare. Cu toţii se minunară de frumuseţea şi de măiestria cu care fusese împodobită rochia fermecată. Ba încă lăcrămioarele care străluceau cuminţi ca nişte steluţe pe pânza gingaşă răspândeau un parfum dulce-acrişor ca o boare de primăvară. Tânărul prinţ era nespus de fericit şi nerăbdător. Ceru de îndată îngăduinţa împărătesei să vestească întregii curţi că de acum alegerea era făcută şi că mult-înzestrata crăiasă de borangic va împărţi cu el tronul şi viaţa cu grijile şi bucuriile ei. De fericire, plânse frumoasa copilă şi mulţumi din suflet pentru cinstea ce i se făcea. De îndată două slujitoare tinere veniră s-o însoţească în iatacul împodobit cu flori albe, s-o gătească de nuntă. Trecând pe lângă celelalte prinţese, le privi cu prietenie şi cu ochii plecaţi, spre a nu fi pizmuită pentru norocul ce o alesese pe ea dintre toate. Când ajunse în dreptul crăiesei negurilor, voi să-i vorbească, dar ea se repezi şi o înţepă în inimă cu un ac otrăvit, pe care îl purta cu sine.

Fără să scoată un suspin, biata copilă se prăbuşi fără viaţă pe lespezile de piatră. Mare fu jalea ce cuprinse pe toţi cei de faţă, care nu înţelegeau cum se întâmplase aşa ceva. Dar cel mai îndurerat era tînărul prinţ, care credea că e doar un vis urât. Pe când se plângeau cu toţii, neştiind ce să facă, deodată se auzi în văzduh o muzică dulce şi învăluită într-un nor de argint coborî lin o zână mică ce le spuse:

— Nu plângeţi, oameni buni, şi nu vă temeţi, sunt zâna ţesătoarelor si cu puterea mea ocrotesc fetele bune şi harnice. Pe cele rele le pedepsesc şi le prefac în gâze urâte.

Uitându-se la crăiasa cea negricioasă o certă pentru fapta ei şi

De cum o văzu,
Mi-o şi prefăcu
În păienjinel
Mic şi subţirel.
Care ţese-ntruna,
Când răsare luna,
Fire de mătase
Albe şi lucioase
Şi le ascunde-n flori,
Când ceru-i cu nori,
Şi le-ntinde-n ramuri,
Când e soare-n geamuri.

De atunci ea îşi ţese mereu rochia de mireasă, dar n-o sfârşeşte, niciodată. Pe ascuns înţeapă pe cei care i-o strică, de aceea e urâtă de toţi şi ocolită. Apoi zâna suflă blând asupra copilei, redându-i viaţa care zburase din trupul ei. Când deschise ochii, cu un suspin uşor, crezu că visează. De atâta fericire uită totul, merse de se găti de nuntă şi dând drumul fluturaşului care dormea în coaja de nucă, trimise prin el veşti bune către toţi prietenii ei. În curând, plutind pe un nor strălucitor, un stol de fluturi veneau s-o însoţească în alai, pe drumul cel mai fericit.

Veneau cu toţii în lin zbor,
Ducând pe aripioare
Un văl pentru crăiasa lor
Cum n-a mai fost sub soare.

Era darul de preţ pe care i-l făcuse buna ei mamă. În el ţesuse tot aurul strălucitor al soarelui şi din lacrimile ei, prefăcute în mărgăritare, închipuise o cunună, podoaba cea mai scumpă. Şi mândrul alai de nuntă se porni în căleşti aurite şi straie bogate, de-ţi era mai mare dragul să priveşti. Dar în tot alaiul Crăiasa de borangic strălucea ca o minune, încât şi soarele se oprise în loc s-o vadă. Apoi tinerii trăiră ani mulţi şi fericiţi, iubiţi de toţi supuşii lor. Bătrâna ei mamă rămase din nou singură, în tovărăşia dudului credincios, care o petrecu până în cea din urmă clipă a vieţii. Copila ei venea adeseori s-o vadă, căci măicuţa nu voise niciodată sa părăsească grădina cu flori minunate şi căsuţa tihnită şi albă ca o lebădă.

CHIPURILE DE PIATRĂ

Pe un ţărm cald, spre miazăzi, unde pământul era mai tot acoperit cu stânci golaşe, doi copii îşi păşteau caprele printre smocurile de iarbă rară. Cât e ziulica de mare alergau după ele în sus şi în jos, căci unde nu le duceau picioarele şi capetele lor de capre, haihui. Acum erau pe o potecă îngustă, de n-aveai loc să pui piciorul, şi acum ajungeau hăt departe de vârful cel mai înalt şi ascuţit al unei stânci, de te mirai când şi cum se căţăraseră până acolo.

Seara, când se întorceau acasă, bieţii copii erau frânţi de oboseală, în zadar se plângeau ei, nimeni nu-i lua în seamă. Într-o zi Mioriţa spuse frăţiorului ei Florin:

— Cum am face să nu mai alergăm atâta după caprele noastre ? M -am gândit că: le-om lasa să zburde în sus şi-n jos şi le-om chema spre seară c-un clopoţel.

Avea un clopoţel cu glas de argint, adus de bunicul dintr-o ţară cu turme bogate. Încetul cu încetul glasul lui duios aduna căpriţele seara acasă.

Una singură, o căpriţă bălană, pe care copiii o botezaseră Alba, îi mai necăjea încă. Alerga tot timpul singură pe cele mai înalte creste şi în fiecare clipă aşteptai s-o vezi prăvălindu-se în adâncuri. Apoi, când celelalte capre se întorceau potolite de atâta alergătură până la venirea serii, ea era cea din urma care se întorcea de pe coclauri. Degeaba o certau cei doi copii. Alba sarea sprintenă pe picioruşele ei subţiri şi iuţi. Într-o seară, după ce caprele se adunară care de pe unde era la chemarea clopoţelului, copiii băgară de seamă că Alba lipsea.

Sunară, strigară de pe înălţimi, o chemară cu alintări, o căutară prin tot locul, dar în zadar. Alba intrase parcă în pământ.

Bieţii copii începură sa plângă, gândindu-se cu teamă la pedeapsa ce-i aştepta acasă. Acum noaptea se apropia şi ei nu mai puteau rămâne printre stâncile singuratece. Se hotărâră să plece spre casă, dar să nu sufle o vorbă despre căpriţa pierdută.

— Mâine vom pleca dis-de-dimineaţă spuse băieţelul, o vom căuta pretutindeni şi, cine ştie, poate o vom găsi.

Mare nădejde nu mai aveau ei şi o tristeţe fără margini le cuprinse inima. După ce stinseră opaiţul, plânseră pe ascuns, căindu-se pentru toate vorbele de ocară cu care o certaseră uneori. Adormiră necăjiţi şi se visară umblând rătăciţi în căutarea fugarei.

De cum se lumină de ziuă, copiii îşi luară caprele şi plecară ca de obicei după iarbă şi frunze.

Ajunşi în locul de unde pierise Alba, copiii se hotărâră să pornească iar în căutarea ei.

— Rămâi tu de pază, spuse fetiţa lui Florin, şi eu voi plec încerc norocul.

Îşi luă cu ea nuieluşa, ca să se apere de şerpii care foiau printre pietre, şi clopoţelul cu care s-o cheme pe căpriţa rătăcită. Soarele strălucea pe cerul albastru şi lăstunii ţiuiau vesel prin văzduh. O speranţă se strecură în sufletul fetiţei, care aştepta în orice clipă să audă undeva chemarea duioasă a căpriţei. Tot mergând înainte, ajunse Mioriţa pe o stâncă albă ca o cretă, pe care se încălzeau la soare câteva şopârle mici, frumos colorate. La vederea ei, o zbughiră cu toatele prin crăpături ca nişte păreri. Fetiţa se opri o clipă, aşezându-se să se odihnească pe piatra caldă. Aci era aşa de bine, încât uită pentru o clipă de ce plecase la drum şi ce căuta pe aceste înălţimi.

Deodată zefirul ce adia uşor îi aduse la urechi un sunet dulce ca de fluieraş, pe care nu-1 mai auzise niciodată. Aci semăna cu un ţârâit de greier, aci susura ca un pârâiaş tăinuit. Cântecul acela limpede se apropia mereu până îl auzi chiar lângă ea. Privi fetiţa cu mirare şi văzu ieşind dintr-o crăpătură de stâncă o ciudăţenie de arătare, de nu-ţi venea să-ţi crezi ochilor. O fiinţă plăpândă, subţirică şi albă ca un spiriduş, ce ţopăia în sus şi-n jos după fluieraşul de piatră strălucitoare. La vederea ei, se opri din cântat, dar nu se sperie.

"Ia te uită! zise spiriduşul, de un veac n-am mai văzut un om pe stânca albă. De atunci picior de muritor n-a mai călcat pe altarul nostru. Spune-mi: cum de ai ajuns aici ?

— Dar cine eşti tu, de mă întrebi ? răspunse fetiţa.

— Eu sunt omuleţul de piatră şi tatăl meu, spiritul stâncilor, stăpâneşte în întregime cele mai falnice piscuri şi peşterile cele mai tainice. Noi suntem chipurile albe care locuim aceste ţinuturi de când e lumea. Noi apărăm vieţuitoarele care iubesc înălţimile, ajutăm caprele negre să scape din calea oamenilor răi, luminam cu opaiţele drumul cerbilor falnici, adăpostim şi încălzim cu drag blândele şopârle şi nu facem rău nimănui. Dar nu ne place ca oamenii să ne tulbure liniştea, care ne e mai dragă decât orice. De aceea, tatăl nostru, care de altfel e blând şi înţelept, îi sperie din când în când, prăvălind câte un colţ de stâncă pe lângă cei care se încumetă să urce dincolo de nori, unde e împărăţia noastră.

— Atunci, spirit al stâncilor, n-ai văzut cumva şi o căpriţă albă rătăcind singura prin ţinutul de piatra ?

— Ba am văzut-o, căci ea venea în fiecare zi să pască iarbă moale din preajma peşterii, unde trăiesc fraţii mei cei mici. Dar acum a rămas pentru totdeauna a noastră, căci laptele ei e tare gustos.

— Dar Alba e căpriţa mea, zise fetiţa şi trebuie s-o iau cu mine înapoi.

— Asta nu se poate, spuse spiritul, căci nimeni n-a plecat vreodată din peştera fermecată. Alba se simte atât de bine între noi, că nici n-ar vrea să se mai întoarcă vreodată la voi, oamenii.

— Nu pot crede cele ce-mi spui fără sa văd cu ochii mei şi fără să vorbesc cu ea.

— Bine, dacă vrei, te voi duce să vezi peştera în care trăieşte acum căpriţa albă, dar ia seama să nu te simtă cumva tatăl meu, care nu prea îndrăgeşte oamenii.

— De ce nu iubeşte oamenii tatăl tău ?

— Pentru că ucid animalele pe care noi le ocrotim.

— Dar nu toţi oamenii sunt răi, spuse Mioriţa.

— O, nu! Dacă toţi oamenii ar fi răi, ar pieri şi blândele căprioare, şi cerbii, şi căpriţele, şi munţii cu stâncile lor s-ar pustii, şi noi spiritele împărăţiei de piatră n-am inai ieşi niciodată din peşterile adinei.

— Acum să mergem, spuse fetiţa, timpul aleargă şi dacă întârzii, fratele meu va crede că m-am rătăcit.

— Să mergem, spuse spiriduşul şi o porni înainte strecurându-se uşor printre stâncile ascuţite.

Fetiţa alerga într-un suflet în urma lui, rănindu-şi picioarele în toate pietrele. În câteva rânduri era mai-mai să-l piardă din ochi, dar se ţinu scai de el. După o cale lungă şi obositoare, ajunseră într-un loc tăinuit, unde creştea o tufă de dafin. Spiriduşul o luă înainte şi aproape dispăru printre frunze, dar fetiţa îl urmări cu ochii şi-l ajunse de-ndată. Atunci el se opri şi aşezându-se pe o piatra începu să cânte din fluieraşul fermecat un cântec ştiut numai de el. Într-o clipă se ivi în faţa lor, ieşind din stâncă, un şarpe argintiu, care se încolăci la picioarele lor, cu capul ridicat, aşteptând parcă o poruncă de la micul spiriduş.

— Înţeleptule, deschide porţile de piatră pentru oaspeţi şi ingrijeşte-te ca fraţii mei să ne primească aşa cum se cuvine.

Şarpele pieri ca o nălucă precum venise şi, cât ai bate din palme, în stânca cea mare se deschise o poartă, prin care lumini orbitoare ţâşneau din adâncuri. Pe trepte de bazalt săpate cu măiestrie coborâră în peştera fermecată. Bolţile înalte străluceau încrustate cu pietre în mii de culori, de-ţi luau ochii. De-a lungul pereţilor se înşirau făpturi încremenite, cu chipuri albe, ce parcă aşteptau să prmda viaţă. Toate erau acoperite în giulgiuri de gheaţă şi din ochii lor, ce luceau tainic, curgeau lacrimi ce se prefăceau în mici cristale. În liniştea adâncă a bolţilor de piatră, lacrimile ce cădeau sunau prelung ca tic-tacul unui orologiu al veşniciei. Ecoul lor se răspândea pretutindeni ca o muzică vrăjită. Din gheţurile înălţimilor, topite de suflul cald al pământului, se născuse în căuşul peşterii un lac ce oglindea în adâncul lui mulţime de culori. Pe întinsul apei pluteau flori de argint, ce luminau cu potirele lor bolţile tainice. În preajma lacului şi în tot cuprinsul peşterii, fiinţe străvezii stăteau împietrite ca în urma unei vrăji. Păsări uriaşe, animale blânde sau fiare ale pădurilor încremeniseră de-a lungul bolţilor albe. Mai departe, stând într-un picior, un pitic de-o şchioapă cu barba lunga şi cu o tichiuţă caraghioasă pe cap râdea parcă de o glumă ştiută numai de el.

O lume întreagă de basm, care aştepta un cuvânt fermecat, ce le-ar fi dăruit viaţa. Fetiţa intră cu sfială şi privi uimită minunile ce i se înfăţişau ochilor. Căută în jurul ei doar-doar va zări şi pe blânda ei căpriţă Alba.

Ochii i se umplură de lacrimi, fiindcă înţelese de îndată că toate aceste făpturi fuseseră prefăcute în stane de piatră. De teamă, nu suflă o vorbă micului spiriduş, dar el zărind lacrimile fetiţei o întrebă:

— Pentru ce plângi, copila mea ? Chipurile albe pe care le vezi în peşteră au fost găsite fără viaţă de noi spiritele înălţimilor şi aduse aci, unde o dată pe an, în noaptea de sânziene, tatăl nostru le dăruieşte viaţă. Atunci ele se bucură grozav, colindă pe cărările munţilor şi prin văzduh şi se întorc printre cei pe care i-au părăsit. Alerg acum să chem pe cei şapte fraţi ai mei, care mă aşteaptă.

Rămasă singură, Mioriţa scoase clopoţelul din sân şi începu să-l sune cum făcea altă dată când îşi chema căpriţele. Întreaga boltă începu să răsune de clinchetul lui şi deodată peştera se umplu de mici spiriduşi care alergau de colo până colo speriaţi. Din fundul unei bolţi se auzi un glas puternic ca un tunet:

— Cine a îndrăznit să-mi tulbure liniştea ?

De teamă, fetiţa tăcu chitic şi ascunse clopoţelul cu care sunase.

Spiriduşul cel mic însă îi spuse:

— Pentru că ai fost neascultătoare şi ai călcat legile noastre, tatăl meu te va pedepsi. În zadar voi încerca eu să-l înduplec.

Deodată auzi un sâsâit uşor la picioarele ei şi văzu licărind într-o lumină argintie şarpele ce le deschisese peştera vrăjită. Cu capul ridicat se apropia ameninţător de ea. De teama, fetiţa sări pe o piatră înaltă ce se afla alături. De îndată ce atinse piatra lucitoare, simţi ca o amorţeală ce o cuprindea din cap în picioare. O greutate ca de plumb o împietri pe locul în care se afla, fără a apuca s-o vadă cel puţin pe draga ei Alba. Cine le va mai scăpa acum, cine le va mai da vreodată de urmă ? Voia sa strige, dar glasul ei amuţise pe vecie.

Oh! Cum putuse să se încreadă în spiritele acestea răzbunătoare! Dar, minune, de fiecare dată când o lacrimă cădea pe clopoţelul ei ascuns în sân acesta suna lung ca o chemare. Din fundul peşterii se ivi acum sărind uşor blânda lor căpriţă. Se apropie de stăpâna ei şi văzând-o nemişcată începu să-i adulmece mâinile şi picioarele cu botişorul ei umed.

Micul spiriduş privea cu ciudă mângâierile duioase ale căpriţei. Suflul cald dezmorţi trupul îngheţat al copilei, care prinzând viaţă se smulse de pe locul vrăjit.

— Oh! căpriţa mea dragă, bine că te-am găsit în sfârşit. Vino să fugim degrabă, până ce spiritele stâncilor nu ne vor preface şi pe noi în stane de piatră !

La auzul acestor vorbe, ţipete ascuţite de spiriduşi răsunară din toate colţurile.

— Acum aţi văzut cum sunt oamenii, le spuse căpriţa. V-am hrănit destul şi v-am îngrijit ca pe copiii mei. Am venit de bună voie şi am rămas de dragul vostru, dar acum s-a terminat, vă puteţi hrăni şi singuri. Eu plec înapoi printre oameni, mi-e dor de cântecele lor duioase, de colinele verzi şi de soarele ce le încălzeşte.

Deodată se făcu o lumină verzuie şi în mijlocul ei un omuleţ de piatră cu chipul alb şi cu ochii de cristal se arătă în faţa lor.

— Spirite ale munţilor, spuse el, plecaţi pe cărările tăinuite, de vă împliniţi menirea. Noi suntem duhuri blânde şi drepte şi nimeni nu trebuie să sufere din pricina noastră. Pe biata copilă o vom ierta că a înfruntat fără teamă primejdii neaşteptate în căutarea căpriţei ei pierdute. Pe prietena voastră de joacă Alba o vom lăsa slobodă să plece şi să trăiască acolo unde-i iarba moale şi soarele strălucitor. Din când în când va veni să vă vadă şi să vă mângâie ca o mamă bună. Fie ca laptele ei vrăjit sa aibă dulceaţa mierii şi izvorul lui sa nu sece niciodată.

Cu lacrimi în ochi, spiriduşii îşi luară rămas bun de la căpriţa lor, care petrecută cu alai plecă împreună cu Mioriţa. De cum se văzură la soare, pe stânca albă unde se închisese poarta fermecată, zburară amândouă ca două umbre lunecând uşor către băieţelul care le aştepta cu sufletul la gură.

Mult se bucurară laolaltă şi de acum căpriţa păştea cuminte iarba fragedă, împreună cu surioarele ei, răspunzând de îndată ascultătoare la chemarea clopoţelului. Nimeni nu văzuse, dar se povestea că în fiecare an, m noaptea de sânziene, o vrajă o ducea pe căpriţa năzdrăvană să petreacă şi să colinde cărările munţilor împreună cu chipurile albe din peştera de cristal. Adeseori, blânzii spiriduşi o chemau cu dor, cântându-i din fluieraşele lor de piatră. Dar sprintena căpriţă se prefăcea că nu-i aude şi rămânea mereu lângă copiii pe care acum nu-i mai părăsea niciodată.

FLUIERAŞUL DE ARGINT

Venise toamna. Vântul din ce în ce mai rece vuia prin crengile uscate, scuturând ultimele frunze roşii din arinii trişti şi pustii.

Ţipetele jalnice ale gâştelor sălbatice se auzeau în fiecare seară din văzduhul întunecat. Coliba săracă rămânea mereu tăcută şi singură.

Femeia pierise luată de ape în primele zile ale primăverii, când lăstunii îşi clădeau cuibul sub streaşină. Bărbatul plecase şi el în lume şi nu se mai întorsese. Rămas singur, bietul baiat plânsese toate lacrimile mângâierilor de odinioară.

De la o vreme secaseră şi ele şi, neavând încotro, se străduí să-şi agonisească traiul după puterile lui.

Trecură zile grele şi triste şi dorul cumplit de ai lui îi rodea inima. Intr-o noapte avu un vis ciudat. Se făcea că buna lui mamă se întorsese din nou acasă, îl privea din prag cu ochii ei blânzi şi-i spunea:

Băiatul mamei, de acum eşti mare şi voinic. Pleacă la drum fără teamă, eu te-oi ocroti şi îndruma să-ţi găseşti tatăl şi să-l ajuţi să se întoarcă acasă. Să nu asculţi glasul iazului bâtrân, ce te-o chema înapoi. Când vei pleca să iei cu tine floarea albă, pe care o vei găsi aninată într-un fir de trestie. În ea a rămas închisă inima mea, care-ţi va da de veste ori de câte ori vei fi în primejdie.

După aceea pierise ca o nălucă.

Dimineaţa, când băiatul se deşteptă, se frecă la ochi, neştiind de visase sau fuseseră aievea cele ce văzuse şi auzise.

Un lucru gândea numai, să plece cât mai curând, aşa cum îl sfătuise mama lui.

Într-o bună zi îşi aduna bruma ce-o avea în colibă, haina peticită, ciuboţelele sparte, traista cu ceva merinde şi plecă la drum.

Nu uită de fluieraşul de alun care îi ţinuse de urât în singurătatea lui.

Ieşi din colibă, se mai uită o dată înapoi, luându-şi rămas bun pentru totdeauna de la bătrâna căsuţa, de la trestiile ce foşneau, şoptindu-i blând, chemându-l parcă înapoi din marginea iazului.

Îşi aminti de firul de trestie cu floarea albă, în care era ascunsa inima mamei, şi căută să vadă minunea din vis.

Când privea mai cu luare-aminte, deodată zbură de pe acoperişul colibei o pasăre cu pene albastre şi se aşeză pe o trestie din apropiere.

Atunci văzu băiatul floarea albă ce se legăna în adierea vântului, răspândind un parfum dulce. Când se apropie s-o rupă, pasărea măiastră nu se sperie, ci îi grăi cu glas omenesc:

— Dragă voinicele, iată floarea albă. Ia-o cu tine, ca talisman, dar odată şi odată tot aici te vei întoarce. Eu sunt duhul cel bun al colibei tale, unde mai înainte ai fost fericit. Acum voi rămâne în preajma ei, trestia credincioasă mă va legăna şi ne vom ţine de urât povestindu-ne una alteia, până când vei veni înapoi.

Dacă auzi aşa băiatul, lua floarea albă şi lăsă pasarea să se legene mai departe pe firul de trestie, plecând unde-l ducea picioarele, căci inima îi rămăsese aici, lânga căsuţa lui.

Vântul hain îi biciuia obrajii cu asprime, făcându-l să-şi iuţească pasul. Merse el ce merse, trecând văi şi dealuri, păduri desfrunzite, până ajunse la o răscruce de drumuri.

Cu timpul, foamea şi setea începură să-il chinuie. Ziua era la amiazi. .Aici zări o fântână cu apă limpede şi se opri să îmbuce câte ceva din traista lui şi să-şi astâmpere setea.

Acum parcă se simţea mai bine. Şi cum stătea pe o piatră, să mai răsufle un pic, îşi scoase fluieraşul şi începu să cânte încetişor un cântec trist ca un suspin. Câteva păsări singuratice zburară pe deasupra speriate. Se ridică şi o porni din nou la drum. În urma lui se părea că un glas ciudat îl tot cheamă pe nume. Se uită înapoi, dar nu văzu pe nimeni. Merse el pe o potecă ce şerpuia când pe marginea unui râu repezit, când străbătând o pădure desfrunzită şi pustie. Privea cu teamă în jur, neîntâlnind ţipenie de om în cale şi fiecare zgomot, fiecare fâşâit de frunze îi umplea sufletul de spaimă. De la un timp, soarele roşietic începu să scapete şi umbrele amurgului să se aştearnă peste tot cuprinsul. Spre seară, vântul se înteţi pătrunzând prin hainele lui subţiri. Obosit şi zgribulit, se gândea cu grijă unde se va adăposti peste noapte. Căută în zare, să vadă lucind lumina prietenoasă a unei căsuţe. Trecu râul ce şopotea înfundat, pe o punte şubredă, şi mare-i fu mirarea zărind în faţa lui o colibă pe care mai înainte nu o băgase în seamă. Stătea pitită aproape, după trunchiul unui stejar bătrân, ce nu-şi scuturase încă frunzele sângerii. Era aidoma cu vechea lui căsuţă pe care o părăsise. Se apropie cu teamă, neştiind cine era înăuntru. Stătu puţin şi ascultă să audă vreun zgomot. După un timp, răzbătu afară glasul domol al unei femei. Se uită pe fereastra mică, afumată, şi văzu o bătrână gârbovită, cu părul de cânepă şi îmbrăcată într-un veşmânt negru, acoperit cu frunze ruginite. Era înconjurată de păsări ce zburau necontenit în jurul ei. Îi veni inima la loc şi bătu cu sfială la uşa colibei.

— Cine e? auzi un glas blând dinăuntru.

— Oameni buni, răspunse băiatul

— Şi ce vânt te aduce seara pe meleagurile astea ?

— Vântul pribegiei, răspunse el. Sunt tare obosit şi înfrigurat, mătuşică, şi mă tem să înnoptez afară.

— Dacă e aşa, aşteaptă să-ţi deschid.

Când îl văzu cât era de slab şi de neajutorat, bătrâna se înduioşă. Lăsă păsările să zburătăcească mai departe în jurul ei şi certându-le cu glas domol le linişti pe toate. Erau păsări mari şi păsărele mici — turturele, grauri, rândunele, scatii şi pitulici, care fiind rănite nu puteau nici să plece spre ţările calde, cu tovarăşele lor, nici să-şi caute singure hrana. Batrâna le adăpostea şi le îmbucăturea pe toate deopotrivă şi cât erau în colibă se înţelegeau între ele de minune. La glasul ei, încetară ciripitul şi se aşezară pe străchioarele cu grăunţe, care pe poiată, care pe jos şi care pe umerii bătrânei.

— Bine că v-aţi potolit, copii neastâmpăraţi ce sunteţi, le zise ea şi-i spuse băiatului să-şi scoată ghetele şi să-şi încălzească picioarele lângă vatră.

Îi dădu lapte cald cu azimă proaspătă şi-i puse un aşternut la adăpostul cuptorului. înainte de a adormi, băiatul îi povesti tot necazul lui.

— Şi unde vrei sa pleci acum ? îl întrebă bătrâna.

— Apoi nu prea ştiu nici eu, răspunse el, dar aş vrea să-l găsesc pe tatăl meu, care a plecat în lume.

— Te voi ajuta cum voi putea, îi făgădui bătrâna, şi acum noapte bună!

Adormi îndată, de obosit ce era, şi se deşteptă dimineaţa, când primele raze ale soarelui îi mângâiau faţa. Se freca la ochi, uitându-se în jur, neştiind unde se află, căci acum pieriseră cu toatele: coliba cu păsări şi bătrâna care-l adăpostise peste noapte. Se trezi stând pe un trunchi de copac acoperit cu muşchi. În jurul lui, doar pomi desfrunziţi, prin care foiau pasări tăcute. I se părea că visează, dar cum nimic nu se schimba, îşi căută traista şi plecă la drum, mirându-se de tot ce i se întâmplase. Merse el de-a lungul unui râu, trecu apoi prin poieni, unde abia mijeau zorile şi auzi din nou în urma lui glasul blând care-l chema. Deodată, dinspre vale, învăluit în aburul dimineţii, dintr-o trâmbă de nori trandafirii se ivi chipul unei zâne ce parcă aducea cu veşmintele ei strălucitoare lumina zorilor. Băiatul privi fără teamă, părându-i-se că are în faţă chipul mamei, care-l ocrotea din văzduh.

Tristeţea care-i umplea sufletul se risipi ca prin farmec.

Ridică ochii spre ea şi-i spuse;

— O, zână bună, dacă ai fi tu mama mea cu care te asemeni, m-ai ajuta să găsesc drumul spre tatăl meu. Sunt atât de sigur şi n-am pe nimeni pe lume care să mă sfătuiască. N-ai putea să-mi spui unde au pierit coliba din vale şi batrâna cea bună care m-a adăpostit peste noapte ? Ea-mi făgăduise că mă va ajuta.

Dragul meu băiat, îi răspunse zâna, bătrâna era măicuţa Noaptea, care ocroteşte copiii necăjiţi şi păsările pădurii, dar dimineaţa ea se preface în ceaţă şi pleacă să se odihnească într-o peşteră adâncă şi răcoroasă. Atunci venim noi, zorile, fetele ei, şi aducem lumina dătătoare de viaţă. Noaptea cea bună, mama mea, înduioşată de povestea ta, m-a rugat să te ajut. Ea ţi-a lăsat un dar, cauta şi ai să-l găseşti. Şi acum ascultă cele ce-ţi voi spune: până la tatăl tău e drum lung şi greu, dar îţi voi dărui trei talisman, care-ţi vor arata calea şi te vor ocroti la nevoie.

Ţi-oi dărui o nuia.
Ce s-alergi te-o ajuta.
Şi ţi-oi da un fulg uşor.
Peste ape ca să zbori,
Iar apoi o ghindă, care
Ti-o da haine si mâncare.

Sfârşind aceste vorbe, Crăiasa zorilor se prefăcu în nor argintiu şi pieri din faţa băiatului, ridicându-se în văzduh.

O petrecu din ochi pâna nu se mai văzu şi tare se mai întristă când rămase din nou singur.

Se aşeză pe o piatră şi-şi scoase traista să îmbuce câte ceva, căci i se făcuse foame. Dar în traistă găsi numai fluieraşul.

Când îl văzu la lumina soarelui, se minună de strălucirea lui.

În locul fluierului de alun pe care-l cioplise tatăl lui avea acum unul de argint frumos împodobit. Pasămite acesta fusese prefăcut de bătrâna cea bună.

Îl luă şi suflă în el să vada ce viers are, dar în loc de cânt auzi un glas şoptit, ce-i spuse:

— Eu sunt glasul celei ce te ocroteşte, băiatul meu, aminteşte-ţi de cele trei talismane.

Cum sta aşa uimit, deodată îi căzu la picioare o ghindă mare şi frumoasă,

— Trebuie sa fie ghinda fermecată, spuse el.

Pe dată ghinda crescu cât un bostan şi din ea ieşiră o mândreţe de haine şi ghete noi, împintenate, de nu-ţi puteai lua ochii de la ele.

Fericit se îmbrăcă băiatul şi se preschimbă într-un fecior chipeş, de mai mare dragul,

„Toate bune, gândi el acum, dar foamea tot nu mi-am potolit-o, căci straiele frumoase nu ţin loc de mâncare.“

N-apucă bine să gândească şi ghinda fermecată se şi prefăcu într-o masă plină de bunătăţi.

Mâncă feciorul cum nu-şi amintea să fi mâncat vreodată şi mulţumi din suflet celei ce-i dăruise talismanul.

Luă apoi fluieraşul de argint şi încercă iar să cânte cu el.

Din nou auzi glasul şoptit ce-i spuse;

Dragă fecioraş.
Eu sunt fluieraş.
Dar nu ştiu cânta,
Ci a cuvânta.
Tu m-ascultă acum,
Şi pleacă la drum,
C-o să mi te vază
Zâna de amiază.
Ea s-o bucura
Să ajungi la ea,
Ca să te primească
Şi să-ţi dăruiască
Razele de soare
Călăuzitoare,
Drumul să-ţi arate.
Pe căi neumblate.
Şi te-o ajuta,
După voia ta,

La timp sa soseşti,
Tatăl să-ţi găseşti.

Ascultând sfatul fluieraşului, flăcăul se ridică şi porni la drum. Când să plece găsi la picioarele lui o nuieluşă fermecată şi-i grăi de-ndată.

De ai vrea să-mi faci un dar,
Mi-aş alege-un armăsar,
Drumul iute să-l găsesc.
La amiază să sosesc.
Să mă ducă lin în zbor,
Să-mi fie drumul uşor,
Să prind razele de soare,
Ce strălucesc pe cărare.

N-apucă bine să sfârşească aceste vorbe şi în faţa lui necheză scurmând pământul un roib cu coama fluturând.

Bucuros sări flăcăul pe el şi porniră amândoi la drum ca vântul şi ca gândul. Trecură prin câmpii mlăştinoase, străbătură păduri vrăjite, unde arbori cenuşii, cu crengi încolăcite, le aţineau calea, până ce ajunseră la o apă mare, ce-şi sumeţea valurile tulburi, gata sa-i înghită. Şi alt drum nu se arăta nicăieri.

— Ei, zise voinicul, la grea cumpănă am ajuns, întrebă din nou fluieraşul, care-i spuse;

— Aminteşte-ţi de al treilea talisman.

Se gândi el la fulgul fermecat şi pe dată roibul lui prinse aripi şi trecură zburând pe deasupra apei învolburate, care nu mai avea nici o putere asupra lor. Când ajunseră pe ţărmul celalalt soarele stralucea ca o minune.

Razele lui te-mpresurau cu o lumină dulce.

Fermecat, voinicul privi în zare şi care nu-i fu mirarea văzând că răsar în faţa lui turnurile înalte ale unui palat crăiesc.

Se apropie de porţile zăvorite şi descălecând bătu, aşteptând să-i deschidă careva.

Deodată, auzi în apropiere un glas ce-i spuse:

— Bine ai sosit la palatul nostru, voinicule.

— Cine-mi vorbeşte? întrebă el.

Eu sunt bătrânul chelar, stau aici de veacuri şi păzesc pe cele douăsprezece copile ale soarelui, care sunt închise în cele douăsprezece turnuri ale palatului.

— Dar pentru ce le ţii închise ?

— Ele nu trebuie să se întâlnească niciodată, aşa a hotărât stăpânul meu, soarele cel atotputernic. Vai şi amarar fi de mine, dacă aş rătăci vreodată cheiţele.

— Şi ce s-ar întâmpla dacă le-ai rătăci ?

— Asta ar schimba soarta oamenilor pe care aceste copile o împlinesc. Atunci soarele s-ar mânia şi nu s-ar mai arăta pe pământ. Şi acum mergi în sala de aur, unde te aşteaptă Crăiasa noastră.

Trecu voinicul prin mulţime de cămări, care mai de care mai bogate, pe unde paji în straie de argint îi arătau calea. Ajunse în sfârşit în sala de aur, unde picior de muritor nu călcase încă. De cum păşi pe lespezile strălucitoare, o muzică dulce ca şopotul izvorului de munte îi ajunse la ureche.

Şi era atâta lumină, atâtea podoabe în jurul lui, că bietul flăcău se simţea ameţit, neştiind unde să privească mai întâi.

În fundul sălii, pe un tron de aur, acoperit cu polog din raze de soare, stătea blânda zână de amiază.

— Bine ai venit, voinicule, îi spuse ea. Sora mea. Crăiasa zorilor, mi-a trimis o pajură, să mă vestească de venirea ta şi m-a rugat să te ajut. Vino acum de te ospătează şi te odihneşte, după atâta drum.

Crăiasa se ridică de pe tron, pluti înaintea lui şi, pe unde trecea, uşile se deschideau singure în faţa ei, fără zgomot, ca într-un vis.

Bogăţii fără seamăn, flori fermecate şi mese încărcate de bunătăţi li se înfăţişau. Pretutindeni străluceau pocale de aur şi nestemate, cupe cu ambrozie, de nu ştiai din care să guşti mai înainte.

Se aşezară în jilţuri scumpe şi deodată, la un semn al Crăiesei, intră pe uşă paznicul chelar.

— Porunceşte, preamărită stăpână, zise el.

— E timpul să-mi aduci pe Aprilia, e rândul ei, spuse zâna de amiază, care era mama celor douăsprezece copile.

De îndată porunca fu împlinită şi în aer plutiră mirezme dulci de primăvară. Odată cu ele, răsări în faţa lor tânăra crăiasă, care avea menirea să umple pământul cu flori.

Mult se bucurară şi multe îşi povestiră şi din fiecare vorbă pe care o rostea crăiasa răsăreau în jurul ei florile de mărgărint.

Zâna de amiază îi spuse povestea tristă a feciorului rătăcit pe meleagurile lor şi frumoasa copilă se înduioşă de soarta lui.

— Dacă îmi îngădui, mamă, voi privi o clipă în oglinda vieţii, care-mi va arăta daca tatăl acestui voinic mai trăieşte

Drumul până la el îi va fi atunci mai uşor.

— Am făgăduit sa-l ajutăm şi ne vom ţine făgăduiala, copila mea.

Privi crăiasa de îndată în oglinda vrăjită, pe care o vedea numai ea, şi se nelinişti de cuprinsul ei.

Tatăl plecat în lume rătăcea pe o apă mare, într-o corabie pe jurnătate înecată, dar ei nu-i era îngăduit să dezvăluie cuiva taina oglinzii fermecate.

Pleacă degrabă, voinice, calul te va duce pe drumul cel bun. Să nu te temi de greutăţile ce le vei întâlni în cale. Până la urmă te vei întoarce fericit.

Ca să-i fie de ajutor, tânăra crăiasă îi dărui un năvod de argint, împletit cu raze de lună.

Mulţumi cu recunoştinţă voinicul şi plecă de îndată pe roibul lui, unde îl ducea soarta. De la o vreme, nori negri se învolburau pe cer şi pasari de apa luate de furtună ţipau jalnic în preajma lui.

Gonind mai departe, ajunse la ţărmul unei ape fără hotar, ce se întindea cât vedeai cu ochii. Valurile uriaşe se zbăteau cu furie, purtând pe coama lor înspumată tot felul de vietăţi speriate.

Păsări rătăcite, ce-şi aveau cuiburile pe ţărm, peşti zburători, meduze uriaşe, mrene argintii şi tot felul de fiinţe ale adâncurilor, pe care furtuna le scosese din tihna lor.

Aruncă năvodul, voinicule, îi spuse un glas, ce-i amintea de tânăra crăiasa.

De cum se aşternu peste valuri, năvodul se prefăcu într-o minune de luntre, gata să înfrunte orice primejdii.

Furtuna se potoli de îndată şi abia acum voinicul zări plutind în depărtare resturile unei corăbii.

Roti luntrea printre sfărâmături şi atunci văzu un om ce se prinsese de un otgon, gata să se scufunde.

Puterile îi erau pe sfârşite şi, fără ajutorul băiatului, tatăl lui, căci el era, ar fi pierit în adâncuri.

Voinicul se aruncă în apă şi, cu mult curaj, îl ajută să urce cu bine în luntre.

Mult se bucură bietul om regăsindu-şi fiul pe care nu credea să-l mai vadă vreodată.

Plânseră amândoi de bucurie şi-şi povestiră prin câte încercări trecuseră de când nu mai erau împreună.

— Să ne întoarcem la căsuţa noastră, spuse băiatul.

— Dar cum vom putea să ajungem la ea ? întrebă tatăl lui, doar suntem la celălalt capăt al pământului.

— Acum suntem împreună, tată, şi drumul ne va părea mai uşor.

Ieşiră de îndată la ţărm, unde voinicul chemă din nou ghinda fermecată, care le întinse o masa plină de bunătăţi.

Se minună bietul om şi înfulecă de toate ca mult mai flămânzise rătăcind zile întregi pe apă.

Cât mai şezură ei sa se odihnească, ce se gândi băiatul ? „Să-i arăt şi tatălui meu fluieraşul de argint.“

De cum îl scoase din traistă, fluieraşul începu să le grăiască:

Caii vă chemaţi
Şi-ndată plecaţi,
Drumul e departe
Tot spre miazănoapte,
Pe colina verde,
Care-n nori se pierde,
Mai jos de colină,
Curge-o apă lină.
Cu ea vei stropi
Floarea inimii
Floarea maicei tale,
Ce te aşteaptă-n cale.

Când auziră cele spuse de fluieraş, se pregătiră amândoi de drum.

Voinicul chemă nuieluşa poruncindu-i să le aducă doi cai şi porniră spre miazănoapte, după sfatul fluieraşului.

Merseră ei drum lung şi greu şi într-o bună zi ajunseră la o colină verde, ce se pierdea în zare spre norii trandafirii.

Colina era acoperită cu flori vrăjite, care aveau chipuri care de femei şi care de copii.

La marginea colinei, zări floarea albă-strălucitoare cu chipul maicei lui, ofilindu-se. Când pierise din sânul lui se întrebă el ?

În vale, curgea un pârâiaş cu apa limpede, dătătoare de viaţă.

Descălecând, voinicul merse la pârâul fermecat, luă un pumn de apa şi cu el învioră floarea alba. Un parfum de mult uitat li aminti de buna lui mamă şi de căsuţa lor părăsită. De cum se învioră, floarea începu să se legene, să se zbuciume, ca şi cum ar fi vrut să plece cu el.

Băiatul se uită cu teamă în jur, să vadă cine păzea aceste flori.

Dar nimeni nu era în preajmă, nici o fiinţă vie.

Atunci se apleca să culeagă floarea vrăjită.

—- Pentru ce vrei să ne răpeşti un suflet din grădina noastră ? spuse un glas.

— Pentru ca e sufletul mamei mele, răspunse băiatul.

— Bine, dar atunci vei lăsa în schimb sufletul tău.

— Mă-nvoiesc, îi spuse el, dar mai întâi să dai înapoi viaţa mamei mele, pe care aş dori să o mai îmbrăţişez o dată.

Glasul îi răspunse:

— De vei rămâne aici, mama ta va fi mai nefericită.

— Ai dreptate, fiinţă nevăzută, spuse băiatul. Dar ce pot face altcum să pot răscumpăra sufletul mamei mele ?

— Vezi tu râul din vale ? spuse glasul din preajmă. E adunat din lacrimile vărsate pentru sufletele de pe colină, dar nimeni până acum n-a călcat printre florile mele, întoarce-te, copile, uit-o pe mama ta.

— O, fiinţă neîndurătoare, tu nu ştii atunci ce-nseamnă o mamă pentru copilul ei şi nu poţi înţelege cât e de tristă şi pustie coliba noastră fără glasul sfânt şi duios al mamei!

— Dar tu ai cele trei talismane, care-ţi vor aduce bogăţii şi vei fi ferit de griji şi nevoi toată viaţa, îi spuse glasul.

— Nici o bogăţie nu preţuieşte cât dragostea mamei mele. Vreau să trăim liniştiţi ca mai înainte în coliba noastră. Să muncim şi să fim fericiţi împreună.

— Aşa va fi, răspunse glasul ce acum prinse întruchipare. Era un bătrân albit de vremuri, cu barba ninsă, cu genele ce-i acopereau ochii, cu mustăţile lungi ca două fuioare de lână. Avea pe cap o coroană de argint împodobită cu luceferi. Stătea pe un tron de piatră, ce parcă răsărise din pământ şi-i vorbea cu blândeţe.

— Eu sunt timpul şi colina e veşnicia. Fiindcă ai fost gata să-ţi dai sufletul pentru mama ta şi preţuieşti mai mult dragostea ei decât bogăţiile zadarnice, voi smulge câteva clipe din veşnicie şi le voi dărui mamei tale. Culege dar floarea cea albă în mireasma căreia ai simţit sufletul ei şi las-o să plutească pe apa dătătoare de viaţă. Întoarce-te de-ndată împreună cu tatăl tău în coliba voastră, unde mama vă aşteaptă. Clipele pe care i le dăruiesc se vor preface în ani şi dragostea ta îi va spori.

Lacrimile de bucurie scăldau chipul fericit al băiatului, care în genunchi mulţumi bătrânului pentru darul nepreţuit pe care i-l făcuse. Erau primele lacrimi de bucurie ce cădeau pe colina sufletelor moarte. Se duse băiatul de culese cu duioşie floarea albă şi-i dete drumul pe apa fermecată. De cum atinse oglinda apei, floarea se prefăcu într-o lebădă albă ca un nor, şi alunecând pe unda lină se pierdu în depărtare. Rămase uimit băiatul şi alergând la tatăl lui îi spuse de-ndată toate întâmplările nemaipomenite. Se bucurară împreună şi plecară spre casă cu nădejdea în suflet. Nu ştiu, clipele alergau mai repede sau drumul se scurtase, că în curând cei doi călători se şi treziră în preajma iazului bătrân. Printre sălciile umbroase şi trestiile foşnitoare se zărea de-acum coliba lor tihnită, ce-i aşteptase ca o fiinţă credincioasă şi tăcută. Când se apropiară de iaz, băiatul căută din ochi floarea albă pe care o lăsase sa plutească pe apa fermecată. Dar nu văzu nimic şi pasărea zburase şi ea. Inima lui se-ntristă deodată. Dar fluieraşul fermecat îi şopti:

— Nu vezi tu fumul ieşind pe horn, priveşte cine v-aşteaptă în prag!

Se uită băieţelul şi nu-i veni să-şi creadă ochilor. I se părea că visează. Buna lui mama se-ntorsese din drumul cel lung fără să ştie cum. Se-mbrăţişară şi se bucurară din toată inima, că erau din nou împreună. Pasărea albastră se roti în jurul lor ciripind şi zbură apoi în cuibul călduţ, pe care şi-l clădise sub streaşina colibei. Acum era din nou primăvară şi totul cânta în jurul lor. Caii năzdrăvani pieriră ca nălucile, talismanele, de asemenea. Straiele bogate se topiră şi ele, încât nu ştia bietul băiat dacă totul nu fusese decât un vis dintr-o noapte de spaimă. Singur fluieraşul de argint mai stăruia din toate câte petrecuse, dar acum nu mai grăia omeneşte, ci cânta vesel ca un cintezoi. Şi aşa trăiră ei împreună ani mulţi şi fericiţi, până la adânci bătrâneţe, până când plecară unul după altul la timpul sorocit către colina verde, unde se adună toate sufletele muritorilor, prefăcându-se în flori îmbălsămate unele, iar altele în buruieni veninoase, după faptele lor.

Coliba bătrână s-a pustiit şi ea. Păsările albastre nu-şi mai fac cuibul sub streaşina ei tihnită de altădată. Doar fluieraşul de argint îşi plânge aleanul în nopţile cu lună, printre sălciile tremurătoare ale iazului.

CUCII DE ARNICI

Frumoasă căsuţă mai avea tuşa Maranda. De departe o vedeai tupilată printre nalbe şi tufe de agrişi ca o băbuţă în cojoc alb. Şi tare-i mai era dragă. Toată ziulica o gătea şi o chivernisea. De-a lungul pereţilor şi în jurul ochişoarelor de geam zugrăvise cu mâna ei un şir de cucoşi ţanţoşi cu pene colorate şi cu creasta roşie, de aşteptai să-i auzi cântând nu alta. În micul pridvor vedeai mulţime de flori ce-şi răspândeau miresmele, îmbătând albinele care zburau zumzăind din prisaca ascunsă în tufele de agrişe. De pătrundeai în căsuţă, pe urma tuşei Maranda, te opreai cu smerenie în prag, să poţi cuprinde cu nesaţ frumuseţea ce ţi se înfăţişa ochilor. Pereţii albi ca neaua erau împodobiţi cu ştergare cusute măiestrit, aşezate în formă de fluturi uriaşi.

Scoarţe viu colorate îmbogăţeau fiecare colţişor şi ulcelele pestriţe îşi răsfirau cu dărnicie crengile parfumate de rosmarin, garoafe şi busuioc.

Dar parcă dintre toate minunăţiile, cei mai frumoşi erau cucii de arnici cusuţi de ea, pe ştergarele albe.

Veţi crede sau nu, dar despre cucii năzdrăvani ai tuşei Maranda se povesteau multe întâmplări. Una o să v-o spun şi vouă.

Într-o zi de primăvară, când grădina era în floare şi miresmele dulci pătrundeau pe ferestrele deschise, o rază de soare rătăcită se aşeză pe polatră. Privi cu sfială în jur şi ochii ei blânzi se opriră asupra unui ştergar ce împodobea peretele alb.

Zărind cucii cu moţ, cusuţi cu amici de tuşa Maranda, îi plăcură nespus şi îi lumină o clipa cu harul ei dătător de viaţă.

— Bună dimineaţa, păsări măiestre, le spuse ea, am venit să ne jucăm împreună.

Cucii, dragii de ei, îşi scuturară aripile, îşi îndreptară moţurile care le cam acopereau ochii şi zvâr! pe fereastră afară. Raza de soare după ei.

Se aşezară uşor pe o craca de măr dulce şi nu se dumireau de atâta frumuseţe şi cântec de păsăret.

— Nu ştiam că sunteţi aşa iuţi, le spuse ea. De-abia aţi prins suflet şi aţi şi zburat afară.

— Iartă-ne, rază de soare, dar printre flori şi păsări e atâta de frumos, că n-am mai avut răbdare să stăm locului. Apoi să zbori din creangă în creangă, pe deasupra grădinilor şi poienilor verzi, e minunat. Îţi mulţumim că ne-ai dat viaţă şi, de acum, de vrei, ne vei întovărăşi în tot locul. Noi vom zbura departe şi nu ştim de ne vom mai întoarce cândva prin grădina cu agrişi.

— Toate păsările ce zboară pe aici se întorc la cuibul lor şi cred că nici voi nu veţi ajunge departe de căsuţa tuşei Maranda.

— De acum, cum ne va fi norocul, răspunseră ei.

— Rămâi cu bine, raza de soare, şi poate ne vom mai întâlni cândva.

— Cu bine, cuci de arnici, le strigă raza făcându-se nevăzuta.

— Cuci de arnici ne-a spus, zise unul din ei, pe care tuşa Maranda îl greşise mai mărişor şi-l împodobise cu un moţ roşu ca de pupăza.

— Ei, ziseră ceilalţi, de arnici sau cu pene adevărate, haideţi să zburăm, să nu ne mai pierdem vremea.

Se înălţară peste mărul înflorit, fără să mai privească înapoi şi se îndreptară spre lunca-ce se zărea în depărtare.

Zborul le era greu ,şi aripioarele încălzite de raza de soare care-i urma nevăzută se muiaseră de tot. Moţurile le atârnau pe ochi de le împiedeca văzul încât abia, abia ajunseră în marginea crângului.

Zărindu-i, un stol de grauri se porniră pe râs:

— Uite, frăţioare, cine a mai văzut cuci albaştri şi cu moţ ?

— Parcă ar fi nişte pupeze, râseră alţii.

— Ce păsări năzdrăvane or i fi şi astea ? ciripio grăuriţă.

Bieţii cuci mai să intre în pamânt de ruşine şi ocara. Zburară necăjiţi, de se aşezară pe creanga unui prun singuratec. Dar nu ştiu cum făcură că mai toţi îşi prinseră penele şi moţurile în ţepii lui. Şezură ei mai mult ascunşi printre frunze, când auziră deodată un glas limpede ce răsuna în întreaga vale:

— Cucu! cucu! cucu!

— E fratele nostru, care ne cheamă, se gândiră ei.

— Să zburăm în grabă la el, spuse cel mai mare.

Ascultând din ce parte venea glasul, se îndreptară cu ultimile puteri spre teiul bătrân, unde pe o cracă stătea o pasăre cenuşie şi cânta, cânta de-şi da duhul nu alta.

— Bine te-am găsit, frate cuc, îi spuse unul din ei mai isteţ.

— Ce frate ? răspunse cucul supărat de îndrăzneala veneticului. Cum o să fiu eu frate cu nişte biete păsări de câlţi, că altfel nu arătaţi a fi cu penele voastre jumulite. Şi apoi unde aţi mai văzut cuci albaştri şi cu moţ ?

Cel mai mic dintre ei, căci era şi unul mai mic, începu a plânge:

— Ce vină avem noi, frăţioare, că arătăm astfel. Suntem cucii tuşei Maranda şi ea ne iubeşte aşa cum suntem, că doar ea ne-a cusut pe ştergar.

— Nu te mai necăji, cuculeţ, îi spuse fratele mai mare, uite la el ce sur şi urâcios e, şi pe deasupra, şi îngâmfat.

Deodată, printre crengi, răsări raza de soare care auzise tot. Cu căldura ei le usca aripioarele, le pieptănă moţişoarele care acum străluceau frumos în lumină de-ţi luau ochii.

— Ei, dragi cuculeţi, cum v-au plăcut depărtările ? Şi cum v-au întâmpinat fraţii voştri cu pene ?

— -O, bună rază de soare, iartă-ne că am fost nesocotiţi şi nu te-am crezut.

Ai avut dreptate că ne vom întoarce curând la cuibul nostru. Păsările au râs de noi şi ne-au alungat. De acum n-o să mai părăsim niciodată grădina cu agrişi, unde ne simţim la adăpost. Tu şi mătuşa noastră dragă ne iubiţi cu adevărat şi de azi înainte vom aştepta în fiecare dimineaţă să vii să ne jucăm împreună.

— Acum nu vă mai necăjiţi şi veniţi degrabă de va aşezaţi cuminţi pe ştergarul mătuşei, care tocmai se întoarce din sat. Până mâine dimineaţă, când voi zbura în carul de foc al tatălui meu, ca să ajung mai repede pe pământ, voi rămâneţi cu bine.

— Îţi mulţumim şi te aşteptăm cu drag, iubită rază de soare.

— Ah! ce bine e în căsuţa noastră, pe ştergarul alb şi moale cu miresme de rozmarin...

Când se întoarse buna mătuşă nu ştiu nimic din cele ce se întâmplaseră. Privi cu drag la cucii ei albaştri şi gândi că moţurile lor nu erau destul de frumos aşezate. Se trezi apoi ca din senin vorbind singură;

„Niciodată nu m-am dumirit de ce o pasăre ca asta ce cântă de mai mare dragul şi face să răsune luncile n-a fost dăruită cu o înfăţişare mai acătării. E sură şi fără haz. Ei, de-ar fi cu pene albastre cum sunt cucii mei şi gătită cu moţ n-ar fi pasăre mai frumoasă pe lume. Doar atât că ei n-au glas, dar cine ştie ? Poate să se întâmple o minune şi într-o bună dimineaţă să mi-i aud cântând: „Cucu! cucu! cucu! tare m-aş bucura“.

Bieţii cuci năzdrăvani auzind-o îşi alinară durerea de cele ce pătimiseră şi acum o iubeau parcă mai mult pe tuşa Maranda.

Stăteau smeriţi pe ştergar şi vorbele ei bune le aduseră câte o lacrimă caldă în ochii lor mici de arnici.

POVESTEA ANEMONEI

Era cândva se spune pe întinsul apelor calde din miazăzi o prea frumoasă insulă fermecată. Cedrii falnici şi sicomori întunecaţi umbreau palatele vrăjite din marmură trandafirie. Grădini de portocali şi rodii creşteau pretutindeni, rozele minunate se împleteau cu florile gingaşe de glicine, ce acopereau zidurile vechi ale palatelor. Tufele de mirt îmbălsămau aerul cu parfumul lor dulce. Crini şi iasomie creşteau pe alei tăinuite, unde păsări frumos colorate şi fluturi de mătase zburau pretutindeni. Ţipetele păunilor singurateci se auzeau îngânându-se cu cele ale papagalilor. Ţărmurile însorite erau pe alocuri acoperite cu stânci ce străluceau ca nişte uriaşe păsări albe adormite. Dacă te puteai apropia de insula fermecată, vedeai în oglinda apei cristaline păduri întregi cu forme fantastice, o feerie de purpură, prin care foiau tot felul de fiinţe stranii.

Bogăţii fără seamăn cuprindeau palatele vrăjite, peste care domnea mândrul crai Algenor. Povestea insulei fermecate şi a preafrumoaselor domniţe despre care se spuneau lucruri minunate, dar şi ciudate, amăgea mulţi tineri de neam sau simpli pescari din ţinuturi îndepărtate, care ispitiţi de cele auzite încercau să se apropie de acest paradis. Dar toţi cei care se lăsau purtaţi de apele înşelătoare în apropierea ţărmului, unde printre stâncile albe se auzeau cântecele mângâietoare ale frumoaselor domniţe cu părul de aur, nu mai ajungeau niciodată înapoi. Ori de câte ori un tânăr temerar pierea în valuri, de pe stâncile strălucitoare răsunau hohote de râs. Erau cele şase copile răsfăţate ale craiului Algenor. Nespus de frumoase erau tinerele crăiese, dar mândre şi neînduplecate ca şi tatăl lor. Doar cea mai mica dintre ele, încântătoarea Anemona, nu le semăna. Pe cât era de frumoasă era şi bună şi de fiecare dată când surorile ei amăgeau cu cântecele lor pe tinerii rătăcitori, ca să-i piardă apoi, Anemona plângea şi suferea pentru fiecare, şi lacrimile ei se prefăceau în perle şi mărgăritare cu care se jucau fiicele apelor, naiadele, sub clar de lună.

În fiecare dimineaţă, când dalba Aurora ieşea din apa mării, în carul ei de foc tras de lebede albe, blânda copila alerga pe ţărmul însorit, unde aninată de o creangă de mărgean se legăna frumoasa ei luntre de ivoriu, aşternută cu petale de roze. Căluţi de mare înaripaţi făceau să plutească uşor şi să zboare luntrea ei fermecată. Gingaşa Anemona, înveşmântată în voaluri străvezii ca undele golfului liniştit, cu părul de mătase împodobit cu flori de portocal, plutea pe întinsul apelor plângându-şi aleanul şi căutând să salveze pe cei furaţi de valurile amăgitoare. Dar niciodată marea nu lăsase să-i scape vreunul din aceşti corăbieri îndrăzneţi. Într-o dimineaţă însorită, pe când frumoasa copilă plutea visătoare în luntrea ei, îndepărtându-se de ţărm, auzi adus de adierea uşoară a Zefirului înmiresmat un cântec trist, dulce ca o mângâiere ce venea de pe întinsul apei.

Inima începu să-i bată şi ochii ei albaştri ca cerul străluciră de-n- dată. Din spuma unui val, din umbra unei stânci, se ivi luntrea mica cioplită cu măiestrie a unui pescar. Vâslea alene, îngânând un cântec de dor ce umplea de vrajă întinsul apelor. Şi era aşa de tânăr şi frumos cum numai un crai al mării putea să fie.

Glasul lui era aşa de blând şi de duios, încât liniștea și valurile cele fără de odihnă. Se părea că nu lua în seamă nici insula vrăjită ce se întindea în faţa lui şi nici pădurile de mărgean ce pluteau în adâncuri.

Cântecele lui se amestecau cu ţipătul pescăruşilor albi şi şuieratul valurilor ce se spărgeau de ţărm.

Pluteşte pe valuri şi zboară
Iubita mea luntre uşoar,
Spre zarea de basm înflorită,
La insula verde vrăjită.
Pluteşte sub soare sau lună,
De-o fi cer senin ori furtună,
De valuri şi moarte n~am teamă,
Cu cântecul lor când mă cheamă.

Cu fiecare clipă luntrea lui se apropia de ţărmul visat.

Frumoasa crăiasă porunci căluţilor să zboare degrabă în întâmpinarea luntraşului şi cu toată teama de a nu fi văzută de neînduplecatele-i surori strigă tânărului cu glasul ei fermecat:

— Opreşte-te, biet corabier, de ţii la viaţa ta. Întoarce-te din cale şi fugi cât mai departe de locurile în care spiritele rele rătăcesc.

Abia atunci tânărul zări cu uimire fermecătoarea copilă ce-i vorbea.

— O, Crăiasă a mării, nu sunt vrednic să văd chipul tău mai strălucitor decât al blândei Aurore, ce ne călăuzeşte pe nesfârşitele ape. Eşti poate o plăsmuire de vis, sau o floare de chiparos legănată de boarea dimineţii. Am înfruntat primejdii fără teamă, ca să te pot vedea şi nimic nu mă va întoarce din cale. De eşti doar o părere sau un spirit al apelor, chipul tău neasemuit de dulce şi glasul tău mângâietor mă vor chema veşnic înapoi.

— Întoarce-te din cale până nu e prea târziu şi îndreaptă-ţi corabia spre alt ţărm, de vrei să scapi cu bine din braţele lacome ale meduzelor. Ele sunt slujitoarele surorilor mele, ce vă amăgesc pe voi oamenii cu cântecul lor printre stânci.

— Nici un cântec nu poate fi mai dulce şi mai îmbietor decât glasul tău, frumoasă domniţă. Spune-mi cine eşti şi unde te pot vedea când dorul îmi va cuprinde inima cu vraja lui ?

— Pleacă şi uită-mă cât mai curând, tinere pescar, căci pe noi fiicele craiului Algenor un greu blestem ne apasă. Eu sunt Anemona, cea mai mică dintre copilele lui. Insula vrăjită cu palatele ce-o împodobeau era odinioară în împărăţia apelor, în adâncul lor, iar noi ne duceam viaţa fericită, cântând şi jucându-ne cu toate vietăţile din cuprinsul mării, unele mai blânde decât altele. Adeseori, când furtunile se dezlănţuiau înecând corăbiile cu bogăţii, alergăm împreună cu sirenele şi cu blânzii delfini, ducând pe braţe până la ţărm pe bieţii corăbieri, care fără ajutorul nostru şi-ar fi găsit moartea în adâncuri. Trăiam fericite pe atunci, până într-o zi când o nenorocire se abătu asupra noastră, schimbând totul şi aducând cu ea greul blestem. Cândva, fără ştirea tatălui nostru, crăiasa apelor, frumoasa Aiuna, mama noastră, mai copilă şi mai neastâmpărată decât noi, se juca aninându-şi în păru-i bogat gingaşe flori de oleandri şi aşa gătită alerga pe ţărmul însorit, ascunzându-se printre stâncile albe. Cum într-o dimineaţă senină, Aiuna plutea legănată de valurile calde aproape de ţărm cu păru-i de coral împrăştiat în jurul ei, fu zărită de un corăbier ce se afla în preajmă. O prinse pe blânda şi frumoasa noastră crăiasă şi o duse cu el dincolo de împărăţia apelor. Zadarnic glasurile noastre o chemau plângând. Frumoasa Aiuna nu se mai arătă niciodată. Toate vieţuitoarele mării, care o iubeau nespus, o căutau pretutindeni jelind-o ca nişte copii părăsiţi. Prietenii noştri credincioşi, delfinii, alergau în cete, urmărind corăbiile cu ţipete ascuţite şi căutând cu ochii lor mici şi trişti de-a lungul ţărmurilor, doar îşi vor afla crăiasa lor dragă.

Jalea adâncă se aşternu în întreaga împărăţie a apelor. Cât despre craiul Algenor, rămase veşnic nemângâiat. Durerea îi împietrise inima şi. nu mai nutrea alt gând decât cel al răzbunării. în fiecare muritor venit pe ape, în fiecare corăbier ce se apropia de ţărm, vedea pe cel ce-i răpise lumina ochilor lui, pe neasemuit de frumoasa Aiuna. Umbla înnebunit de durere prin sălile reci ale palatului, ce acum îi părea pustiu fără râsul ei zglobiu. Plânsul lui şi strigătele de durere învolburau valurile ce înecau tot în calea lor.

Într-o dimineaţă se întâmplă o minune, pe când ceţurile argintii nu se ridicaseră încă pe deasupra valurilor, ne trezirăm plutind din adâncuri în sus spre oglinda limpede a marii. Eram de acum o insulă cu grădini şi palate minunate. Arbori uriaşi nemaivăzuţi creşteau într-o zi cât într-un an, umbrind cu crengile lor alei tăinuite. Flori rare, înmieresmate, răsăreau pretutindeni împodobind fiecare colţişor cu culorile lor de vis şi lumină.. Vietăţi necunoscute de noi până atunci, păsări măiastre cu pene multicolore, cu glas omenesc, şi fluturi catifelaţi zburau prin grădinile încântătoare. Pădurile de corali, printre care pluteam altădată, jucându-ne împreună cu toate vieţuitoarele mării, rămaseră mai departe în împărăţia apelor. Noi, fiicele craiului Algenor, furăm jurate sub greu blestem să răzbunăm răpirea mamei noastre Aiuna. Cele cinci surori ale mele primiră fără să se împotrivească porunca tatălui nostru. Eu însă îndrăznii să-l înfrunt, neputând îngădui cruzimea răzbunării.

— Dar ce vina au ei, tată, nu e drept ca bieţii tineri să moară plătind, cu viaţa lor, fapta rea a unui singur om ?

Cu toată dragostea ce mi-o purta, eu fiind cea mai mică dintre surori şi cea mai iubită, grele cuvinte de mânie îmi fu dat să aud. Plânsei pe ascuns şi-l iertai, înţelegându-i durerea, dar niciodată nu mă împăca-i cu gândul de a face rău cuiva. De atunci viaţa noastră se scurse cumplit de tristă. Din această pricină surorile mele nu mă mai iubesc, dragostea ce ne unea altădată s-a risipit ca spuma unui val. Inima îmi plânge de durere, dar nu voi mai fi alături de ele niciodată. O, de le-aş putea împiedica într-un fel, de le-aş putea amuţi glasurile lor mângâietoare cu care amăgesc pe cei ce se rătăcesc în apele noastre! Dar nimeni nu poate face asta şi de aceea plâng. Şi acum, că ne ştii povestea, fugi cât mai departe, căci nici un tânăr n-a scăpat încă de crunta lor răzbunare.

— Pentru că tu mă rogi, frumoasă Anemona, vei pleca acum, dar mă voi întoarce în fiecare dimineaţă să te văd şi să-ţi cânt chipul tău neasemuit de dulce.

— Mergi cu bine şi ai grijă să ocoleşti stâncile primejdioase, dacă vrei să ne mai vedem în zori, îi strigă biata Anemona.

Inima ei bătea mai repede ca de obicei şi o teamă fără margini o cuprinse. Se ascunse din calea surorilor ei şi de acum în fiecare dimineaţă asculta vrăjită cântecele duioase ale tânărului corăbier.

— Spune-mi care e numele tău şi de pe care ţărmuri ai venit aici, îl întrebă mica naiadă.

— Orin e numele meu, răspunse tânărul, şi vin din ţara lacurilor de smaragd şi a pădurilor de argint, a corăbierilor iscusiţi ce colindă mările cântând, în căutare de comori. Dar nici unul nu se poate lăuda să fi găsit o comoară mai minunată decât aceea pe care am găsit-o eu când te-am întâlnit pe tine, frumoasă Anemona.

Şi astfel cântând şi povestind se lăsau să plutească în voia valurilor, legănaţi de frumoasa Auroră. Multe dimineţi ar mai fi petrecut împreună cei doi tineri, dacă o scoică vorbitoare n-ar fi şoptit unei meduze şi ea la rândul ei n-ar fi dat de ştire surorilor, care atât aşteptau. Socotindu-se înşelate, hotărâră să se răzbune pe sora lor mai mică, ce călcase porunca tatălui lor şi s-o pedepsească.

Fără să arate că ştiu ceva, una din ele luă înfăţişarea Anemonei şi cu luntrea ei zbură dis-de-dimineaţă în întâmpinarea lui Orin.

Cum ceaţa nu se ridicase încă şi insula mai plutea în văluri, cruda naiadă îl atrase cu înfăţişarea-i mincinoasă între stâncile unde o aşteptau surorile.

Când biata Anemonă alergă la ţărm, nu-şi mai găsi luntrea şi cu teama în suflet ascultă ecoul ce-i aducea din depărtare cântecul iubitului ei. îl strigă cu disperare, dar strigătul ei se pierdu în vuietul valurilor. Atunci înţelese ce s-a întâmplat. Cu inima frântă de durere, alergă să-şi înduplece surorile şi să-şi salveze iubitul, dar de acum era prea târziu. Mica lui barcă plutea singură lovită de stânci, iar glasul lui duios nu se mai auzea. îndurerată, frumoasa Anemona îl plânse zile şi nopţi de-a rândul.

Înduioşată de povestea ei tristă, o zână bună, ce sălăşluia pe ţărmul însorit, o preschimbă pe nefericita copilă într-o floare viorie, ce creşte de atunci în preajma apelor, în care a pierit frumosul corăbier.

Dimineaţa, când Aurora împrăştie vălurile trandafirii ale zorilor, din larg se aude ca o părere cântecul trist al lui Orin.

Insula vrăjită a fost din nou cuprinsă de puterea apelor nesfârşite, palatele de marmură s-au acoperit de corali şi muşchi, printre care alunecă vieţuitoarele ciudate ale mărilor. Micile crăiese au pierit şi ele, trăind doar în închipuirea vreunui corăbier prins de furtună, ce povesteşte celor ce vor să-l asculte, că le-ar fi auzit cântecul vrăjit ce-l ademenea în adâncuri.

PEŞTERA VRĂJITĂ

Multe şi frumoase erau poveştile pe care ni le spunea bunica în nopţile de vară când ţârâitul greierilor şi parfumul dulce al teilor te îmbăta. Câteodată, în liniştea serii, răzbătea un tril vrăjit de privighetoare şi atunci poveştile bunicii erau mai duioase şi mai încărcate de taine ca stelele nopţii.

Îmi amintesc cu duioşie de o poveste pe care buna ne-o spunea pentru întâia oară. Şi nu ştiu ce era mai plăcut să auzi: ţârâitul adormitor al greierilor, cântecul fermecat al privighetorii sau glasul blând şi legănat al bunicii?

Era odată, într-un ţinut aspru, pe o creastă de munte, o casă mare ca o cetate de piatră cenuşie cu douăsprezece turnuri, cu o înfăţişare ciudată, de aşteptai sa fie locuită de fiinţe din altă lume.

Zidurile care o înconjurau tot din piatră erau făcute. Din altă lume nu erau cei ce locuiau cetatea, dar despre ei se povesteau o seamă de lucruri neobişnuite, ba chiar de-a dreptul năzdrăvane. Stăpâna ciudatei aşezări era o femeie falnică şi mândră, văduva unui crai de viţă aleasă, ce pierise în timpul unei vânători şi nimeni nu mai aflase vreodată ceva despre el. Locuia împreună cu cei doisprezece băieţi ai ei, care îi semănau leit. Aici îşi duceau traiul aspru dar liniştit. Cât e ziulica de mare, băieţii cutreierau munţii şi pădurile, iar seara se întorceau încărcaţi cu vânat. Câteodată lipseau şi nopţile de acasă, pândind prin codrii adânci şi întunecate coclauri sălbăticiunile rare. Atunci bătrâna lor mamă, cu tot curajul ei, se temea în fundul sufletului pentru feciorii săi şi alerga dintr-o cămară în alta, de la o fereastră la alta, luminându-le calea cu făclia aprinsă. Alergând, vorbea singură, vorbea cu brazii întunecaţi, ce străjuiau casa de piatră, zbătându-se ca nişte uriaşi în furtună.

— Potoliţi-vă odată, neadormiţilor, nu vă legănaţi de-mi acoperiţi cărarea pe care vin feciorii mei, vitejii mamei ! Nu-mi împiedicaţi lumina, solia sufletului meu, către ochii lor de vulturi!

Şi brazii ascultau şi îndată încremeneau şi pe cărarea abruptă, săpată în piatră, douăsprezece umbre cu pletele în vânt suiau spre lumina caldă a cuibului lor singuratic.

Trăiau zile fericite împreună, căci alte bucurii nu cunoşteau şi nici nu-şi doreau altceva.

Dar timpul trecea, vremurile se schimbau şi oamenii cu ele, căci nimic, nici tinereţea, nici viaţa nu rămân pe loc. Adeseori se adunau în marea sală acoperită cu lespezi, unde în jurul focului ascultau cum ard trosnind buştenii de brad şi priveau flăcările ce şerpuiau ca nişte duhuri vrăjite. Şedeau. împreună, povestind mamei lor isprăvile din timpul vânatului şi cu greu se hotărau să meargă la culcare. De la o vreme însă, mama lor cădea pe gânduri, parcă ceva ascuns îi tulbura liniştea şi fericirea de mai înainte. Feciorii băgaseră de seamă, dar găseau că bătrâneţea care începea s-o supere e de vină şi nu îndrăzneau s-o întrebe ce avea pe suflet. Nimic nu ar fi fost prea greu şi prea scump pentru ei, spre a-i reda iubitei lor mame liniştea şi bucuria.

Într-o zi se vorbiră între ei şi cel mai mare din feciori se hotărî s-o întrebe:

— Ce gând te supără, buna noastră mamă, pentru ce chipul tău nu mai zâmbeşte ca altădată ?

Care dintre noi ţi-am greşit şi ce trebuie să facem să te ştim din nou fericită?

— O! dragii mei băieţi, nici o mamă nu poate fi mai mândră de fiii ei cum sunt eu. Sunteţi toţi viteji, chipeşi, cinstiţi şi ascultători, dar, după cum ştiţi, timpul nu stă pe loc şi nimeni nu trăieşte în afara lui. Priviţi ce a făcut el din mine. Eram ca voi de tânără şi despre frumuseţea mea se spunea că nu are seamăn pe lume. Unde mai e ea acum ? Cine ar recunoaşte în bătrâna voastră mamă pe fata de altădată ? De aceea m-am gândit că a venit vremea să vă căutaţi şi voi tovarăşe de viaţă. Eu n-o s-o mai duc mult şi n-aş vrea ca mândra noastră casă să se pustiiască. Doar ştiţi şi voi că o casă fără femeie e ca un stup fără matcă sau un cer fără soare.

Băieţii rămaseră miraţi de vorbele mamei lor şi ieşiră tăcuţi din iatacul ei. Acest gând nu le venise încă niciodată în minte, că s-ar putea ca odată mama lor să-i părăsească pentru totdeauna. Fiecare îşi ascundea privirea tristă de celălalt şi simţea că bucuria lor tinerească nu se va mai întoarce niciodată. Uneori întâlniseră în drumul lor vreo fată, dar n-o luaseră în seamă, cu firea lor mândră şi aspră. A doua zi se sfătuiră între ei cum şi unde s-o pornească să-şi afle mirese. După ei grabă mare n-aveau, dar voiau să asculte de sfatul mamei lor şi s-o vadă fericită.

Până atunci plecară la vânătoare, ca de obicei. Ziua era senină şi ei încercau prin ţipete vesele să-şi uite întâmplarea care le întunecase voia bună. Din nou le ieşise înainte lupul cenuşiu şi din nou pierise ca o nălucă din faţa lor, fără să-l poată urmări unde anume pierise.

— Să stăm seara la pândă, spuse cel mai mare, aici nu-i lucru curat. Noi doisprezece voinici să fim păcăliţi de atâtea ori ? Sau arcurile noastre nu mai ţintesc bine, sau lupul cenuşiu nu e aievea. Doar ştim cu toţii de câte ori l-am săgetat şi în zadar, a doua zi ne iese iar în cale. Şi doar aici, în preajma peşterii, îi pierdem urma.

Se hotărâră să rămână la pândă cu toţii, afara de mezin, pe care-l trimiseră să dea de veste mamei lor şi să-i ţină de urât peste noapte. Se necăji prâslea, dar până la urmă ascultă de sfatul celor mai mari şi plecă întristat spre casă. Rămaseră cei unsprezece fraţi să vegheze cu rândul, cât e noaptea de lungă, până la ivirea zorilor. Ca să nu adoarmă vorbeau între ei în şoaptă, făcându-şi planuri de viitor.

— Eu, spunea cel mai mare, aş vrea să-mi găsesc o mireasă bună, înţeleaptă şi harnică.

Altul spunea:

— Eu mi-aş alege o mireasă frumoasă cum n-a mai fost alta.

— Eu aş voi de soţie o fată deşteaptă şi bogată, să aducă zestre pietre scumpe şi o caleaşcă de aur.

— Eu aş vrea de soţie o fată săracă, dar frumoasă şi înţeleaptă. Şi aşa, fiecare îşi spunea tainainimii lui îndemnaţi de adânca linişte a nopţii. De la un timp, unul dupa altul tăcură şi în curând nu se mai auzi decât ronţăitul cailor care păşteau alături.

Deodată, din întunericul peşterii, veni un freamăt. Mai multe glasuri uşoare sparseră tăcerea. În curând se iviră una după alta un stol de fete, nespus de frumoase, înveşmântate în rochii strălucitoare de luminau seara ca luceferii.

— Ah! dragi surioare, tare duios mai cântă privighetoarea şi greieraşii printre florile poienii, spuse una. Şi ce miresme dulci plutesc în jurul nostru. O! Crăiasă a nopţii, în curând zorile vor cuprinde lacul şi pădurea cu lumina lor şi noi nu ne vom putea scalda sub razele lunii, ca-n fiecare seară, de nu ne zorim.

— Ah! strigă o altă fecioară, ia priviţi, suratelor, ceata de voinici care au poposit alături sub teiul fermecat.

— Să fiţi cu luare-aminte, dragi copile, aprindeţi căţuile de argint si ardeţi floarea somnului în ele. Când fumul ei se va risipi m vânt, toate vieţile vor adormi.

Fumul şi descântecele aşternură perdea de plumb pe ochii celor unsprezece feciori care adormiră somn greu fără vise.

— Au adormit cu toţii, surioarelor, şi cât sunt de frumoşi. Niciodată n-am văzut flăcăi mai chipeşi.

— Acum lăsaţi-i şi veniţi să ne scăldăm, spuse alta, până nu se ascunde luna.

Şi alergară cu toatele spre lac, zburdând ca nişte copile fericite. Zorile începură să mijească şi cei unsprezece fraţi se deşteptară unul după altul, frecându-se la ochi.

— Ah! ce somn adânc am dormit, spuseră ei şi acum se lămuriră că în timpul nopţii adormiseră cu toţii şi nici unul nu rămăsese de veghe. Supăraţi şi ruşinaţi priviră în jur, unde toate erau ca mai înainte şi încălecând plecară împreună spre casă. Dintre brazi, ca o nălucă, trecu din nou pe lângă ei lupul cenuşiu cu ochii de foc. De unde ieşise şi unde se ascundea ? De zăpăciţi ce erau uitară să-şi mai întindă arcurile. Când povestiră mezinului păţania lor, acesta cu tot respectul ce-l avea pentru ei, ca fraţi mai mari, râse, dar se căină că nu rămăsese şi el la pândă.

Eu n-aş fi adormit şi poate aş fi aflat taina lupului uriaş.

Hotărâră deci ca în noaptea următoare să stea din nou de veghe. Şi de astă dată ei nu îngăduiră mezinului sa-i însoţească, încredin ţându-l că vor fi mai atenţi şi nu se vor mai lăsa furaţi de somn. Plecă fratele cel mai mic necăjit şi-şi puse în gând să facă într-un fel să se întoarcă peste noapte la locul unde vegheau fraţii lui, pentru a vedea ce se întâmplă cu ei. Prin gând îi treceau tot felul de poveşti ciudate. Plecă spre casă şi, după ce o linişti pe bătrâna mamă, se pregăti din nou de drum fără ştirea ei. Când ajunse aproape de peşteră, era miezul nopţii. Niciodată nu rătăcise pe cărările munţilor singur, dar dorinţa de a-şi arata vitejia faţă de fraţii lui, care-l nesocotiseră, îl făcu să-şi învingă teama. Zări de acum umbrele cailor ce păşteau în preajma peşterii mişcându-se necontenit ca nişte fiinţe fără de odihnă ce erau. Se apropie încetişor şi, de teamă să nu fie zărit de fraţii lui, se urcă degrabă în teiul încărcat cu miresme, de unde se putea vedea tot ce se petrece.

Nu trecu mult şi deodată pe gura peşterii ieşi lupul cenuşiu. Se uită în jur şi se îndreptă către oglinda lacului. Mezinul mai să strige de bucurie şi scoase arcul să-l ţintească. Dar minune! De cum fiara atinse apa lacului, se prefăcu într-un abur alb, care se aşternu peste feţele adormite ale fraţilor lui.

Acum înţelese mezinul care era vraja ce-i împiedica să stea de veghe. Neştiind ce să facă, aşteptă să vadă ce se mai întâmplă. Din adâncul peşterii se auzi un glas uşor, ca un ecou îndepărtat :

—Ieşiţi, copilele mele, oglinda lacului vă aşteaptă, iar luna vă ocroteşte cu vălurile ei de argint. Pe feciorii aceştia i-am adormit şi dacă s-or mai rătăci pe aici şi în a treia noapte îi voi face să piară pentru vecie, să nu vă mai tulbure liniştea.

—Îţi mulţumim. Crăiasă dragă, strigară ele într-un glas. Pe rând numără mezinul douăsprezece crăiese, una mai frumoasă decât alta, care acum pluteau pe luciul apei învăluite în norişori albi ca nişte lebede vrăjite. Rămase încremenit feciorul de cele ce vedea şi gândea cât vor fi de înciudaţi pe el fraţii mai mari. De teamă să nu le sperie şi să piară ca nălucile, nu scoase nici măcar un suspin. După un timp, cele douăsprezece fecioare ieşiră pe rând din apă şi acoperite în văluri trandafirii se pierdură în adâncul peşterii, care acum era luminată. Zări acum lupul cenuşiu ai cărui ochi străluceau ca două lumini de foc.

— Îţi mulţumim, duhul peşterii, că ne arăţi cărarea şi ne prefaci lăcaşul întunecat într-un cuib fermecat, unde ne putem juca în voie.

— Doar am jurat stăpânei mele, Crăiasa nopţii, să vă ocrotesc şi de asemeni trebuie să vă scap şi de feciorii care vin aci în fiecare seară.

—Iartă-i, frăţioare, strigară cu toatele, să nu fim prea răi cu ei, căci nu ne-au greşit cu nimic şi apoi sunt aşa de tineri şi chipeşi, că ar fi păcat să-i pierdem.

— De unde ştim că aceşti tineri n-au venit cu gânduri rele, răspunse fiara. De vor veni şi mâine seară, va trebui să le dau o pedeapsă ca să-i alung de lângă peşteră.

Când auzi asta, mezinului i se făcu inima cât un purece. Desigur, a treia seară nu va mai îndrăzni nici unul din ei să înnopteze în locul acela primejdios. În curând, săgeţile roşii ale soarelui răzbătură printre crengi şi deodată totul pieri ca un vis, ca o părere, şi el credea că nu fuseseră aievea cele văzute şi auzite.

Printre feciori se iscară glasuri şi pe rând unul după altul se deşteptară ca şi ieri, fără să ştie ce se petrecuse cu ei peste noapte.

— Ei, fraţilor, spuse cel mai mare cu ciudă, după cum vedeţi, din nou am fost păcăliţi. Ce o să mai spunem când ne vom întoarce acasă ? Mezinul o să râdă iar de noi şi pe bună dreptate.

El asculta şi nu scotea nici o vorbă, aşteptând ca fraţii lui să plece de îndată. După aceea coborî şi el din tei. Îşi luă calul pe care-1 ascunsese cu grijă într-un loc ferit şi alergă într-un suflet spre casă, unde îl găsiră fraţii lui la întoarcere.

— Ei ! întrebă el, prefăcându-se supărat, aţi fost mai norocoşi in noaptea asta ? Ce aţi aflat ?

Lor le venea greu să-i răspundă, dar mezinul nu mai avu rabdare şi le povesti din fir-a-păr tot ce se întâmplase cu ei şi ce văzuse el. Rămaseră cu gurile căscate şi ruşinaţi se recunoscură învinşi. Mezinul îi sfătui să renunţe la planul lor şi să se îndepărteze de peştera vrăjită, unde-i pândeau duhurile rele. Dar cum te puteai înţelege cu ei ?

Atunci mezinul merse de-i povesti mamei lor toată întâmplarea. Bătrâna nu se sperie şi-i făgădui că-i va ajuta cum se va pricepe. De mult timp nu-şi mai amintea să fi trecut dincolo de zidurile ce străjuiau cetatea lor. Acum însă se pregăti de drum. Doar mezinul o întovărăşea. Plecară în taină pe o cărare ce şerpuia printre brazii întunecaţi. Vântul îi legăna uşor şi-i făcea să şuiere ca nişte vietăţi fermecate ale pădurii.

— Mai domol, fiul meu, anii mulţi mi-au strecurat plumb în picioare şi nu pot ţine pasul cu tine. Să căutăm pe aproape coliba tuşei Anghelina, doica voastră, de nu s-o fi prăpădit. Ea singură se pricepe la astfel de treburi. Odinioară era mult căutată de cei de prin partea locului. Cine ştie, poate ne va da o mâna de ajutor, să pot astâmpăra gândurile feciorilor mei, care nu mai au linişte.

Lângă un luminiş, aproape ascunsă de o tufă de soc înflorit, se afla coliba din bârne afumate a mamei Anghelina. Uitată de lume, locuia singură doar cu motanul ei, la fel de bătrân, şi nimeni nu ştia cum îşi agonisea traiul. I se spunea acum vrăjitoarea şi rar se abătea cineva pe la bordeiul ei. Stătea încovoiată peste un ceaun cu smoala, unde fierbeau nişte buruieni de leac, bodogănind cuvinte numai de ea ştiute. Când îşi recunoscu oaspeţii, se bucură nespus şi-i întrebă ce vânt îi aducea la ea după atâta amar de vreme.

— Dragă mătuşă, cred că numai dumneata ne poţi ajuta, şi-i povesti cu amănuntul tot ce li se întâmplase în cele două nopţi.

Ascultă bătrâna şi clătină din cap, a rău.

— Cum de aţi ajuns la peştera blestemată, n-aţi aflat de vraja ce ţine legate pe cele douăsprezece fiice ale Craiului munţilor ? Bietele de ele sunt blânde ca nişte copii, dar mama lor vitregă le ascunde în văgăuna întunecată şi nu le îngăduie să iasă niciodată la lumina zilei.

Ea, Crăiasa nopţii, face vrăji şi se foloseşte de un duh al peşterii, ce e în puterea ei, de adoarme ori ia minţile celor ce le tulbură liniştea. De-ţi întâlni în cale un lup cenuşiu cu ochii de foc, pierind ca o nălucă, să vă întoarceţi faţa de la el, că e duh rău.

Atunci spuse mezinul :

— Dragă matuşică, nu ne-ai putea ajuta să învingem somnul cu care Crăiasa nopţii îmi .adoarme fraţii în fiecare seară ? Se spune că nu e nimeni mai priceput ca tine şi nici un duh rău nu-ţi poate sta împotrivă.

— Ei, maică, sunt prea bătrână acum şi de mult n-am mai ieşit noaptea pe lună să adun buruieni de leac.

Într-o seară, în preajma peşterii numai ce mi-a ieşit în cale Crăiasa nopţii, ce ţine bietele fecioare sub puterea ei. Am întrebat-o de ce ascunde mândreţe de fete în bezna pământului ?

— Ah! mi-a răspuns ea, sunt frumoase, dar n-au minte şi mă tem să nu le răpească cineva şi ce m-aş face atunci, căci ţin la ele ca la ochii din cap.

A trecut o vreme bună, dar blândele crăiese stau încă ferecate, îşi petrec zilele mai mult în întuneric şi doar seara ies la lumina lunii. Ţi-e mai mare mila de ele.

— Îndură-te, mătuşă Anghelina, şi dă-ne o mână de ajutor, sa le scoatem din ghearele ei.

Cu dragă inimă, voinice, dar e mult de când nu mi-am încercat puterea asupra iazmelor nopţii, care odinioară îmi ştiau de frică şi se fereau din calea mea. Îngheţam apele în plină vară şi pe ele le rătăceam de umblau bezmetice fără odihnă cale de-o poştă. De dragul vostru şi al blândelor copile îmi voi călca pe inimă. Numai să faceţi tot ce vă spun şi să nu-mi ieşiţi din vorbă. Luaţi punguţa cu buruienile astea, din care veţi fierbe o licoare, înainte de a pleca spre peşteră, să beţi fiecare câte o ulcică, nici prea mare, nici prea mica. Trei zile şi trei nopţi somnul nu se va prinde de voi şi nicio vraja din lume nu va avea putere asupra voastră. Când va sosi miezul nopţii şi duhul peşterilor va căuta să vă adoarmă, să vă prefaceţi adormiţi şi să nu vă mişcaţi până nu veţi auzi ţipând de trei ori pasărea nopţii. Veţi alerga de îndată pe malul lacului, unde se scaldă cele douăsprezece fecioare şi fiecare veţi lua câte un veşmânt pe care-l veţi aduce la coliba mea înainte de răsăritul soarelui. Până în trei nopţi să vă pregătiţi de nuntă, căci ele sunt ursitele voastre. Toate sunt frumoase, blânde şi bogate. Straiele lor sunt ţesute din fire de aur şi acoperite cu ploaie de stele din nestemate. Şi acum mergeţi cu bine şi să faceţi întocmai cum v-am spus.

Mulţumiră şi-i răsplătiră din belşug bunăvoinţa cu care le făgăduise ajutorul. Când ajunseră acasă, fraţii erau cu toţii adunaţi în sala cea mare, făcând tot felul de planuri, pe care degrabă le schimbau. Când mezinul şi mama lor le povesti cele puse la cale de ei, cu ajutorul bătrânei, bucuria lor nu mai avu margini. Aşteptau acum cu nerăbdare căderea nopţii, hotărâţi de astă dată să nu se mai întoarcă ruşinaţi acasă. Mulţumiră mamei lor şi se legară să-şi fie credincioşi unul altuia ca nişte fraţi adevăraţi. Fericiţi, alergară afara şi încălecând pe caii lor aprigi, colindară împreună cărările cele mai primejdioase, se întoarseră târziu acasă şi după ce mâncară şi se odihniră, se pregătiră de plecare plini de voioşie, dar şi cu teamă. Băură pe rând fiertura vrăjită şi de îndată o neliniște nemaisimţită puse stăpânire pe ei. Mii de furnici le alergau prin trup, de gândeau că nu numai trei zile şi trei nopţi, dar niciodată nu se vor mai putea odihni. Pieriră îndată ca nălucile pe caii lor năzdrăvani şi ajunşi în apropierea lacului se aşezară mai deoparte, spre ieşirea din peşteră. Stăteau roată pe iarba moale şi vorbeau în şoaptă. Deodată, o adiere uşoară şi rece veni peste faţa lor dinspre gura peşterii.

— Să ne prefacem adormiţi, şopti mezinul.

Unul după altul se culcară şi rămaseră nemişcaţi, aşteptând cu nerăbdare ce avea să se întâmple. Sosise miezul nopţii şi un glas ciudat le ajunse la ureche.

— Au adormit cu toţii, dar acum nu se vor mai deştepta curând, spuse Crăiasa întunericului, căci ea era. Când se vor trezi, se vor preface cu toţii în lilieci orbi, pentru că au voit să intre în peştera noastră, unde nimănui nu-i e dat să pătrundă.

Când auziră greaua pedeapsă cu care voia să-i piardă pe bieţii feciori, frumoasele copile se întristară şi cu lacrimi în ochi se rugară de mama lor vitregă să-i ierte şi de astă dată. Ei auzeau tot, dar nu scoteau o şoaptă.

— Nu se poate să-i mai cruţ, spuse ea, primejdia e prea mare pentru voi şi eu trebuie să vă apăr. Şi acum alergaţi degrabă de vă scăldaţi. În noaptea asta luna e mâncată de vârcolaci şi nu luminează aşa de bine oglinda lacului. Fiţi cu băgare de seamă, să nu vă pierdeţi frumoasele voastre veşminte.

— Oh! Crăiasă a nopţii, podoabele lor strălucesc aşa de tare, încât niciodată nu le-am putea rătăci..

Îşi lepădară fără teamă vălurile scumpe pe malul lacului şi intrară pe rând în unda de cleştar. De astă dată erau triste şi în locul râsului cristalin voinicii auziră suspinele lor, cu care îi plângeau.

— Oh ! surioarelor, ce păcat de bieţii feciori, cât sunt de mândri şi frumoşi şi în curând se vor preface în lilieci orbi şi urâţi şi nimeni nu-i va putea scăpa vreodată de groaznicul blestem! Şi părinţii lor îi vor aştepta şi-i vor plânge în zadar.

Tare se bucurau ei auzind cuvintele lor bune, dar trebuiau să tacă şi să rămână nemişcaţi. Aşteptau ţipătul pasării nopţii, care acum răsună lângă ei, din înaltul teiului. Hu! hu! hu! De îndată feciorii săriră cu toţii în picioare, alergând pe malul lacului, unde zăriseră aruncate pe iarbă minunatele rochii ale domniţelor. Fiecare luă câte una şi pe aici ţi-e drumul. Încălecară pe caii lor nazdrăvani şi zburară într-un suflet la coliba bătrânei vrăjitoare. Ajunseră înainte de răsăritul soarelui, aşa cum se înţeleseseră.

— Acum plecaţi spre casă şi de vă mai taie calea lupul cenuşiu, sunaţi din cornul de vânătoare de trei ori şi el se va preface în fum, pierind pentru totdeauna. Cu Crăiasa nopţii m-oi înfrunta eu. Pînă la urmă voi găsi ac şi de cojocul ei. În curând cele douăsprezece copile vor veni să vă caute şi veţi rămâne cu ele până la sfârşitul zilelor. Veţi fi fericiţi şi casa voastră va fi din nou veselă.

Plecară feciorii mulţumiţi să dea de veste şi mamei lor, care-i aştepta cu nerăbdare. Mult se bucură bătrâna şi lacrimi calde îi umeziră ochii. În curând se împlinea visul ei cel mai scump. De îndată începură pregătirile pentru primirea frumoaselor mirese, pe care acum şi le dorea nerăbdător fiecare. În acest timp, tinerele crăiese, ce rămăseseră în apa lacului fără veşminte, pluteau mai departe, visând la chipeşii feciori şi la soarta lor tristă. Ca nişte păreri zburaseră cei doisprezece fraţi cu frumoasele lor voaluri, încât bietele de ele nu avuseseră timp nici măcar să strige. Şi apoi, la ce ar fi strigat, când în sufletul lor se bucurau văzându-i teferi ? Blestemul crudei crăiese nu se împlinise şi ei rămăseseră ca mai înainte, neschimbaţi. „Dar, se gândeau ele, cum vom ieşi acum din apă şi ce-i vom spune mamei noastre vitrege ?“

— Surioarelor, să nu-i pomenim o vorba despre cele întâmplate şi să ne prefacem că n-am văzut nimic.

Plutiră mai departe şi deodată un nor negru coborât din văzduh acoperi pentru câteva clipe lumina lunii. Rămaseră în întuneric şi cu spaima în suflet auziră în acelaşi timp cântecul trist al păsării nopţii.

Hu! hu! hu! înfricoşate, se strânseră laolaltă ca la un semn. Când luna străluci din nou, pe întinsul apei, în locul frumoaselor copile pluteau acum pe rând, ca nişte umbre, douăsprezece lebede albe ca neaua.

Văzând că nu se mai întorc de la scăldat, Crăiasa nopţii veni să-şi caute copilele. Le strigă, le chemă cu glas mângâietor, dar în afara de păsările albe nici o undă şi nici o suflare nu mişca oglinda lacului. Doar zefirul se juca scuturând încet florile de tei. Atunci înţelese Crăiasa că lebedele nu erau altele decât fetele ei.

— Ah! numai blestemaţii de vârcolaci mi-au făcut-o, nu trebuia să-mi las copilele singure, când ei zburau în preajmă. Şi frumoasele lor voaluri le-au răpit, de-au înmulţit puzderia de stele ale nopţii cu nestematele lor. Ce-o să mă fac singură în pustietatea peşterii ? Căută să le cheme la ea pe cele douăsprezece lebede, ce pluteau lin pe luciul apei, dar glasul ei se pierdu în depărtări.

Deodată, ca şi cum ar fi ascultat de o poruncă, se strânseră cu toate laolaltă şi întinzând aripile zburară spre coliba bătrânei. Crăiasa nopţii rămase mută de ciudă. Atunci, pentru prima dată, lacrimi grele curseră din ochii ei şi unde cădeau lacrimile se prefăceau în flori de laur otrăvitoare.

Din văzduh şi din apă cete de spiriduşi îşi chemau stăpâna, dar ea îi alungă pe toţi, strigând:

— Pentru ce nu mi-aţi păzit copilele, blestemaţilor, de acum nu vreau să vă mai văd!

Şi se ascunse pentru totdeauna în peştera întunecoasă. De atunci nimeni n-a mai zărit-o vreodată, doar câte un vânător, rătăcit noaptea pe vreme de furtună, povesteşte speriat de vaietele ce se aud din adâncul ei.

Ajunse la coliba tupilată printre brazi, lebedele vrăjite se aşezară pe iarba moale ce se întindea în faţa căsuţei. De cum le văzu, bătrâna doică le primi cu vorbe blânde şi de îndată, la un semn al ei, în mijlocul poienii răsări un stol de fete, care mai de care mai frumoase. Şi toate erau împodobite cu rochii scumpe, pline de nestemate. Mult se bucurară ele când priviră una la alta în lumina soarelui, pe care nu-1 văzuseră niciodată. Ochii le străluceau ca stelele si nu ştiau cum să mulţumească bătrânei care le scăpase din peştera întunecoasă.

— Dragi copile, le spuse batrâna, în curând vor veni să vă peţească cei doisprezece feciori de crai, mai mândri ca vulturii şi mai falnici ca brazii de munte. Ei v-au fost ursiţi din leagăn şi nici o vrajă nu va mai întuneca de acum fericirea voastră.

— Dar cine sunt aceşti feciori, mătuşica ? întrebară ele cu ochii plecaţi, dar cu inimile batând de nerăbdare.

— Sunt feciorii pe care i-aţi zărit noaptea pe lună, în preajma peşterii voastre. Ei v-au îndrăgit şi acum aşteaptă un semn de la voi.

— Şi ce trebuie să facem, să ajungem la ei ? întrebară frumoasele crăiese, care numai atât aşteptau.

— Să-mi spuneţi unde ţine Crăiasa nopţii ascunse coroniţele voastre de mărgăritare. Fără ele nu veţi putea fi niciodată miresele mândrilor feciori,

— În sipetul de argint, strigară ele şi-i spuseră cu amănuntul cum sunt păzite şi ce greu le va fi să le scoată la lumină.

Se întristară cu toatele, dar bătrâna le linişti de îndată.

— Asta e treabă pentru mine şi pentru feciori şi n-aveţi grijă, în noaptea asta veţi avea coroniţele. Voi staţi şi ma aşteptaţi, în curând o să mă întorc la voi.

— Aşa vom face, răspunseră ele, numai să te întorci cât mai degrabă, mătuşică.

Feciorii, cum auziră, îndată se hotărâră să aducă cele douăsprezece coroniţe de mărgăritare, pe care Crăiasa nopţii le ţinea ascunse în sipetul de argint. Dar cum să pătrundă ei în peştera fermecată, plină de primejdii şi cum să scoată coroniţele din sipetul de argint ?

— Nu vă temeţi, le spuse bătrâna. Crăiasa nopţii nu mai poate să vă facă nici un rău, fiind acum în puterea mea, iar aici aveţi iarba fiarelor, cu care veţi deschide sipetul. Voi să scoateţi fiecare pe rând câte o cunună din sipet şi a cui va fi cununa aceea vă va fi ursita. Sunt douăsprezece cu toatele, dar nu seamănă una cu alta şi numai crăiesele şi le ştiu şi le deosebesc. După aceea luaţi sipetul şi-1 aruncaţi în lacul de cristal. Veniţi apoi degrabă cu gătelile de nuntă, până nu se luminează de ziuă.

Auzind aşa, încălecară feciorii degrabă pe caii lor iuţi ca vântul şi, până să ajungă la peşteră, îi prinse noaptea din urmă. Doar luna le lumina cărarea. De astă dată nici un zgomot nu tulbura liniştea poienii şi nicio arătare nu le ţinu calea.

Intrară pe rând în peşteră cu făclii aprinse. Sub bolţile reci zburau lilieci si păsări oarbe. Din întunericul ei se auzi un ţipăt jalnic. „Trebuie să fie Crăiasa nopţii“, gândiră feciorii. Într-un ungher, acoperit de fire de păianjen, zăriră strălucind sipetul de argint. Se repeziră degrabă să-l deschidă, dar ceata de spiriduşi, care îl aveau în pază, începu să le sară în faţă. De cum aruncară asupra lor cu praful de somnoroasă al bătrânei lor doici, nu se mai văzu şi nu se mai auzi şoaptă de spiriduşi.

Intraseră ca în pământ. Deschiseră ei sipetul, cu iarba fiarelor, şi rămaseră orbiţi de strălucirea mărgăritarelor ce împodobeau diademele crăieselor.

— Să luăm fiecare câte una, dar cum să le împărţim şi care să ia cel dintâi ?

— Bunii mei fraţi, spuse cel mai mic, să nu uităm ce am făgăduit mamei noastre. Să ne înţelegem între noi şi să ne iubim până la moarte. După judecata mea cred că se cuvine ca fratele nostru cel mare sa aleagă primul coroana.

— Aşa să fie, încuviinţară cu toţii şi fiecare îşi alese pe rând câte una. Cel mai mic o luă cu voie bună pe cea care mai rămăsese şi lui i se păru că e cea mai de preţ. Să ducem acum sipetul să-l aruncăm în apa lacului, aşa cum ne-a spus bătrâna.

În curând sosiră cu bine pe cărarea de unde se zăreau turnurile falnicii lor cetăţi, în lumina viorie a dimineţii. Cu multă bucurie îşi primi buna mamă feciorii.

— Ce veşti mi-aduceţi, voinicii mei ?

— Norocul ne-a călăuzit şi îndată vor veni şi miresele noastre.

— Aşa să fie. De acum toate sunt pregătite şi când bătrâna va sosi aici împreună cu frumoasele copile, voi să vă gătiţi cu cele mai alese haine, pentru a cinsti cum se cuvine ziua de azi.

Cu inimile bătând de nerăbdare, se pregătiră feciorii de nuntă. Când se arătară în sala cea mare frumos împodobită, erau ca nişte crai de neam ales şi mândru. Deodată un clinchet uşor de clopoţel răsună dinspre grădină, uşile cele mari se deschiseră şi odată cu boarea zefirului ce aducea cu el parfumul trandafirilor roşii, intrară pe rând cele douăsprezece copile mult aşteptate. Toate erau atât de frumoase, că întreceau orice închipuire. Rămaseră muţi feciorii, privindu-le, neştiind pe care s-o socotească mai desăvârşită. Fiecare la rândul ei avea ceva deosebit. Una părul scăldat în aur, alta ochii ca stelele, strălucitori, una boiul mai ales, alta obrajii ca floarea de răsură. Niciodată pe lume nu se văzuse la un loc atâta frumuseţe şi strălucire. Rochiile cu care erau îmbrăcate îţi luau ochii cu podoabele lor, de credeai că stelele şi luceferii din înaltul cerului au coborât pe ele. Dar cât s-au bucurat blândele copile văzându-i şi aflându-şi coroniţele dăruite de tatăl lor şi pe care le credeau pierdute. Fiecare la rând şi-a aşezat pe frunte diadema, alegându-şi astfel şi mirele. Mândrii feciori socotiră că ursita cea bună le împlinise cu dărnicie visele fiecăruia. Fericită, buna lor mamă le dădu binecuvântarea şi petrecerea de nuntă începu.

Cât douăsprezece nunţi ţinu veselia şi voia bună.

De atunci cetatea de piatră răsuna de glasurile lor tinere. Din cei doisprezece feciori răsări un neam de oameni chipeşi şi voinici, harnici şi cinstiţi, de erau podoaba întregului ţinut falnic de munte. Mult a durat cetatea de piatră cu turnurile ei cenuşii, înfruntând vremurile ca o aşezare de uriaşi şi dacă n-au ros-o apele şi n-au spulberat-o vânturile, poate mai dăinuie şi azi.

LEGENDA CHICIUREI

Aspră şi îngheţată era ţara de miazănoapte, unde stăpânea peste tot cuprinsul vântul năprasnic.

Cu suflarea lui încremenea întreaga fire. Zilele cu soare erau numărate. Abia de apucau să se dezmorţească bătrânele păduri şi florile gingaşe să-şi arate sfioase căpşoarele de sub zăpadă, că vântul şi începea să sufle ca un turbat, acoperind din nou totul în mantia lui de promoroacă.

După aceea se ascundea trântind şi bufnind, în peştera gheţurilor veşnice, de sub muntele alb.

Cu suflarea lui alunga păsărelele, ofilea florile albe de pe întinsul câmpiilor şi scutura frunzele de aramă ale pădurii.

Într-o zi de iană, intrând în peştera adâncă, unde-şi avea lăcaşul, Crivăţul auzi un cântec uşor, ca un clinchet de clopoţei, ce facea să tremure ţurţurii de gheaţă ce atârnau pretutindeni.

Era Zefirul, copilul cel mic şi neastâmpărat al vântului de iarnă.

Se juca închipuind din gheaţa cristalină frumoase păsări maiastre, pe care le mângâia cu suflarea lui blândă şi apoi le rânduia de-a lungul pereţilor în aşteptarea dulcei primăveri, sora lui, care avea să le dea viaţă.

Din fulgi de nea alcătuia suave flori de ghiocei, pe care apoi, la primele raze ale soarelui, să le risipească din aripile lui pe pământ, ca să se joace. Astfel trecuse aproape iarna cea lungă şi urâcioasă şi bietele păsărele de cristal stăteau cuminţi, înşirate pe ţurţurii de gheaţă.

În zadar bietul Zefir se ruga cu lacrimi în ochi de întunecatul lui tată. Inima lui de gheaţă rămânea neînduplecată.

— O! tată prea puternic, îndură-te de noi, ajungă-ţi lunga iarnă viscolită şi-ţi mai odihneşte bătrânele picioare obosite. Slobozeşte dintre gheţuri pe blânda noastră surioară. Primăvara, ale cărei suspine le aud mereu mai aproape. Mi-e dor de razele calde ale soarelui, de câmpiile verzi şi de pădurile prin care vreau să colind, cu aripile mele uşoare. Mi-e dor de florile îmbălsămate, care răsar dm pământ de dragul nostru, de păsările care cântă vesel, împodobind văzduhul cu penele lor frumoase. Am umplut peştera cea mare cu păsărele de cristal, care aşteaptă să zboare spre soare, iar florile mele de zăpadă vor să ajungă primele pe pământ în haine de ghiocei.

— O! copil nesocotit ce eşti, cum crezi că păsările tale de gheaţă vor putea să zboare spre soare, fără să piară topite de razele calde, iar florile de zăpadă să trăiască mai mult de o clipă pe pământ ?! Joacă-te cu ele şi te bucură de înfăţişarea lor, pe care numai eu le-o pot păstra, căci fără suflul meu de gheaţă ar pieri de îndată.

Rămase pe gânduri zburdalnicul Zefir şi nu-i venea să creadă cele ce-i spusese tatăl lui. De ce atunci păsările şi florile de pe pământ trăiau sub soarele strălucitor şi nu se topeau ?

„Fie ce-o fi, îşi zise, mâine, când tatăl meu va zbura şuierând peste nămeţi, voi chema raza de soare să dea viaţă şi culoare păsărilor mele din peşteră, apoi le voi lăsa să zboare şi voi împrăştia în văzduh florile de zăpadă. În curând, surioara mea, frumoasa Primăvară, va păşi pe pământ în condurii ei verzi de muşchi, printre florile poienii şi vreau ca supuşii ei s-o întâmpine cu cântece vesele şi miresme dulci.“

Ea va îmbrăca întreaga fire într-o haină de flori, va înverzi poienile şi pădurile, va căuta cuiburi calde păsărelelor, iar eu mă voi juca ziua prin părul copiilor şi seara prin iarba câmpului, voi asculta cântecul duios al privighetorii şi ţârâitul vesel al greieraşilor.

— Ah! cât va fi de frumos, suspină micul Zefir cel fără minte.

Tăcu mâlc şi nu suflă o vorbă viforniculuí părinte Crivăţ.

De cum acesta ieşi, trosnind, prin uşile de gheaţă, deschizându-şi aripile puternice, sări şi micul Zefir din colţul lui întunecat, în care i se urâse să tot aştepte. Începu să cânte cu fluieraşul lui fermecat şi întreaga peşteră îi răspunse prin mii de clopoţei de argint. De unde nu se ştie, dar o rază de soare fugară îi chemă cu lumina ei, afară, la joacă.

Una după alta, micile păsărele de cristal prinseră viaţă şi alergară în întâmpinarea ei şi florile de zăpadă de asemeni. Se înălţară. sus, tot mai sus, către palatul ei de aur.

Clinchetul lor vesel făcea atâta larmă, că vântul cel aspru îşi încetă şuieratul, să asculte glasurile din văzduh. Îşi roti ochii cuprinzători şi înţelese pe dată că fiul lui nu-i ascultase porunca.

Atâta se tulbură şi se mânie, încât începu să sufle cu furie, ca ieşit din minţi. Prăvăli munţii de zăpadă, răscoli peştera de gheaţă, spărgând tot în calea lui. Prinzând în suflarea-i turbată bietele zburătoare, le sparse în ţăndări.

Sfărâmându-se, măiastrele păsări de cristal se prefăcură în mici firişoare de promoroacă şi cernindu-se uşor din înalturi împodobiră crengile desfrunzite ale arborilor, tufele de răsuri şi buruienile uscate, cu o mantie ţesută din beteala argintie, în care razele soarelui se oglindeau ca într-o lume de basm.

Plânse nebunatecul Zefir lacrimi de rouă, dar niciodată nu-şi mai află dragele lui zburătoare.

Numai florile de zăpadă închipuite de el se răspândiră pe pământ sub înfăţişarea ghioceilor, care-şi scoteau sfioşi capetele umede din omăt.

OCHII DOMNIŢEI ROZ ALBA

Într-o amiază însorită de mai, Zefirul ducea alene, pe aripile lui moi, mireasma suavă a trandafirilor sălbateci şi se juca prin părul de aur al tinerelor crăiese ce se întorceau cântând de la scăldat.

Cântecul lor mângâietor ca o legănare făcea să pirotească păsărelele pe crengi şi florile în poiană.

— Trec ielele, ciripi o mierlă către puiul ei.

— Ce sunt ielele ? întrebă mica vietate.

— Taci şi dormi, puiul mamei, să nu te audă ciripind.

— Ce cântec minunat se aude, surioarelor, spuse o garofiţă sălbatecă, dintr-un pâlc răsărit lângă pârâu.

— Sunt ielele, spuse una.

— Ba nu, răspunse alta, ielele zboară doar noaptea pe lună plină.

Gândesc c-or fi ursitoarele cele bune ce se întorc de la scăldat.

— De unde știi tu când zboară ursitoarele bune şi când se întorc de la scaldat ? întrebă o garofiţă sfioasă.

— Într-o dimineaţă, când roua îşi picura diamantele pe obrazul nostru, puiul de mesteacăn mi-a spus o poveste pe care o ascultase de la vântul serii.

— Am vrea s-o auzim şi noi, se rugară în cor frumoasele garofiţe.

— Acum legănam între petalele mele cel mai frumos fluturaș auriu venit pe o rază de soare, dar o să-l las să zboare şi o să vă spun de îndată povestea minunată pe care am auzit-o.

Garofiţele întoarseră cu toatele căpşoarele roz spre surioara lor, care era cea mai iscusită povestitoare.

Într-o zi, pe când tinerele crăiese veneau cântând de la scăldat, o porumbiţă albă ca un duh al nevinovăţiei se aşează gângurind pe umărul celei mai frumoase dintre ele.

— Ce veşti ne aduci, pasăre albă ? întrebă crăiasa.

— Veşti bune, stăpâna mea. Pregătiţi-vă să mergeţi degrabă lângă leagănul unei copile, să-i hotărâţi ursita.

— Cine e şi unde s-a născut ? întrebă crăiasa.

— În castelul de argint de pe colina stejarilor, răspunse porumbiţa. Odihnind pe o creangă de glicină la fereastra iatacului, am zărit într-un legănaş de aur o fetiţă bălaie, pe care maica ei o legăna şi-i cânta duios:

Dormi copila mea frumoasă,
În scutece de mătase,
Că mama te-o legăna,
În cântec te-o dezmierda.
Te-o scălda-n rouă de zori
Adunată de pe flori,
Şi-n odor de rozmarin,
Până ursitele vin.
Le-oi aştepta în grădină,
Printre nalbe şi sulfină.
Le-oi aştepta în pridvor,
Şi le-oi da miere şi flori.

Să mergem, surioarelor, chiar în noaptea asta de îndată ce aripile întunericului vor acoperi colina.

Până atunci om chibzui ce daruri să aducem micei prinţese.

— Eu, spuse cea mai mare, îi voi dărui vrednicia.

— Eu, înţelepciunea.

Cea de-a treia îi dete bunătatea. Alta spuse :

— Eu îi voi dărui frumuseţea.

Astfel fiecare zână bună aducea un dar pentru copila din castelul de argint. Doar cea mai mică dintre ele, care era zburdalnică şi schimbătoare ca o zi de primăvară, spuse:

— Eu îi voi aduce darul cel mai de preţ, dar nu acum, ci atunci când va fi nefericită şi mi-l va cere singură.

De cum se lăsă întunericul, ceata de zâne bune alergă degrabă spre coliba stejarilor.

— Să mai aşteptăm, surioarelor, fereastra iatacului e încă luminată.

Ca să le treacă de urât, frumoasele crăiese îngânară încet un cântec de leagăn, că florile de tămâioară lăsară în pământ cărpşoarele lor aurii şi adormiră pe dată. Doar floarea de glicină tremura în vântul serii, aşteptând paşii lor uşori spre fereastra iatacului.

Cea mai mică dintre zâne zbură ca o părere deasupra ei şi privind înăuntru văzu copila din leagăn. Alaturi, pe un jilţ frumos împletit, dormea bătrâna doică,

— Haideţi să intrăm, surioarelor, nimeni nu ne va simţi.

Când se deşteptă bătrâna, văzu cu mirare florile de sânziene ale ursitoardor risipite deasupra scutecelor de mătase din leagăn.

— Ah! strigă ea, m-a furat vicleanul de somn şi n-am putut vedea mândrele crăiese ale nopţii. Am uitat şi darurile pregătite pentru ele. O ! de-ar fi venit doar cele bune.

Zburaseră ca umbrele micile zâne râzând, ca nişte copii de biata doică adormită. În graba lor, de teamă să nu fie simţite când doica s-ar fi deşteptat, nu luară seama la ochii prinţesei Rozalba.

Ochii ei ca două smaralde strălucitoare fuseseră furaţi de o buhă vrăjită, venită din bezna nopţii.

Crescu blânda copilă ca o floare, iubită de toată lumea, dar trista cum nu mai era alta pe pământ. O mare durere ascundea inima bietei prinţese.

Ochii ei frumoşi erau goi şi lipsiţi de viaţă ca două cuiburi părăsite.

Jalea se întindea pretutindeni în castelul de argint.

Mai în fiecare seară stătea Rozalba la fereastra cu glicine şi asculta cântecul duios al privighetorii, ţârâitul adormitor al greierilor şi în glasul lor fermecat întrezărea cu ochii minţii frumuseţea firii pe care altfel n-o cunoştea.

În miresmele florilor îşi închipuia făptura lor de vis şi culori.

Câteodată, când durerea îi umplea sufletul, îşi spunea aleanul într-un cântec trist, ce făcea şi stelele să plângă, iar lacrimile lor de diamant străluceau dimineaţa pe obrajii de catifea ai trandafirilor.

Voi gingaşe flori de glicină.
Ce pân-la fereastră-mi urcaţi,
Aduceţi-mi calda lumină,
Ce noaptea, din stele, o luaţi.
Voi, păsări de vis ce-n grădină
Povestea mea trist-o cântaţi,
Trimiteţi-mi calda lumină.
Ce ziua din soare o luaţi.
Prin ea ochii mei să privească
Potirul vrăjitului nufăr,
Doar el cel tăcut să ghicească
Durerea şi chinul ce sufăr.

Într-o seară, un greier fermecat veni de se aşeză pe fereastra ei.

— De ce plângi, frumoasă-domniţă, o întrebă el, ce durere îţi apasă inima ?

— Cine-mi vorbeşte, al cui e glasul acesta mângâietor ?

— Eu sunt greieraşul cel isteţ, aşa-mi spun fraţii mei şi am venit să aflu cine cântă seara acest cântec trist.

— Sunt prinţesa Rozalba, curtenii spun că sunt frumoasă şi înţeleaptă, dar eu ştiu că sunt nefericită.

— Pentru ce eşti nefericită, bună domniţă ?

— De vrei să ştii, îţi voi spune povestea mea tristă :

Demult, pe când eram doar o copilă în leagăn, veni pe fereastra o pasăre neagră şi-mi fură lumina ochilor. De jale, biata mea mamă se prăpădi curând. De atunci e întuneric în sufletul meu şi în tot ce mă înconjoară.

Singura mângâiere mi-a rămas să stau nopţile la fereastra iatacului, să simt adierea vântului ce-mi aduce pe aripile lui miresmele dulci ale trandafirilor şi să ascult cântecul duios al privighetorii şi al vostru, dragi greieraşi.

De vei vrea, mică prinţesă, voi veni în fiecare seară să-ţi povestesc întâmplări din lumea minunată a pajiştilor şi pădurilor pe care le colind zi şi noapte.

— Îţi mulţumesc, dragă greieraş, că vrei să-mi alini durerea cu poveştile tale.

Astfel venea el în fiecare-seară, când stelele îşi aprindeau făcliile şi luna îşi oglindea chipul în apa liniştită a eleşteului printre nuferii albi.

— O, ce frumoasă poveste, suspină o garofiţă mică, dar aş vrea să ştiu ce a fost mai departe, ce s-a mai întâmplat cu mica prinţesă Rozalba ?

Dar nimeni nu mai răspunse. Vântul serii smulsese una câte una gingaşele petale roz ale garofiţei, surioara lor, care se sfârşise fără un suspin, în timp ce depăna povestea tristă a Rozalbei.

Vestea se răspândi de îndată printre florile poienii, care o plânseră în tăcere cu capetele plecate.

Privighetoarea cântă cel mai duios cântec pe care-l ştia şi puiul de mesteacăn îşi scutură crengile a jale.

— Cine ne va mai spune de acum poveşti ? întrebă garofiţa viorie.

— Eu, spuse privighetoarea, până ce vântul rece al toamnei mă va alunga şi pe mine spre ţărmurile calde.

De vreţi să ascultaţi mai departe povestea frumoasei Rozalba, să v-o spun:

Într-una din seri, micul greieraş zbură degrabă pe fereastra copilei.

— Buna mea crăiasă, spuse el, iartă-ma că am ajuns aşa de târziu la tine. Fraţii mei se jucau şi cântau veseli prin iarba moale, încât n-am băgat de seamă că luna răsărise demult.

— Vino lângă mine pe fereastră, dragă greieraş, şi povesteşte-mi ca în fiecare seară. Tu cutreieri poienile cu flori şi ziua vezi păsărelele care cântă fericite, preamărind soarele strălucitor şi minunile ce ne înconjoară.

— Îţi voi povesti acum, zise greieraşul, despre veveriţa cea isteaţă.

— Mai înainte, spuse Rozalba, să-mi răspunzi de n-ai întâlnit cumva crăiesele nopţii, ursitoarele cele bune. O porumbiţă albă mi-a spus că numai ele îmi pot aduce înapoi lumina ochilor ce mi-a fost răpită.

— De întâlnit, nu le-am întâlnit, dar ştiu unde se află palatul lor de cristal din poiana fermecată.

— Cum voi putea ajunge până la ele eu, care sunt atât de nevolnică?

Mă voi ruga pentru tine, domniţă, spuse greieraşul, mă voi ruga de stele, de păsări şi flori, care ştiu cu toate durerea ta.

Ele ascultă în fiecare seară cântecele tale triste şi adeseori veneau să te mângâie cu harul lor. Voi alerga la ele degrabă şi le voi trimite la zânele cele bune.

Şi, cum zise, aşa făcu. Zbură micul cântăreţ al serii spre naltul cerului, purtat de vânt, încât nu se mai zări nici urmă din el. Ajuns în împărăţia stelelor, atâta îi încălzi para lor, că zburase orbeşte, fără să se mai uite înapoi, încât mai, mai să nu mai poată cânta. Cu ce era să înduplece stelele, dacă nu cu viersul lui cristalin ? Ruga lui calda fu auzită de steaua cea mare şi bună a nopţii.

Coborând apoi pe pământ, micul sol ajunse în grădina cu miresme a castelului de argint. Aici se rugă de privighetori şi de florile de iasomie, să meargă cu daruri la zânele din poiana fermecată.

Cu toatele îi ascultară dorinţa şi se duseră pe rând în calea jor. Mai înainte veniră stelele cuminţi cu ploaie de diamante strălucitoare pentru părul lor de aur. Ca nişte licurici zburau în jurul crăieselor si steaua cea mai luminoasă grăi:

— Frumoase domniţe, mai blânde ca mângâierile zefirului, v-am adus în dar strălucitoare diamante, lacrimile Aurorei, din care izvorăşte lumina zorilor. Luaţi-le şi vă împodobiţi cu ele. Doar două să păstraţi, cu harul vostru să le fermecaţi şi din ele să daţi bunei Rozalba lumina ochilor.

Veniră după ele duioasele privighetori, surorile mele, şi cântecele lor vrăjite făcură să suspine tinerele domniţe. Florile grădinii sosiră pe aripile moi ale vântului. Cu toate se rugara pentru nefericita copila din castelul de argint.

Ascultară zânele rugămintea lor şi înţeleseră că mica Rozalba era o copilă bună, iubită de întreaga fire şi se mirară că i-a fost hărăzită o soartă atât de tristă.

— Dar ce putem face, spuseră ele ? Noi fiecare i-am adus la scaldă un dar de preţ.

Greieruşul, care stătea aninat în părul de aur al celei mai mici dintre zâne, îi şopti la ureche:

— Doar tu cea mai frumoasă copilă nu i-ai dăruit nimic, decât o făgăduială.

— Ai dreptate, greieraş credincios, spuse ea. Să mergem dar, surioarelor, să-mi împlinesc făgăduiala.

Mult se bucură el şi vesel începu să cânte şi să sară din loc în loc.

Dar buha, ce sta ascunsă într-o scorbură întunecoasă, auzindu-le, hotărâ pe dată să le împiedice.

— Cum, spuse ea, pentru ce aceste zâne înfumurate să fie mai puternice decât mine ? Eu sunt pasărea vrăjită a întunericului, apoi, odinioară, eram şi eu fată de împărat.

Pe când biata copilă şedea la fereastra iatacului, aşteptând să audă clopoţelul de argint al pajului ei, greieraşul, un zvon de glasuri dulci o împresură din văzduh. Niciodată mica prinţesă nu auzise ceva mai minunat. Erau zânele ursitoare ce cântau să adoarmă întreaga fire.

— Ce se întâmplă cu mine ? suspină frumoasa Rozalba. Pleoapele îmi sunt ca de plumb.

Din bezna nopţii ieşise buha cea rea, care cu o aripă ca o perdea neagră acoperise fereastra ei şi zânele căutară zadarnic să vadă chipul nefericitei copile. Zburară ele prin văzduh, trecură pe la fereastra iatacului, o chemară pe nume, dar nimeni nu răspunse.

Plecară triste spre poiana fermecată, gândind s-o trimită a doua zi pe draga lor porumbiţă albă s-o afle.

Dar greieraşul cel isteţ nu deznadăjdui, ci alergă la vântul serii, cel care vede tot şi ştie multe. Vântul legăna uşor un pui de mierlă dintr-un cuib părăsit pe o creangă de măr.

— Vânt atotputernic, ce stăpâneşti văzduhul cu aripile tale, ajută-mă să ajung la fereaştra Rozalbei şi fă ca zânele cele bune s-o poată afla, căci o perdea de întuneric ascunde chipul ei drag.

— Greieraş credincios, te voi ajuta şi cu puterea mea voi alunga urâcioasa pasăre a nopţii. Aripa ei neagră a aşternut hotar de nepătruns spre frumoasa domniţă. Aleargă degrabă şi cheamă zânele, care au zburat spre castelul de cristal.

Ajuns la fereastra castelului, micul cântăreţ începu să ţiuie atât de tare, că ieşiră cu toatele în întâmpinarea lui.

Puternicul vânt alungase departe în întunericul pădurii pe bufniţa cea rea, care speriată, cu penele smulse, pieri în noapte.

Cu multă duioşie priviră bunele ursitoare chipul adormit al frumoasei Rozalba. Zâna cea mai mică, scoase din sân două diamante fermecate, două stele, ce aduseră lumina în ochii stinşi ai copilei.

Dimineaţa, când primele raze ale soarelui pătrunseră printre florile de glicine, cu un suspin uşor se deşteptă şi mica prinţesă.

Niciodată o copilă nu fusese mai fericită şi privind cu uimire la minunile ce o înconjurau şi pe care le vedea pentru prima dată, alergă în grăditia castelului. De bucurie, începu să plângă şi zânele bune prefăcură lacrimile ei în flori de lăcrămioare mici şi suave.

Greieraşul cel isteţ, prietenul credincios, alergă înaintea ei şi suindu-se pe o frunză de alun începu sa cânte de bucurie.

— Ce aud e glasul greieraşuluii spuse prinţesa. Unde eşti, să te pot vedea ?

— Aici, pe frunza de alun, strigă el.

— Cum, spuse copila, o vietate atât de mică, să aibă un glas aşa de puternic şi o inimă atât de credincioasă ? Voi putea oare să-ţi mulţumesc pentru tot ce ai făcut pentru mine ?

— Fericirea ta va fi mulţumirea mea şi a prietenilor tăi care te-au ajutat: stelele nopţii, florile vrăjite ale poienii, privighetoarele duioase şi vântul serii, care ne leagănă blând.

Micul greieraş lăsă apoi ochii în jos şi aşteptă sa fie mângâiat.

Rozalba îl ridică uşor şi-l aşează pe o floare de glicină. Fericită, fetiţa cântă pentru el un cântec mic şi vesel, pe care de atunci îl auzim în fiecare seară prin iarba moale a poienii, însoţind greieraşii.

Vestea cea bună se răspândi în întregul castel. De acum, trăi mica prinţesă zile senine, înconjurată de dragostea prietenilor ei credincioşi.

Sălile palatului şi aleile grădinii răsunau de cântece vesele şi de râsete zglobii.

Porumbiţa cea albă zbură din nou de se aşeză pe umărul zânei şoptindu-i: „în coliba din pădure s-a născut un băiat voinic“...

— Dar asta e altă poveste, spuse privighetoarea.

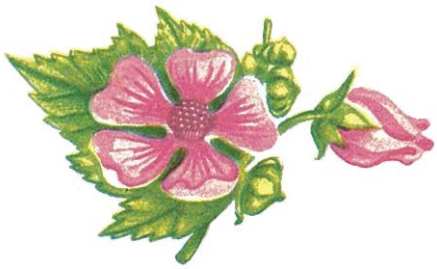

MĂRUNŢICA, PRINŢESA GÂŞTELOR

Mărunţica se născuse într-un sat de pescari. Un sat cu colibe sărăcăcioase, înşirate de-a lungul unui râu adânc şi repede. De la un an rămăsese a nimănui şi o femeie o luă de milă s-o crească. Nu împlinise încă şase ani când fu trimisă cu gâştele la iarbă. Era mărunţică şi firavă ca o buruiană răsărită în piatră. Avea faţa smeadă, acoperită cu pistrui, şi părul cânepiu îi atârna în şuviţe pe ochi. Era mereu hămesită de foame şi cu rochiţa murdară şi ruptă. Aşa o pomeniseră cei din sat şi în râs îi spuneau Mărunţica, prinţesa gâştelor. Cât e ziulica de mare o vedeai alergând după ele, căci adeseori râul le ducea departe, pe alte meleaguri, unde se sălbăticeau şi rămâneau pentru totdeauna în împărăţia apelor, trăind viaţa liberă şi aspră a păsărilor călătoare.

Pe copii îi ocolea şi ei povesteau că Mărunţica vorbea doar cu gâştele. De oropsită ce era îi plângeai de milă. Chipul ei nu fusese niciodată luminat de vreun zâmbet. De râs, nu-şi amintea să fi râs vreodată, dar lacrimile şi le amesteca adeseori cu pâinea uscată pe care o căpăta, ca un câine de pripas. Nimănui nu-i păsa de biata fetiţa şi n-auzise în viaţa ei un cuvânt de mângâiere. O necăjea apa ale cărei unde repezi îi fura adeseori pe cele mai dragi gâsculiţe, pe care în zadar le aştepta să se întoarcă, pe înserat. Mâncase de multe ori bătaie pentru ele, dar tot îi erau dragi, fiind singurele ei prietene. Le ruga plângând să nu mai plece departe pe ape, să rămână pe iarba fragedă şi moale. Gâştele îi răspundeau gâgâind şi zburătăcind ca nişte păsări neascultătoare ce erau. O singură gâscă, o pasăre cenuşie, îi era credincioasă şi nu se deslipea niciodată de ea.

Deseori, când celelalte zburau, de rămânea privind după ele, doar prietena ei, Cenuşia, îi ţinea de urât, înţelegându-i parcă necazul şi voind s-o mângâie într-un fel. Dimineaţa, când soarele strălucea în mii de steluţe argintii pe luciul apei, fetiţa şedea cuminte pe o creangă de salcie de pe mal, împletind coroniţe din flori de nalbă, pe care le lăsa apoi să plutească uşor pe vălurele.

— Pentru cine împleteşti coroniţele ? o întrebau adeseori copiii.

— Pentru zânele apelor, răspundea Mărunţica.

— Cine a văzut vreodată o zână în apă ?! se mirau ei.

— Iaca, eu am văzut. Dimineaţa, când râul e acoperit de ceaţă, dacă mergi devale, la bulboana de sub arini, se aud ţipete şi râsete şi se vede o ceată de fete, una mai frumoasă ca alta. Se scaldă şi se joacă, stropindu-se ca nişte copii şi părul lor de aur străluceşte ca soarele.

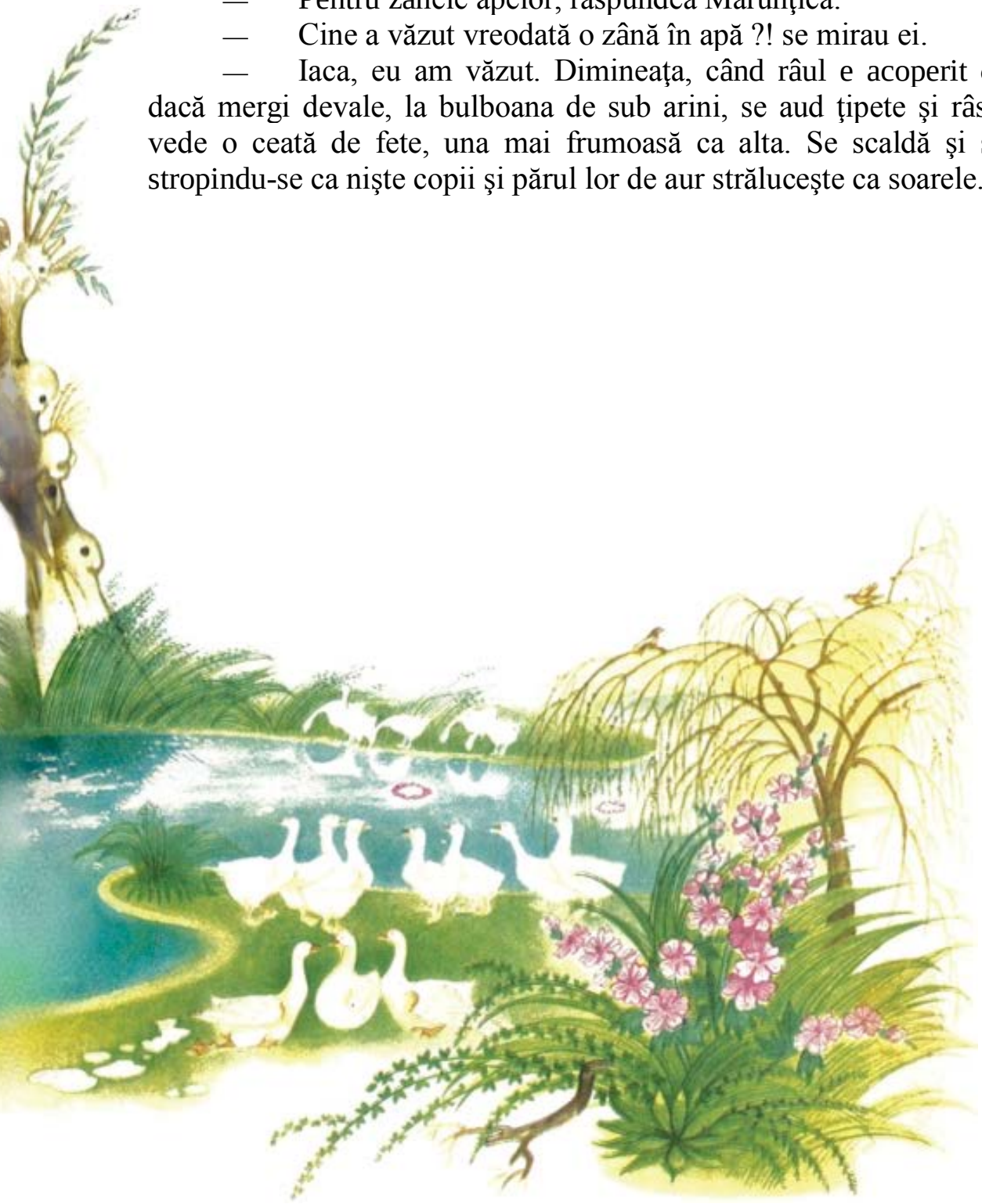

Odată, când îmi căutam cârdul de gâşte furat de ape, le-am zărit de aproape, ba, una mai frumoasă din toate, ce avea o coroniţă pe cap, a râs la mine după care au pierit ca nălucile şi din locul în care au pierit ele a răsărit soarele. Câteodată le aud cântecul duios, ce vine dinspre râu, şi adeseori gâştele mele se duc după glasul lor şi nu se mai întorc niciodată. De aceea le împletesc zânelor coroniţe de nalbă, le descânt şi le dau să se împodobească cu ele, ca să-mi lase gâsculiţele dragi să se întoarcă la mine în fiecare seară. Fiecare coroniţă o dăruiesc unei zâne şi-i cânt astfel:

Zână bună,
Zână dalbă,
Ţi-am împletit,
Flori de nalbă,
Cu ele să te găteşti,
Gâştele să-mi ocroteşti.
Să le-aduci pe mal în zori.
Să pască iarbă şi flori,
Să le-aduci în prag de seară.
Pe ape să nu mai piară.

Unele îmi ascultă rugămintea şi-mi apără gâsculiţele, altele sunt mai rele şi n-au grijă de ele. Dar eu împletesc flori şi le cânt mai departe. Câteodată le aud sfădindu-se pentru coroniţele mele şi atunci le făgăduiesc să le aduc altele mai frumoase.

Ascultau copiii şi se minunau de poveştile Mărunţicăi. Unii râdeau şi le socoteau scorneli, alţii voiau să vadă şi ei ceata de zâne cu părul de aur. Dar nu ştiu cum se făcea că nici unul din ei nu apuca să le vadă vreodată. Pasămite, unde nu credeau destul şi nu le îndrăgeau aşa ca Mărunţică. Într-o dupa-amiază călduţa de vară, ce se gândi fetiţa ?

Ce-ar fi să mă duc şi să mă scald şi eu în bulboana zânelor ?

Cum nimeni nu era prin preajmă, îşi aruncă pe iarbă rochiţa ei petecită, se împodobi cu flori şi se aruncă de pe mal în apa adâncă. Undele repezi o înghiţiră în grabă şi râul hain o trase la fund.

În locul unde pierise fetiţa, doar coroniţa de nalbă mai plutea legănându-se, purtată de valuri printre spumele albe. Se sfârşise fără să-şi ia rămas bun de la dragele ei gâsculiţe. Cine va mai avea de-acum grijă de ele ?

Gândind astfel, se trezi purtată pe braţe moi de blândele copile ale apelor. O duceau în alai, cântându-i dulce, spre căsuţa lor de mărgean.

Tare se minună Mărunţica şi simţindu-se pentru prima oară mângâiată, nu-i mai era teamă că se afla în împărăţia apelor.

Acum ajunseră cu toatele într-o pădure de brădet, prin care foiau o mulţime de fiinţe ciudate, cum nu mai văzuse niciodată. Erau pasămite supuşii Crăiesei adâncurilor. Cu toatele alergară în întâmpinarea lor şi le înconjurară cu multă dragoste. Plutiră mai departe şi pe unde treceau se întindeau câmpii verzi şi poieni cu flori, pe care cârduri de gâşte albe păşteau iarba fragedă. Mărunţica vedea tot şi se minuna. „Aici se ascundeau deci gâştele mele“, gândi ea. De cum o zăriră, ele începură să gâgâie de bucurie şi se adunară în jurul ei. Fericită, fetiţa le iertă şi le mângâie cu lacrimi în ochi.

— Dragele mele, prostuţele mele, aici era împărăţia voastră ?

Deodată printre ele se ivi prietena ei, gâsca cenuşie, care prinsese acum grai omenesc.

— Fetiţo dragă, mulţumeşte Crăiesei apelor care te ocroteşte şi care, la rugămintea mea, te-a adus în împărăţia noastră. Azi era să-ţi pierzi viaţa în bulboana fermecată, unde le place zânelor să se scalde. De nu eram eu prin preajmă, de mult ai fi pierit şi sălciile de pe mal şi-ar fi picurat lacrimile pe undele tăcute. Florile de nalbă şi-ar fi deschis în zadar petalele lor viorii, aşteptând să le culegi.

— Îţi mulţumesc, pasăre credincioasă, îi spuse fetiţa.

— Degeaba îmi mulţumeşti, zise Cenuşia. Fără ajutorul Crăiesei nimeni nu te-ar fi scăpat. Zâna apelor te îndrăgea de mult, căci nimeni ca tine nu împleteşte coroniţe mai frumoase pentru părul lor de aur. Şi apoi tu ai grijă de cârdurile de gâşte albe ca zăpada, ce vin adeseori în împărăţia apelor vrăjite. Uneori ele se preschimbă în zâne. Zicând astfel. Cenuşia îi arătă frumoasele căsuţe de mărgean în care locuiau micile crăiese.

La chemarea ei, uşiţa de ivoriu se deschise şi pe ea ieşi Crăiasa lor, în straie de argint, cu pantofi străvezii, acoperiţi cu perle. Pe cap purta o diademă din steluţe, care împrăştiau o lumină dulce în jurul lor. Fetiţa privi cu uimire la făptura vrăjită ce răsărise în faţa ei.

— Nu te speria, copila mea, îi spuse zâna. Ştiu că eşti o fetiţă bună, dar necăjită. De acum, zilele tale vor fi senine şi fericite. De vei vrea, vei rămâne pentru totdeauna în împărăţia apelor, unde împreună cu surorile mele vei ocroti vieţuitoarele din adâncuri.

De nu, te vei întoarce din nou în sătucul tău, printre oamenii care acum te caută şi te plâng.

Biata fetiţă privea cu jind la micile crăiese ce se jucau şi zburdau râzând fericite. Din când în când ieşeau la soare din spumele albe ale undelor, legănându-se şi cântând ca nişte copii.

— O, buna mea zână, îi spuse ea. Niciodată copiii oamenilor nu mă primeau în jocurile lor şi adeseori mă ascundeam de ei, să nu mă vadă plângând. Totuşi, mie îmi erau dragi şi aş voi să mă întorc la ei. Pe blândele mele gâsculiţe le voi ocroti mai departe, ca şi până acum.

— Dorinţa ta se va împlini, îi spuse zâna cea frumoasă. Te voi trimite înapoi în sătucul tău, dar ca răsplată pentru grija ta faţă de supusele mele şi dragostea pentru copiii din sat, îţi voi dărui un chip nou, pe care toată lumea să-l îndrăgească.

Mult se bucură fetiţa că astfel i se împlineau visurile ei cele mai dragi. La un semn al zânei, o ceată de mici crăiese alergară degrabă spre a o găti pe Mărunţica după chipul lor.

Puseră broaşte să-i ţească
O rochiţă de mătase,
Îi făcură pantofiori
Din mărgean şi melcişori,
I-aduseră de pe plaur
Gene moi şi păr de aur,
Ochi albaştri de safir,
Obrăjori de trandafir,
Şi-i gătiră fruntea albă
Cu flori de nufăr şi nalbă.

Privindu-se în oglinda apei, fetiţei nu-i venea să-şi creadă ochilor cum arăta de frumos şi uită până şi ea de biata fetiţă urâţică şi oropsită de mai înainte. Micile crăiese o priviră cu drag, ca nişte adevărate surori.

Crăiasa adâncurilor făcu un semn cu nuieluşa fermecată şi într-o clipă fetiţa se trezi pe poiana verde din sătucul ei, înconjurată de cârduri nenumărate de gâşte, pe care i le dăruise zâna cea bună.

Se bucurară oamenii din sat şi copiii o înconjurară cu multă dragoste şi căinţă pentru purtarea lor de mai înainte. Crezură cu greu povestea fermecată a Mărunţicăi şi nu ştiu cum să-i mulţumească pentru belşugul revărsat asupra lor.

De acum cârdurile de gâşte pluteau pe apa râului şi umpleau poienile verzi ca nişte norişori albi coborâţi din cer.

Copila cea bună le aducea numai bucurie şi adeseori copiii o credeau o zână din râu, pentru care odinioară Mărunţica împletea coroniţe de nalbă.

Se povestea că uneori, în amiezile calde, micile crăiese ale apelor o chemau la scaldă în bulboana de sub arini, unde, nevăzută de nimeni, îi striga pe nume şi-i pişcă de picioare glumind, pe copiii satului, prietenii ei de joacă.

GORUNA, COPILA PĂDURII

Se spune că o dată, nu prea demult, pe vremea bunicului meu, căci de la el am auzit povestea, traia pe meleagurile noastre un baci înstărit cu stână bogată şi turme nenumărate. Şi baciul avea o fată mândră şi frumoasă, pe nume Sultănica. Era, pe cât de frumoasă, pe atât de harnică şi cu toată bogăţia baciului păştea şi ea oile laolaltă cu ceilalţi păstori şi păstoriţe.

Când împlini şaisprezece ani, bătrânul baci o chemă la el şi-i spuse:

— Copila mea, tu eşti bucuria şi sprijinul bătrâneţelor mele şi n-aş vrea să te ştiu departe de mine, dar nu-mi pot călca cuvântul dat. Într-un an se va împlini ziua când va trebui să te supui soartei ce ti-a fost hotărâtă de la naştere.

Când auzi biata copilă, i se tăie inima de spaimă, neştiind ce anume o aştepta.

— Poate am fost nesocotit atunci, dar am hotărât să fii noră bătrânului negustor ce vine adesea cu fiul lui să ne vadă.

— De ce ai hotărât fără mine ? răspunse copila plângând şi fugi în dosul stânei, unde pe un tăpşan tăinuit îi povesti tot ciobănaşului cu care-şi petrecuse copilăria şi pe care-l îndrăgea demult. O jale fără margini cuprinse inimile lor şi se sfătuiră cum să facă să poată scăpa de această nenorocire neaşteptată. Biata copila ştia că nimic nu-i va putea schimba hotărârea tatălui ei. Atunci, mai bine moartea, gândi ea, decât să trăiască departe de dragul ei păstor. Cum avea să uite jocurile lor pe pajiştile cu iarba de mătase, când razele soarelui cald şi boarea zefirului le mângâia părul lor bălai ? Cum aveau să-şi schimbe viaţa lor liberă, pe care o duceau de-ntotdeauna ?

Astfel clipele treceau şi tristeţea lor creştea pe măsură ce ziua cea neagră se apropia. Văzând ei că alta n-au ce face, într-o bună dimineaţă îşi pregătiră câte ceva de drum şi-şi luară lumea în cap. Mare fu jalea bătrânului baci şi cu aspre cuvinte îşi căina amarul. Tristeţea îşi întinsese aripile cenuşii pe îmbelşugata stână de altădată. Şi cântecele fluieraşilor erau numai a jale, că de-ar fi putut şi pietrele ar fi plâns. Dar de cei doi ciobănaşi fugiţi în lume nimeni nu mai află nimic. Doar vântul le aducea suspinele prin frunzele tremurătoare ale pădurii.

Aciuiţi în inima codrului, trăiră cei doi tineri într-o colibă sărăcăcioasă, în lipsuri şi nevoi, hrănindu-se cu ce se nimerea, de ajunseseră ca două mlădiţe firave şi sălbatece. Doar dragostea mai pâlpâia în inimile lor, ca un foc nestins. Într-o zi de toamnă rece, frumoasa păstoriţă adusese pe lume o fetiţă ca o rază de soare. Cu toată jalea lor şi cu toată sărăcia în care-şi duceau acum traiul, se bucurară nespus de mult. Se gândeau cu durere ce fericiţi ar fi fost de-ar fi trăit ca mai înainte la stână, în belşug şi fără griji. Ce viaţă o aştepta acum pe biata lor copiliţă ? Lipsurile, traiul greu şi frigul care începuse o slăbiră cu totul pe tânăra mamă, încât de-abia se mai ţinea pe picioare. Într-o zi, cu glasul stins, cu ochii arzând de boală, îi spuse ciobănaşului:

— În curând eu voi pleca acolo unde plânsul şi jalea se sfârşesc. Rogu-te, iubitul meu, să-mi împlineşti cele din urmă dorinţe. Tu singur nu vei putea să creşti pe biata noastră copilă, care de săracă ce e nici nume nu are. După ce n-oi mai fi, împleteşte din mlădiţe un legănaş, învelește-l cu o bucată de cergă, sa-i ţină adăpost, pune fetiţa în el şi anina legănaşul de creanga bătrânului gorun, sub care petreceam zilele însorite atunci când eram fericiţi.

Se va găsi poate o creştină s-o adăpostească în casa ei şi s-o crească omeneşte. Altceva nu mai putem face pentru ea. De-i va fi dat sa scape şi de va avea o soartă mai bună ca a noastră, cine ştie ? Mie să-mi sapi mormântul alături, sub gorunul drag, să aud păsărelele cântând-şi vântul plângându-mi prin frunze tinereţea pierdută.

Spre ziuă, când noaptea îşi strânsese aripile reci şi se ascunse în negurile pădurii, frumoasa păstoriţă se stinse cu un suspin uşor, ca o porumbiţă săgetată. Cu inima împietrită de durere, împlini ciobănaşul ultimele ei dorinţe. După ce anină legănaşul cu singura-i comoară de creanga gorunului, plecă unde-l duceau picioarele, fără să mai privească înapoi. Bătrânul gorun, care acum le adăpostea pe amândouă, îşi scuturǎ lacrimile de rouă deasuprale şi ca un duh blând începu să legene copila părăsită. Biata fetiţă, mică-şi neştiutoare, plânse ce plânse până adormi, într-un târziu se stâmi un vânt puternic şi o ploaie repede începu să cadă peste tot cuprinsul. Picăturile reci speriară copila şi o deşteptară din somn. De cum se trezi, începu să plângă şi plânsul ei ascuţit sperie păsările şi micile vieţuitoare, care foiau în jurul gorunului. Dar nici una din ele nu putea s-o ajute. Din depărtare, fu auzită de o fiinţă ciudată, care se nimerise să treacă pe acolo după vreascuri. Era bătrâna Gheorghina, care trăia singură într-o colibă în mijlocul smârcurilor ce se întindeau cât vedeai cu ochii de-a lungul văii. Nimeni nu putea ajunge până la bordeiul ei, de teamă să nu fie înghiţit de apele mâloase ce-l înconjurau. Nici măcar fiarele pădurii nu se încumetau, cu toate că ea le îmblânzea şi le cunoştea graiul. Când văzu legănaşul aninat de creangă şi copila în el, inima ei de femeie se înduioşă. Cu multă blândeţe luă fetiţa din cuibul cald, o înfăşură într-o cergă şi plecă degrabă spre coliba din vale. De cum o aduse aici, o socoti copila ei şi o păzi ca pe o comoara de preţ. Neştiind cine e şi cum o cheamă, o boteză Goruna, după numele bătrânului arbore care o ocrotea. O hrăni cu lapte de ciuta, cu faguri de miere culeşi din scorburile pădurii, cu afine şi zmeură şi tot felul de bunătăţi adunate din crângurile şi poienile pe care le cutreiera. Crescu copila în bordeiul singuratec, înconjurată doar de păsările şi fiarele pădurii. De cum se deprinse a umbla singură, ieşi fără teamă din bordei, colindând cărările tăinuite ale munţilor. Cu timpul se făcu o mândreţe de fată, cum nu era alta la fel: înaltă, subţire, mlădioasă ca o creangă de sulfină, cu obrazul rumenit de soare şi de vânt, cu ochii verzi ca ai frumoasei păstoriţe care-i dăduse viaţă.

Dacă o vedeai cu părul bogat împodobit cu flori de munte şi frunze de ferigă, o credeai o mică zână a poienilor. Dar cui îi era dat s-o vadă vreodată ? Crescuse sălbatecă şi sfioasă ca un pui de căprioară. Bătrâna o iubea cu dragostea unei mame adevărate şi Goruna de asemeni îi răspundea, fără a bănui nimic din povestea ei ciudată. Glasul copilei era aşa de mângâietor, încât potolea furtunile şi la chemarea-i duioasă în nopţile reci veneau puii de fiare rătăciţi din bârlogul lor întunecat, să se adăpostească în coliba lor.

De la Gheorghina le învăţase graiul; le iubea şi le ocrotea pe toate. Pentru ele închipuise o potecă din lespezi şi trunchiuri de tisă peste apa mlaştinei până la bordei. Păsările nopţii n-o speriau şi vedea ca şi ele pe întuneric. Când le auzea ţipetele jalnice în furtună, plângea de mila lor. Adeseori pleca însoţită de un alai de vieţuitoare mai blânde sau mai sălbatice, care la chemarea ei o urmau ca nişte câini credincioşi. Zilele şi nopţile treceau la fel de încântătoare pentru frumoasa copilă. Câteodată întâlnise în drumul ei pâlcuri de copii care-şi păşteau vitele prin poienile cu soare. Îi privise de departe cu o curiozitate şi teamă de sălbăticiune, neîndrăznind să se apropie de ei. Dar copiii o ocoleau. Ba unii fugeau din calea ei strigând:

— E Goruna, fata vrăjitoarei, ea farmecă fiarele pădurii. Lupii, vulpile şi urşii sunt prietenii ei de joacă.

— Eu am auzit, spuse o fetiţă, că face şi ea vrăji, ca mama ei, şi ia laptele vacilor cu care hrăneşte puii fiarelor ucise.

— E doar o vrăjitoare afurisită, spuse alt copil.

— S-o alungăm cu pietre, să nu ne mai iasă în cale.

Când auzi biata Goruna ce gândeau copiii despre ea, lacrimi de durere străluciră în ochii ei frumoşi. Alergă degrabă în căsuţa lor şi-i povesti Gheorghinei tot.

— Nu-i lua în seamă, copila mea, ei sunt pui de om şi n-au încă minte. Fereşte-te din calea lor şi toate or să fie bune,

Îşi şterse lacrimile biata copilă, dar durerea aceasta i se înfipse în inimă ca un ghimpe. Ce vina avea ea ? Făcuse rau dacă ajutase nişte vietăţi mici, fără apărare? Acest gând nu-i dădea pace şi adeseori se trezea plângând. Traiul ei fericit de altădată se sfârşise. Zadarnic o adulmecau prietenele ei de joacă, micile vieţuitoare ale pădurii, cu chemări jalnice. Frumoasa copilă nu le mai răspundea cu aceeaşi dragoste. Ceva tainic îi spunea că locul ei e printre oameni, buni sau răi, aşa cum erau.

Biata Gheorghina nu mai ştia cum s-o mângâie. Pentru ce oare oamenii uitau atât de repede de câte ori le vindecase copiii şi vitele atinse de boli sau muşcate de vipere şi tăuni, cu buruienile ei? Într-una din zile, pe când Goruna colinda cărările abrupte ale munţilor, după flori, zări de departe, pe un tăpşan, o aşezare omenească, aşa cum nu mai văzuse până atunci.

— E stâna baciului Dănilă, îi spuse bătrâna, cel care şi-a pierdut fata, pe frumoasa Sultănica.

Odată, pe când trăia fata lui, stâna era îmbelşugată, cuprindea turme bogate şi păstorii lui cântau veseli din caval, de răsunau văile. De când necazul s-a abătut peste el, nimic nu mai e ca altădată. Bătrânul, amuţit de durere, îşi duce zilele pustii privind în gol deasupra pripoarelor, aşteptând parcă să răsară de undeva frumoasa lui copilă. Istoria aceasta, adevărată şi nespus de tristă, o făcu să plângă pe Goruna, care nu ştia că ascultase chiar povestea celei ce-i dăduse viaţă.

Într-o zi de primăvară, când brânduşele smălţau poienile cu petalele lor catifelate ca nişte fluturi scuturaţi din albastrul cerului şi sălciile mângâietoare îşi atârnau de-a lungul ramurilor floricelele aurii, fu deşteptată de trilurile vesele ale unui cintezoi. O boare dulce de flori de primăvara o făcu să iasă din colibă, să adulmece cu nesaţ miresmele uitate.

Un dor nespus de hoinăreală, o dorinţă de a străbate poienile însorite şi de a sorbi aerul tare al înălţimilor îi săgetă inima, ca altădată. Îşi pieptănă coroana de păr, se împodobi cu brânduşe viorii pline de rouă, ca o zînă a dimineţii, şi aşa gătită plecă spre stâna ce odihnea pe mălţimi, ca o uriaşă pasăre rănită. Povestea tristă a bătrânului baci, care-şi pierduse copila, îi sfâşia inima şi în sufletul ei bun răsărise gândul unei mângâieri.

Fără să spună un cuvânt şi fără să-şi cheme tovarăşele de pacă ce o însoţeau altădată, străbătu cu pas uşor poteca de lespezi, ieşi într-un luminiş, privi apoi spre înălţimi şi o dorinţa aprigă îi dădu parcă aripi.

Într-o poiană însorită, plină de dediţei, întâlni o turmă de mioare cu un ciobănaş care sprijinit de un trunchi de fag cânta duios din fluieraş.

Ea uită pentru un moment de teamă şi ca un copil sfios se apropie de el. Privi cum cântă, mângâie din ochi oiţele blânde, şi apoi îndrăzni să-i întrebe:

— Ale cui sunt oile pe care le paşti ?

Ciobănaşul, care n-o mai văzuse pâna acum, o privea cu uimire ca şi cum în faţa lui ar fi răsărit o fiinţă din altă lume, poate copila munţilor, despre care auzise că se arată câteodată ciobanilor, după ploaie.

— Dar cine eşti tu de mă întrebi ? răspunse el.

— Eu sunt Goruna, fata Gheorghinei şi locuim în coliba din vale, răspunse copila.

Micul ciobănaş n-o cunoştea şi nu ascultase poveştile copiilor, aşa că se bucură când auzi că frumoasa făptură era aievea şi că locuia prin apropiere.

— Turma de oi e a bătrânului baci Dănilă, îi spuse el.

Goruna atâta aştepta. Îl iscodi şi ea cumm se pricepu mai bine şi ciobănaşul îi depănă cu dragă inimă povestea duioasă a celor doi păstori fugiţi în lume. Lacrimi fierbinţi scăldau faţa micii crăiese, încât ai fi crezut ca-şi plânge copilăria pierdută. O mângâie ciobănaşul cu vorbe blânde şi se miră de lacriniile ei.

— Pentru ce plângi ? o întrebă el. Povestea s-a întâmplat de mult, poate de treisprezece-paisprezece ani şi cine ştie dacă cei doi păstori nu mai trăiesc încă, rătăcind prin munţi şi păduri ca nişte căpriori speriaţi. Unii spun că s-ar fi prăpădit de mult dar nimeni nu ştie adevărul.

Bietul baci, bătrânul Dănilă, n-a mai scos un cuvânt de când şi-a pierdut fata. I s-a împietrit inima de durere. Ţi-e mai mare jalea să-l priveşti.

— Dar bătrânul nu are pe nimeni, o fiinţă apropiată, să-i aline durerea ? îl întrebă copila.

— Era singura lui fată şi singura mângâiere, îi răspunse ciobănaşul. Goruna îşi luă ulcica cu miere, cu care voia să-l vindece pe bătrânul baci şi începu să urce poteca ce ducea la stâna lui. Când se apropie de strunga oilor, o ceată de câini se repeziră hămăind, cum făceau cu străinii, ce rar se încumetau să pătrundă în împărăţia lor tihnită. Câţiva ciobani mai vârstnici se uitară curioşi la copila necunoscută şi ciudată ce venea spre ei.

— Cine să fie ? spuseră ei. Bade, zise unul, de n-ar fi ziuă aş crede că visez. Doar nu e Sultănica, fata baciului.

— Că bine zici, frate, ia te uită minune, dar nu mai sta şi grăbeşte-te de astâmpără câinii, să nu-i faca vreun rău.

Goruna înaintă fără teamă, căci pe ea n-o speriau animalele şi nu ştia ce e frica în faţa lor. Câinii alergau cu toţii înaintea ei, latrând asurzitor. Frumoasa copilă puse ulcica jos şi se apropie încet de ei, aşa cum făcea cu sălbăticiunile pădurii. Când ajunseră lângă ea şi o adulmecară, încetară pe dată lătratul şi ca la o poruncă se culcară cu toţii pe pământ la picioarele ei, dând semne de prietenie. Atunci se întâmplă ca o minune. Goruna îi mângâie pe rând, ca pe nişte pui blânzi pe care i-ar fi părăsit odinioară. Câinii scheunau a plâns şi ciobanii rămaseră împietriţi, luând-o pe frumoasa copilă drept o arătare nefirească a munţilor.

Pe când ciobanii priveau înmărmuriţi, auziră un strigăt din locul unde şedea bătrânul baci, aşteptându-şi fata plecată în lume.

— A venit, iată că a venit Sultănica, şopti el căzând ca un brad trăsnit pe iarba umedă şi rece a dimineţii.

Alergând degrabă ciobanii îl duseră în cămăruţa lui, care rămăsese pustie. Biata Goruna începu a plânge încet de mila bătrânului şi lacrimile ei fierbinţi cădeau domol pe faţa lui rece.

Ochii bunicului rămaseră aţintiţi pe chipul ei şi blânda copilă nu îndrăzni să se depărteze, Îi luă mâna lui aspră şi i-o sărută, aşa cum ar fi făcut cu tatăl sau bunicui ei, pe care nu-i cunoştea şi cărora le-ar fi cerut iertare. Ciobanii priveau uimiţi, neştiind ce să creadă.

— S-o chemăm pe mama, spuse Goruna, ea se pricepe să-l vindece pe bătrân cu buruienile ei.

— Dar cine e mama ta şi unde o găsim ? întrebară ei.

— E Gheorghina şi stă în coliba din pădure, spuse copila.

— Aici nu-i lucru curat, îşi spuseră ei şi trimiseră un ciobănaş mai isteţ s-o caute şi s-o aducă la stână.

Când o văzu pe Goruna cu faţa scăldată în lacrimi rămase mirată.

Pentru ce atâta jale, doar nu era bunicul ei? Deodată, un gând ascuns îi săgeta inima. Bătrâna o cunoscuse şi ea odinioară pe fata baciului, ştia povestea ei şi abia acum bagă de seamă că Goruna îi e aidoma.

Nu scoase o vorbă, de teamă să n-o piardă. îi dete o fiertură bătrânului şi el începu să dea semne de viaţă. Două lacrimi îi brăzdară faţa împietrită. Ochii lui se încăpăpânau să vadă în blânda copilă pe frumoasa Sultănica, ce se întorsese acum la el.

Cu timpul, Goruna se deprinse cu tovărăşia oamenilor şi se simţea nespus de bine printre ei.

Rămase mai departe la stână şi îngriji cu dragoste de baciul care o binecuvântă pe nepoata lui pentru bucuria ce-i adusese.

Acum răsunau din nou glasuri voioase şi cântece vesele din caval.

Belşugul şi buna orânduire domneau iarăşi aici, ca odinioară.

Gheorghina, maica ei care o crescuse, o ajuta cu sfaturile, şi leacurile-i ştiute numai de ea.

Trăi astfel baciul Dănilă, bătrânul bunic cu sufletul mângâiat până la ultima clipă a vieţii.

Goruna îşi petrecu mai departe zilele fericite alături de păstorii credincioşi şi de mioare.

Câteodată, după ploaie, putea fi văzut printre vietăţile pădurii chipul fetei munţilor, care era aidoma cu cel al mamei ei, Sultănica, păstoriţa ce odihnea acum sub gorunul din vale.

BUNICUL

Despre părinţii lui nimeni nu-i spusese adevărul, dar Alin nu-i cunoscuse niciodată. Ochii lui de copil se deschiseseră pe bunici.

Când vreodată aducea vorba despre ei, bunica amuţea şi oftând îşi ştergea pe furiş câte o lacrimă, astfel că nu mai îndrăznise niciodată să-i întrebe. Se gândea şi el adeseori, mai ales noaptea când rămânea singur în cămăruţa lui. Ce fericiţi erau ceilalţi copii care aveau părinţi! Pe ai lui îi vedea în fel şi chip şi câteodată îi şi visa. Se deştepta plângând, dar nu pomenea nimic bunicilor. Viaţa alături de ei era caldă şi senină ca o zi de vară. Îl iubeau ca pe copilul lor şi dragostea cu care îl înconjurau îl făcea să uite soarta tristă ce-i fusese hărăzită. Bunicii lui aveau o căsuţă frumoasă şi tihnită de mai mare dragul şi o livadă cu flori înmiresmate şi pomi încărcaţi cu fructe gustoase, de te credeai în grădina fermecată a zânelor.

Zilele şi le petreceau trebăluind pe afară, dar nopţile erau pline de încântare. Poveştile pe care le asculta băiatul în fiecare seară erau atâta de frumoase, încât se întreba cu uimire de unde le ştia pe toate bunicul lui drag. Din ţara basmelor şi a viselor, îi spusese bunica lui, de unde e el de fel. Şi tare mai era blând bunicul. Câteodată mai făcea şi el vreo poznă ca orice băiat, dar bunicul îl mustra cu vorbe frumoase şi cu blândeţe. Şi bunica îl iubea, dar vorba ei i se părea mai aspră, şi pe urmă prea le vedea pe toate.

Cu bunicul grădinărea, îngrijea albinele de la care scotea fagurii gustoşi, hoinăreau ca doi copii prin pădurea umbroasa şi plină de păsăret şi câteodată când aveau mai mult timp, mergeau la iazul din vale să pescuiască vreo două roşioare s-o îmbuneze pe bunica. Cu sufletul plin de încântare, asculta băiatul nemaipomenitele întâmplări pe care i le povestea de fiecare dată bunicul şi tot mai însetat era să audă altele noi.

Când povestea bunicul, uita şi de mâncare, iar seara nu se lipea somnul de el. Doar glasul dojenitor al bunicii îi făcea să curme poveştile. Dar zilele frumoase trebuiau să se sfârşească, aşa cum se întâmplă cu toate pe pamânt şi după o ploaie rece bunicul căzu la pat.

Urmară zile triste şi lacrimi pe ascuns. Într-o seară, bunicul, care acum slăbise de arăta ca un mucenic, îl chemă la el şi cu glasul stins îi spuse:

— Dragul meu băiat, în curând eu nu voi mai face umbră pământului şi voi pleca în ţara viselor, de unde nimeni nu se mai întoarce. Tu cată să te mângâi şi să înţelegi că nimeni nu poate schimba rostul firii.

Nu prea înţelegea băiatul despre ce era vorba, dar simţea că era un lucru trist, că trebuiau să se despartă poate, şi începu sa plângă din toată inima. Nu ştia ce ţară e aceea şi de ce trebuia să plece acolo bunicul lui, fără să se gândească la el. Cu cine va mai fi fericit de-acum, ce pustii şi triste vor fi zilele şi nopţile lui toate.

— Să fii cuminte şi să ai grijă de bunica pe care o las în seama ta, îi spuse bunicul, mângâindu-i obrajii scăldaţi în lacrimi. Băiatul îi sărută mâna şi ieşi pe uşă afară, să-şi plângă în voie amarul. Mângâierile bunicii îl întristau mai mult.

Trecuseră de-atunci câteva zile şi băiatul fu trimis la o mătuşă îndepărtată, pe care abia o cunoştea. Cine să-l mai mângâie, cui să-i mai spună el aleanul ? După un timp băiatul începu a slabi simţindu-se tot mai rău.

În zadar îl îndemna mătuşa lui să iasă prin grădină să se joace, rana din sufletul lui era fără alinare şi.nimic nu mai era frumos pentru el. Soarele nu mai strălucea ca altădată, păsărelele nu mai ciripeau voios şi florile nu mai aveau mireasma dulce, care-l îmbăta odinioară în livada lor.

Într-o zi, când nu mai putu răbda, plecă sau mai mult fugi spre casa bunicilor. Inima îi cânta de bucurie, când se gândea că în curând va fi iar lângă bunicul lui drag şi bun.

Intrând pe portiţa din spatele casei, sfios ca un străin, simţi o teamă tainică ce i se strecura în suflet. De ce atâta tăcere în tot cuprinsul ? Unde erau bunicii lui, care întotdeauna îşi făceau de lucru în ogradă ? Începu să alerge prin toate colţişoarele, să-i caute.

Intră în odăiţa tihnită a bunicului, dar aici nimeni nu-i mai ieşi înainte. Se duse prin toate iatacurile, deschise toate uşile, dar în zadar. Peste tot pustiul îşi întinsese aripile lui reci.

Ieşi degrabă afară, alergă în grădina lor fericită de altădată şi începu să-i strige:

— Bunicule, bunico, iată că am venit, m-am întors iar la voi. Unde sunteţi ? De ce nu-mi răspundeţi ? Doar vântul îi răspunse, scuturând uşor crengile mălinului în floare. Se aşează pe o bancă roasă de vreme, unde şedea altădată cu bunicul şi lacrimi fierbinţi îi împăienjeneau ochii. Stătu aşa fără să ştie ce se întâmplase, aşteptând un semn de viaţă din partea cuiva. Privind devale prin perdeaua lacrimilor, văzu o umbră cernită ce înainta cu greu spre căsuţa lor. Era bunica.

Bucuria şi tristeţea puseră deodată stăpânire pe sufletul lor chinuit. Alergă înaintea ei şi o îmbrăţişă cu toată dragostea. Dar ce era, de ce slăbise şi albise atâta bunica ? Şi ce însemnau lacrimile din ochii ei tăcuţi ? Nu ştiu cât plânseră împreună fără nici o vorbă, dar înţelese atunci că bunicul lui plecase pentru totdeauna în ţara despre care-i povestise adeseori, în ţara viselor, de unde nimeni nu se mai întoarce.

CUPRINS

Crăiasa basmelor 3
Crăiasa de borangic 14
Chipurile de piatră 25
Fluieraşul de argint 32
Cucii de arnici 45
Povestea anemonei 50
Peştera vrăjită 58
Legenda Chiciurei 73
Ochii domniţei Rozalba 76
Mărunţica, prinţesa gâştelor 85
Goruna, copila pădurii 92
Bunicul 101

Lector : IOANA RICUS
Tehnoredactor : ELENA GĂRĂJĂU

Dat la cules 01.04.1974. Bun de tipar 23.VII.1974 Apărut 1974, Tiraj 22 100 ex. broşate. Hîrtie ofset A 70×100/70 Coli tipar 13.

Tiparul executat la I. P. Oltenia — Craiova — cd. 188.

Lei 12

EDITURA ION CREANGĂ–BUCUREȘTI